

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2022/23: MJU9

Djurskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om djurskydd och konkurrenskraft, transport av djur, djur inom animalieproduktionen, slakt, hundavel, offentlig förevisning av djur och offentlig kontroll.

I betänkandet finns 46 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Utskottets överväganden	11
Internationellt arbete	11
Det svenska djurskyddsarbetet	15
Djurskydd och konkurrenskraft	17
Transport av djur	21
Djur inom animalieproduktionen	26
Utevistelse för vissa djur	33
Kött från djur som slaktats utan bedövning	36
Övriga slaktfrågor	40
Hundavel	46
Sällskapsdjur	48
Offentlig förevisning av djur	54
Tävlingar och prov	59
Offentlig kontroll och regelefterlevnad	61
Antibiotika och koccidiostatika	67
Veterinärer och djursjukvård	71
Vissa övriga frågor	74
Reservationer	78
1. Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling, punkt 1 (SD)	78
2. Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling, punkt 1 (V)	79
3. Deklaration om djurvälstånd, punkt 2 (SD)	79
4. Deklaration om djurvälstånd, punkt 2 (V, MP)	80
5. Det svenska djurskyddsarbetet, punkt 3 (SD)	80
6. Det svenska djurskyddsarbetet, punkt 3 (MP)	81
7. Djurskydd och konkurrenskraft, punkt 4 (S)	82
8. Djurskydd och konkurrenskraft, punkt 4 (C)	83
9. Reglering av djurtransporter, punkt 5 (V, MP)	83
10. Reglering av djurtransporter, punkt 5 (C)	84
11. Tillsyn och regelefterlevnad, punkt 6 (S, C)	85
12. Burhållning, punkt 7 (SD)	86
13. Burhållning, punkt 7 (V, MP)	86
14. Fjäderfåhållning i övrigt, punkt 8 (MP)	88
15. Minkhållning, punkt 9 (SD)	89
16. Minkhållning, punkt 9 (V)	90
17. Minkhållning, punkt 9 (MP)	92
18. Tvångsmatning och försäljning av fjädrar, punkt 10 (SD)	93
19. Utevistelse för vissa djur, punkt 11 (SD)	94
20. Utevistelse för vissa djur, punkt 11 (V)	94
21. Kött från djur som slaktats utan bedövning, punkt 12 (SD)	95
22. Småskaliga slakterier och gårdsnära slakt, punkt 13 (V, MP)	96
23. Vissa tillsynsfrågor, punkt 14 (MP)	97
24. Bedövningsmetoder, punkt 15 (SD)	97
25. Bedövningsmetoder, punkt 15 (V)	98
26. Bedövningsmetoder, punkt 15 (MP)	99
27. Hundavel, punkt 16 (V, MP)	101
28. En positiv lista för sällskapsdjur, punkt 17 (SD)	102

29. En positiv lista för sällskapsdjur, punkt 17 (V, MP).....	103
30. Hundsmuggling, punkt 18 (C, MP)	103
31. Import av valpkullar, punkt 19 (V, MP)	104
32. Vissa frågor om katter, punkt 20 (C)	105
33. Djurparksverksamhet, punkt 21 (SD)	106
34. Djurparksverksamhet, punkt 21 (MP)	106
35. Cirkusverksamhet, punkt 22 (SD)	107
36. Cirkusverksamhet, punkt 22 (V).....	108
37. Cirkusverksamhet, punkt 22 (MP).....	109
38. Hästtävlingar, punkt 23 (V)	110
39. Grytanlagsprov, punkt 24 (V, MP)	111
40. Offentlig kontroll och regelefterlevnad, punkt 25 (SD).....	111
41. Offentlig kontroll och regelefterlevnad, punkt 25 (C)	112
42. Antibiotika, punkt 26 (SD)	113
43. Antibiotika, punkt 26 (C, MP).....	114
44. Koccidiostatika, punkt 27 (MP).....	115
45. Veterinärer och djursjukvård, punkt 28 (SD)	115
46. Vissa övriga frågor, punkt 29 (C)	116
Särskilt yttrande	118
Hänvisning till pågående arbete (SD).....	118
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	119
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	119

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationellt arbete

1. Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 33–35 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 20.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

2. Deklaration om djurvälstånd

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 36 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 19.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V, MP)

Det svenska djurskyddsarbetet

3. Det svenska djurskyddsarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 17, 24 och 25
samt

2022/23:1252 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP).

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (MP)

Djurskydd och konkurrenskraft

4. Djurskydd och konkurrenskraft

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 41,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och 20 samt

2022/23:2072 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 16.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (C)

Transport av djur

5. Reglering av djurtransporter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 40 och
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 7–9.

Reservation 9 (V, MP)

Reservation 10 (C)

6. Tillsyn och regelefterlevnad

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 39.

Reservation 11 (S, C)

Djur inom animalieproduktionen

7. Burhållning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 32 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V, MP)

8. Fjäderfåhållning i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1, 2 och 4 samt

2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5.

Reservation 14 (MP)

9. Minkhållning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP),

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 30 och 31,

2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD),

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S).

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (MP)

10. Tvångsmatning och försäljning av fjädrar

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:875 av Michael Rubbestad (SD),

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12 och

2022/23:2151 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 18 (SD)

*Utevistelse för vissa djur***11. Utevistelse för vissa djur**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:992 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 5 och 27 samt

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (V)

*Kött från djur som slaktats utan bedövning***12. Kött från djur som slaktats utan bedövning**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21–23,

2022/23:1003 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkandena 3–6,

2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt

2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD) yrkandena 1–3.

Reservation 21 (SD)

*Övriga slaktfrågor***13. Småskaliga slakterier och gårdsnära slakt**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 22,

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 28 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 10.

Reservation 22 (V, MP)

14. Vissa tillsynsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 och

2022/23:2143 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 23 (MP)

15. Bedövningsmetoder

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13,

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt

2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 24 (SD)

Reservation 25 (V)

Reservation 26 (MP)

Hundavel

16. Hundavel

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:487 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S),

2022/23:523 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–7 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 12 och 13.

Reservation 27 (V, MP)

Sällskapsdjur

17. En positiv lista för sällskapsdjur

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 28 (SD)

Reservation 29 (V, MP)

18. Hundsmuggling

Riksdagen avslår motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkandena 37 och 38.

Reservation 30 (C, MP)

19. Import av valpkullar

Riksdagen avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 14.

Reservation 31 (V, MP)

20. Vissa frågor om katter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:522 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 42.

Reservation 32 (C)

Offentlig förevisning av djur

21. Djurparksverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och

2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 33 (SD)

Reservation 34 (MP)

22. Cirkusverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8,

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 16 och

2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 35 (SD)

Reservation 36 (V)

Reservation 37 (MP)

*Tävlingar och prov***23. Hästtävlingar**

Riksdagen avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 15.

Reservation 38 (V)

24. Grytanlagsprov

Riksdagen avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 17.

Reservation 39 (V, MP)

*Offentlig kontroll och regelefterlevnad***25. Offentlig kontroll och regelefterlevnad**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:218 av Mikael Larsson (C),

2022/23:718 av Lina Nordquist (L),

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkandena 35 och 36,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 14 och 15

samt

2022/23:1418 av Michael Rubbestad (SD).

Reservation 40 (SD)

Reservation 41 (C)

*Antibiotika och koccidiostatika***26. Antibiotika**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:524 av Markus Wiechel (SD),

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 30 och

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29.

Reservation 42 (SD)

Reservation 43 (C, MP)

27. Koccidiostatika

Riksdagen avslår motion

2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 44 (MP)

Veterinärer och djursjukvård

28. Veterinärer och djursjukvård

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:526 av Markus Wiechel (SD),

2022/23:680 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2022/23:904 av Michael Rubbestad (SD),

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 30,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29,

2022/23:1646 av Kerstin Lundgren (C) och

2022/23:1828 av Sten Bergheden (M).

Reservation 45 (SD)

Vissa övriga frågor

29. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:851 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 24 och

2022/23:1785 av Ulrika Heindorff (M) yrkande 1.

Reservation 46 (C)

Stockholm den 7 mars 2023

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Elsa Widding (SD), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L), Björn Tidland (SD), Johan Löfstrand (S) och Daniel Bäckström (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar bl.a. om djurskydd och konkurrenskraft, regler för djur inom animalieproduktionen, antibiotika, transport av djur, slaktfrågor, hundavel, offentlig förevisning av djur, offentlig kontroll och regelefterlevnad samt veterinärer och djursjukvård.

Vid utskottets sammanträde den 14 februari 2023 hämtade utskottet in upplysningar om djurskyddet i landets djurparker från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Svenska Djurparksföreningen och Svenska kommunalarbetsareförbundet (Kommunal).

Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Internationellt arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling och om en deklaration om djurvälstånd.
Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (SD) och 4 (V, MP).

Motionerna

Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) framhålls att ohälsa och farliga sjukdomar för människan ofta hänger tätt ihop med en osund djurhållning. Djurmarknader är på flera platser i världen en källa till virus, och de präglas av både djurplågeri och dålig hygien. Sverige bör med tydlighet visa på vikten av att lyfta dessa frågor mer i internationella sammanhang. Regeringen bör därför i internationella forum verka för en reglering av handel med vilda djur (yrkande 33) och för en internationell reglering av villkoren för djur i fångenskap (yrkande 34). Regeringen bör även verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning (yrkande 35).

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 20 anför motionärerna att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och inom Agenda 2030. Motionärerna framhåller att storskaliga djurindustrier, förutom djuren, även påverkar miljön och klimatet negativt. Handeln med och konsumtionen av vilda djur ökar risken att sjukdomar överförs till människor, t.ex. covid-19.

Deklaration om djurvälstånd

Enligt kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) bör regeringen verka för en internationellt erkänd deklaration om djurs välfärd (yrkande 36).

Även kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 19 berör frågan om en deklaration för djurvälstånd. Enligt motionärerna bör regeringen i dialog med riksdagen och berörda intresseorganisationer utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration om djurvälstånd.

Kompletterande uppgifter

Det internationella arbetet på hälsoområdet utförs bl.a. genom Världshälsoorganisationen (WHO), FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa (WOAH, tidigare OIE). WOAH:s uppdrag är att främja globalt samarbete för att förbättra djurhälsa och veterinärmedicinsk folkhälsa globalt. Sedan coronapandemin bröt ut har ett omfattande arbete gjorts inom dessa organisationer för att bl.a. förhindra liknande smittoutbrott.

WHO publicerade i mars 2020 rekommendationer för att minska överförandet av patogener från djur till människor på marknader för levande djur eller produkter från djur. Rekommendationerna gäller både för människor som besöker sådana marknader och för de som arbetar där. Vid Världshälsoförsamlingen i maj 2020 antogs en resolution om covid-19 av WHO:s medlemsstater. I resolutionen åtar sig WHO uppgiften att initiera ett antal översyner av bl.a. den WHO-ledda globala responsen mot covid-19, WHO:s krisberedskapsprogram och Internationella hälsoreglementet (IHR).

I juni 2020 presenterade FN:s miljöprogram (Unep) rapporten Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission. Rapporten bygger på slutsatser från flera expertgrupper, bl.a. FAO, WHO och WOAH. Enligt rapporten bedöms omkring 60 procent av de infektioner som drabbar människor ursprungligen komma från djur. Att smitta mellan djur och människor blir vanligare beror enligt rapporten bl.a. på vår ökade efterfrågan på kött, ohållbart jordbruk, exploatering av vilda djur och klimatförändringar. Rapporten presenterar flera åtgärder för att minska risken för framtida pandemier orsakade av smitta överförd från djur. Enligt rapporten behöver bl.a. medvetenheten om risker för hälsa och miljö och hur de kan förebyggas öka, övervakningen och regleringen av livsmedelshandling förbättras och djurhälsan stärkas, incitament för (hållbara) livsmedelssystem skapas och metoder för att kontrollera handel med vilda djur och konsumtion av livsmedel med sådant ursprung utarbetas.

I april 2021 gav WHO, WOAH och Unep ut tillfälliga riktlinjer för vilka åtgärder som bör övervägas på nationell nivå för att göra traditionella marknader säkrare. Syftet är att minska de folkhälsorisker som är förenade med handeln med levande vilda djur för föda på traditionella marknader. I riktlinjerna betonas särskilt vikten av att de nationella myndigheterna avbryter handeln med levande vildfångade däggdjur och stänger delar av marknader som säljer sådana djur.

Vid FN:s miljömöte Unea 5.2 som pågick under februari och mars 2022 antogs en resolution om kopplingen mellan djurskydd, miljö och en hållbar utveckling. I resolutionen begärs att Uneps verkställande direktör, i nära samarbete med bl.a. FAO, WHO och WOAH, ska ta fram en rapport om kopplingen mellan djurskydd, miljön och en hållbar utveckling. Den verkställande direktören ska rapportera om resultaten vid nästa miljömöte i februari–mars 2024.

FAO, Unep, WHO och WOAHA lanserade i oktober 2022 den första gemensamma planen för One Health (the One Health Joint Plan of Action 2022–2026). Syftet med planen är att skapa ett ramverk för att förbättra möjligheterna att förhindra, förutse, upptäcka och agera mot hälsohot. I förlängningen syftar planen till att förbättra hälsan hos människor, djur, växter och miljön samtidigt som den bidrar till en hållbar utveckling. I planen finns ett antal åtgärder som bl.a. syftar till att stärka samarbetet och kapaciteten för alla sektorer som är ansvariga för hälsofrågor i gränssnittet mellan människor, djur, växter och miljön.

WHO har tillsammans med Kina genomfört flera studier i Kina för att förstärka covid-19-virusets ursprung, bl.a. i juli 2020 och i januari–februari 2022.

Enligt strategin för Sveriges samarbete med WHO 2021–2025 ska Sverige genom dialog, påverkansarbete och finansiella bidrag verka för att WHO uppfyller sitt övergripande uppdrag och genomför sin strategiska plan. Vidare anförts att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 och att WHO:s arbete med de hälsorelaterade målen i agendan därför är av stor vikt. När det gäller coronapandemin framhålls i strategin att den har illustrerat vikten av en ändamålsenlig och hållbar global hälsoarkitektur. Enligt strategin bör Sverige spela en aktiv roll i arbetet med att vidareutveckla WHO utifrån de utvärderingar som WHO beslutade om i resolutionen om covid-19 från maj 2020. Sverige ska vidare verka för ett stärkt samarbete inom FN-systemet inom bl.a. One Health, som beaktar kopplingarna mellan ekosystem och människors och djurs hälsa, och för en god samordning med andra regionala och lokala aktörer för genomförandet av Agenda 2030.

I strategin för Sveriges samarbete med FAO 2022–2025 anförts bl.a. att Sverige särskilt ska verka för och följa upp att FAO arbetar förebyggande, t.ex. genom insatser för en mer hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion och One Health, inklusive förbättrad djurhållning och djurhälsa samt förebyggande och bekämpning av zoonoser.

En grupp djurvälståndsanslag, bl.a. organisationen World Animal Protection, initierade 2000 ett initiativ om en FN-deklaration om globalt djurskydd. Syftet är att skapa ett globalt djurskydd på FN-nivå. Sverige har ställt sig bakom deklarationen, och hela EU står också bakom den.

FN:s generalförsamling antog i september 2015 resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling (A/RES/70/1). Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Sveriges mål för genomförandet av Agenda 2030 är att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2) anförde regeringen att Sverige har en god måluppfyllelse, men också fortsatta utmaningar när det gäller att genomföra Agenda 2030 och att arbetet för att genomföra agendan behöver intensifieras, både nationellt och i det globala

samarbetet. Arbetet för en samstämmig politik för hållbar utveckling, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt samt mellan politikområden är enligt regeringen en central del i Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Sverige ska enligt den nuvarande klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) ta en ledande roll i genomförandet både av Parisavtalet och av Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling. Vidare framhålls i handlingsplanen att klimatet är en tvärspektoriell fråga och att en samstämmig politik där Parisavtalets genomförande integreras inom alla politikområden är nödvändig. Fattigdomsbekämpning, miljö- och klimatarbete, energi, global livsmedelsförsörjning, hållbart brukande av naturresurser, mänskliga rättigheter (inklusive urfolks rättigheter), jämställdhet och fredsbyggande hör ihop.

Regeringen ska enligt klimatlagen (2017:720) vart fjärde år lämna en klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen. Nästa handlingsplan ska lämnas till riksdagen under 2023.

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att det internationella klimatarbetet behöver stärkas ytterligare och att det globala genomförandet av Parisavtalet behöver skyndas på. Sverige ska ta en ledande roll för ett ambitiöst globalt genomförande av Parisavtalet, för ökat internationellt klimatengagemang och för klimatsamarbeten.

Utskottets ställningstagande

Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling

Coronapandemin har tydliggjort att bristande djurhållning, utöver de problem sådan djurhållning innebär ur djurskyddssynpunkt, även kan utgöra en källa för smittspridning till människor. Utskottet välkomnar mot denna bakgrund det omfattande arbete som skett på internationell nivå under de senaste åren för att minska överförandet av patogener från djur till människor på bl.a. marknader för levande djur och för att göra traditionella marknader säkrare. Mot bakgrund av de åtgärder som redan har vidtagits och det arbete som pågår anser utskottet att motion 2022/23:997 (SD) yrkandena 33–35 kan lämnas utan åtgärd.

Arbetet med anledning av coronapandemin har vidare särskilt belyst frågan om sambandet mellan djurskydd, hälsa, miljö och en hållbar utveckling. Utskottet välkomnar därför det One Health-perspektiv som är en utgångspunkt i Sveriges arbete inom bl.a. WHO och FAO och som även återkommer i den gemensamma planen för One Health som lanserades i oktober 2022. Utskottet ser vidare fram emot att ta del av den rapport om kopplingen mellan djurskydd, miljön och en hållbar utveckling som ska presenteras vid FN:s miljömöte 2024. Utskottet noterar därutöver regeringens inriktning när det gäller Sveriges genomförande av Agenda 2030 och konstaterar att regeringen under 2023 ska lämna in en ny klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta några åtgärder med anledning av motion 2022/23:1248 (V) yrkande 20.

En deklARATION om djurvålfård

Utskottet välkomnar att Sverige har stållt sig bakom antagandet av en FN-deklARATION om djurskydd och noterar att hela EU står bakom en sådan deklARATION. Utskottet finner därmed inte skål att rikta någøt tillkånnagivande till regeringen i denna fråga och föreslår att motionerna 2022/23:997 (SD) yrkande 36 och 2022/23:1248 yrkande 19 lämnas utan åtgård.

Det svenska djurskyddsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. djurs juridiska status, en djurskyddsombudsman och att samla all lagstiftning om djur i en lag.

Jåmför reservation 5 (SD) och 6 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 24 föreslås en utredning om hur djurs juridiska status kan stärkas. I samband med detta bör det enligt yrkande 25 övervägas att införa en djurskyddsombudsman som kan bistå med juridisk hjälp i djurskyddsmål som gäller sällskapsdjur. Enligt yrkande 17 bör all lagtext som rör djur samlas i en särskild djurskyddsbalk. Detta skulle enligt motionåreerna åskådliggöra lagstiftningen bättre, samtidigt som det tydliggør och sätter fokus på djurens rättigheter. Ett liknande förslag lämnas i motion 2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

På ett liknande sätt anförs åven i motion 2022/23:1252 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) att viltlevande djur bör införlivas i samma djurskyddslag som de djur som hålls av människan.

I motion 2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 föreslås att regeringen ska utreda om en djurskyddsmyndighet ska inrättas. Motionåren anförs att det behövs en särskild myndighet för att ta till vara djurens intressen och fortsåtta arbetet med ett starkt djurskydd.

Kompletterande uppgifter

Enligt 1 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) syftar lagen till att säkerstålla ett gott djurskydd och fråmja en god djurvålfård och respekt för djur. Med respekt för djur menas enligt förarbetena (se prop. 2017/18:147) medvetenheten om och erkånnandet av att djur år levande och kånnande varelser med vissa behov som måste visas hänsyn. I detta ligger också att djur har ett egenvårde oavsett vilken nytta de har för människan. I förarbetena anförs vidare att redan det faktum att det finns en lag som syftar till att skydda djur mot lidande och som reglerar hur man får hantera djur, utgør ett tydligt bevis för att den svenska råttsordningen tillerkånnar djur ett inneboende värde

som går utöver det instrumentella värdet av att utgöra en ägodel eller på annat sätt vara till nytta eller nöje för människan.

Av 1 kap. 2 § djurskyddslagen framgår att lagen gäller djur som hålls av människan och viltlevande försöksdjur. När det gäller frågan om vilka djur som omfattas av djurskyddslagen uppmärksammades i förarbetena (prop. 2017/18:147) att djurskydd för vilt, dvs. vilda däggdjur och fåglar, i viss utsträckning regleras i jaktlagen. Där framgår bl.a. att viltet är fredat och där finns regler om jakt. Omfattningen av och formerna för fiske regleras på motsvarande sätt i fiskelagen (1993:787). Regler om vilda djur finns även i artskyddsförordningen (2007:845). För vilda djur gäller således det som följer av miljölagstiftningen och jaktlagstiftningen om natur- och viltvård, vilket ska ge vilda djur så goda förutsättningar som möjligt att leva i naturen.

I propositionen påpekades vidare att syftet med djurskyddslagen ska vara att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd. Andra skyddsintressen vid djurhållning, som smittskydd utan direkt koppling till det individuella djurets välmående, sanitära olägenheter för människor eller ordningsfrågor, måste även fortsättningsvis hanteras i sådan lagstiftning som har till syfte att ta till vara dessa skyddsintressen. Om alla skyddsintressen som hänger samman med djurhållning skulle hanteras i en och samma lag skulle stora ändringar krävas både i förslaget till djurskyddslag och i annan lagstiftning. Regeringen bedömde i propositionen att detta inte är lämpligt.

Jordbruksverket har enligt förordningen (2009:1464) med instruktion för Jordbruksverket i uppgift att säkerställa ett gott djurhälsotillstånd hos djur i människans vård och ett gott djurskydd. Myndigheten ska varje år till Regeringskansliet redovisa statistik om och en analys av hur djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga djurskyddsarbete fungerar i en nationell djurskyddsrapport. Jordbruksverket ska även analysera och ge en bild av djurskyddsläget utifrån det utförda djurskyddsarbetet (8 kap. 10 § djurskyddsförordningen [2019:66]).

Det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) inrättades 2017 och har till huvudsaklig uppgift att vara ett stöd i föreskriftsarbetet på djurskyddsområdet. Rådet ska vara en riskvärderande instans för djurskydd och identifiera, sammanställa och utvärdera vetenskaplig forskning om djurskydd och därtill angränsande frågor på uppdrag av t.ex. Jordbruksverket eller andra myndigheter.

Vid SLU finns även ett nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW) som syftar till att samla landets kompetens och samordna verksamhet inom djurskyddsområdet. Centrum arbetar framför allt med frågor som gäller lantbrukets djur och försöksdjur, men även med frågor som rör sällskapsdjur, vilt och fisk. Centrum ska fungera som kontaktyta för alla aktörer som ägnar sig åt verksamheter som berör djurvälstånd, dvs. såväl branschorganisationer och ideella organisationer som myndigheter. Centrum arrangerar utbildningar och främjar forskning inom djurskydd och djurvälstånd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att djurskyddslagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och att främja såväl en god djurvälstånd som respekten för djur. Det faktum att det finns en lag som syftar till att skydda djur mot lidande visar enligt utskottets mening att den svenska rättsordningen redan tillerkänner djuren ett inneboende värde som går utöver värdet av att vara en ägodel. Utskottet konstaterar vidare att Jordbruksverket är utpekad som den myndighet som har det centrala ansvaret för att säkerställa ett gott djurskydd. Verket ska varje år lämna en nationell djurskyddsrapport till Regeringskansliet och analysera och ge en bild av djurskyddsläget. Vidare finns det andra organ, t.ex. det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor och det nationella centrumet för djurvälstånd vid SLU, som har till uppgift att bevaka djurskyddet utifrån olika perspektiv. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2022/23:518 (SD) yrkande 2 och 2022/23:997 (SD) yrkandena 24 och 25.

När det gäller frågan om att samla all lagstiftning som rör djur i en lag eller djurbalk vill utskottet framhålla att de lagar som berör djur har olika skyddsintressen, som t.ex. en god djurvälstånd, ett gott smittskydd eller att begränsa problem för omgivningen. Utskottet bedömer att det även fortsättningsvis är mer ändamålsenligt att låta skyddsintresset styra var en djurrelaterad fråga regleras. Utskottet föreslår därför att motionerna 2022/23:518 (SD) yrkande 1, 2022/23:997 (SD) yrkande 17 och 2022/23:1252 (MP) lämnas utan åtgärd.

Djurskydd och konkurrenskraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurskydd och konkurrenskraft.

Jämför reservation 7 (S) och 8 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 41 framhålls att det behövs rimliga spelregler inom Europa för att konkurrenskraften för de gröna näringarna ska bli bättre. Regeringen bör därför verka för en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå.

Martin Kinnunen m.fl. (SD) framhåller i kommittémotion 2022/23:997 yrkande 20 vikten av att harmonisera djurskyddslagstiftningen för att svenska bönder inte ska missgynnas. Regeringen bör därför enligt motionärerna verka för att den svenska djurskyddslagen ska tjäna som vägledning för utvecklingen av hela EU:s djurskydds krav.

I kommittémotion 2022/23:2072 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att värna och utveckla det svenska och europeiska djurskyddet. Motionärerna framhåller att det svenska djurskyddet i lantbruket ger svensk mat en konkurrensfördel och att det förslag till förstärkning av djurskyddslagstiftningen som kommissionen ska lämna under 2023 ger Sverige en möjlighet att vara med och stärka djurskyddet och djurvälståndet inom hela EU.

Enligt kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2 bör regeringen inom en snar framtid utvärdera den nya djurskyddslagen och se till att den leder till en ändamålsenlig djurskydds nivå med minskad byråkrati samt större flexibilitet. Enligt motionärerna bör fokus ligga på en mer flexibel och målstyrd djurlagstiftning med möjlighet till individuellt anpassade lösningar för att tillgodose både en god ekonomi och ett gott djurskydd. I yrkande 3 anförs att regeringen bör utreda hur man kan höja ambitionen på djurskyddsområdet på det mest effektiva sättet utan att hämma svensk konkurrenskraft. Motionärerna anför att svenskt djurskydd ska präglas av höga ambitioner samtidigt som det finns målkonflikter mellan en förbättrad djurvälstånd inom lantbruket och svensk konkurrenskraft. Regeringen bör även enligt yrkande 4 göra en kostnads-nyttoanalys av hur olika förslag om höjd ambition inom djurskyddet påverkar svensk konkurrenskraft.

Kompletterande uppgifter

En grundläggande bestämmelse om djurskydd finns i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Bestämmelsen innebär att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad fullt ut ska ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Det finns också flera EU-direktiv på djurskyddsområdet som bl.a. reglerar skydd av djur i animalieproduktionen, vilda djur i djurparker samt försöksdjur. Det finns också ett antal EU-förordningar på djurskyddsområdet vilka gäller direkt som svensk lag. Förordningarna reglerar huvudsakligen den offentliga kontrollen på djurskyddsområdet, djurtransporter och djurskydd vid slakt. De EU-rättsliga djurskyddsreglerna avser, med ett fåtal undantag, jordbruksområdet och de livsmedelsproducerande djuren.

Kommissionen beslutade i januari 2017 att inrätta en plattform för djurskydd. Plattformens uppgift är bl.a. att arbeta för ett bättre genomförande och en bättre tillämpning av EU:s regelverk. Plattformen ska göra det möjligt för berörda parter att utbyta erfarenheter och bästa praxis och stimulera till frivilliga affärsåtaganden för att stärka djurskyddet och för att främja EU:s djurskyddsstandard globalt.

I Från jord till bord-strategin¹ aviserade kommissionen att den ska se över djurskyddslagstiftningen för att anpassa den till de senaste vetenskapliga rönen, utvidga dess tillämpningsområde, göra den lättare att tillämpa och i slutändan säkerställa en högre djurskyddsnivå. Kommissionen har som ett första led i översynen genomfört en utvärdering för att bedöma om de befintliga reglerna fortfarande är ändamålsenliga, relevanta, effektiva och bidrar till ett mervärde för EU (en s.k. fitness check). Kommissionen presenterade sin slutrapport av utvärderingen i oktober 2022. Enligt kommissionens rapport har EU:s djurskyddslagstiftning förbättrat många djurs välbefinnande men den tillgodoser inte fullt ut nuvarande och framtida behov. Reglerna behöver ändras för att bättre återspegla samhällets ökande förväntningar, etiska farhågor, den vetenskapliga och tekniska utvecklingen och framtida hållbarhetsutmaningar. Kommissionen väntas lägga fram förslag till ny djurskyddslagstiftning under det tredje kvartalet 2023.

Vid jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2022 informerade ordförandeskapet och kommissionen om utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning och en diskussion fördes. I den kommenterade dagordningen inför rådsmötet framgick bl.a. följande svenska ståndpunkt:

Ett stärkt djurskydd inom EU är en prioriterad fråga för regeringen och något som Sverige arbetat för under lång tid. Det är därför mycket välkommet att kommissionen initierat en översyn av hela EU:s djurskyddslagstiftning.

Regeringen är angelägen om att den förestående översynen blir genomgripande och resulterar i ett regelverk som innebär en verklig förbättring av djurvälståndet i EU. Kommissionens utvärdering bekräftar att det behövs en ny lagstiftning som beaktar den senaste vetenskapen, medborgarnas förväntningar och som leder till en likvärdig tillämpning, bättre efterlevnad och en mer jämlik konkurrenssituation. [---]

Sverige har jämfört med många andra länder inom och utanför EU en omfattande och stark djurskyddslagstiftning. De högt ställda svenska djurskyddskraven har bidragit till ett gott djurhälsoläge och ett minskat behov av att använda antibiotika. I den långsiktiga strävan mot att uppnå ett hållbart livsmedelssystem är en högre djurskyddsnivå i hela EU en förutsättning, och något regeringen kommer fortsätta verka för på EU-nivå.

Vid EU-nämndens sammanträde den 9 december 2022 konstaterades att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning (prot. 2022/23:16).

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 23) konstaterar regeringen att regler och villkor som styr produktionen är nödvändiga för att säkra t.ex. miljö, människors och djurs hälsa och djurskydd samt för en rättvis konkurrens och för att motverka fusk. Samtidigt kan reglerna och villkoren innebära omfattande administration och kostnader för företag och enskilda. Det är därför viktigt att utformningen och tillämpningen av regler och villkor

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén – Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem (COM(2020) 381).

är effektiva och stöder målet om en ökad livsmedelsproduktion och stärkt konkurrenskraft i livsmedelssektorn samtidigt som de bidrar till att relevanta nationella miljömål samt europeiska åtaganden på miljöområdet nås, att Sverige behåller sin höga djurskyddsnivå och att företagens administrativa börda begränsas.

Ett av de övergripande målen i Jordbruksverkets djurskyddsstrategi 2020–2025 är att hållning och användning av djur utvecklas för ökad djurvälstånd, produktion och konkurrenskraft. Ett av fokusområdena för strategin är Förbättrad efterlevnad inom EU för ökad svensk konkurrenskraft och bättre djurvälstånd i EU. Inom fokusområdet ska Jordbruksverket fortsätta att stärka arbetet med att öka efterlevnaden inom EU av EU:s gemensamma djurskyddslagstiftning och globalt av WOAH:s rekommendationer och fortsätta arbetet för att uppdatera och införa ny EU-lagstiftning för att stärka djurvälstånden och de svenska intressena.

Regeringen beslutade i januari 2023 att, genom Jordbruksverket, ge forskningsinstitutet Rise i uppdrag att inrätta ett kunskapsnav för kunskapsutveckling och kunskapsspridning. Syftet är att stärka konkurrenskraften inom svensk animalieproduktion för livsmedel och bidra till att sårbarheten i svensk livsmedelsproduktion minskar. Regeringen har avsatt 100 miljoner kronor 2023–2027.

Den 18 oktober 2022 tillträdde en ny regering som består av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, med stöd i riksdagen av Sverigedemokraterna enligt vad de fyra partierna enats om i det s.k. Tidöavtalet. I detta avtal anges formerna för och omfattningen av ett samarbete mellan de fyra partierna under valperioden 2022–2026. Enligt Tidöavtalet ska det göras en översyn av möjligheterna att på ett sätt som är förenligt med den gemensamma jordbrukspolitiken i EU balansera konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter med bibehållna högt ställda svenska djurhållningskrav. Syftet ska vara att stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion och samtidigt förbättra den globala djurvälstånden.

Regeringen gav den 9 februari 2023 en särskild utredare i uppdrag att analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU. Vidare ska utredaren undersöka möjliga åtgärder, inklusive regelförenklingar, för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion. Utredaren ska också undersöka möjliga åtgärder för att stärka djurskyddet inom EU och globalt.

Utredaren ska bl.a.

- jämföra svenska djurskyddskrav för olika djurslag med EU:s djurskyddskrav och med nationella djurskyddskrav i andra relevanta medlemsstater inom EU

- analysera om och i så fall i vilken grad de svenska djurskyddskraven påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater
- föreslå åtgärder för att höja djurskyddsnivån inom EU och globalt och analysera hur det påverkar konkurrenskraften för svenska livsmedelsproducenter
- analysera och föreslå åtgärder för att stärka konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter med bibehållna högt ställda djurhållningskrav.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2024 (dir. 2023:19).

Utskottets ställningstagande

Sverige har i jämförelse med andra länder en stark djurskyddslagstiftning, vilket bl.a. har lett till ett gott djurhälsoläge. Det svenska djurskyddet bör värnas, men det är samtidigt viktigt att de svenska livsmedelsproducenterna kan verka under konkurrenskraftiga förhållanden. Utskottet välkomnar därför att regeringen tillsatt en utredning för att stärka konkurrenskraften för livsmedelsproducenter samtidigt som högt ställa djurskyddskrav bibehålls. Utskottet står vidare bakom regeringens inriktning när det gäller den pågående översynen av djurskyddslagstiftningen inom EU och noterar att regeringen är angelägen om att denna översyn blir genomgripande och resulterar i ett regelverk som innebär en verklig förbättring av djurvälståndet i EU. Mot bakgrund av det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2022/23:843 (C) yrkande 41, 2022/23:997 (SD) yrkandena 2–4 och 20 samt 2022/23:2072 (S) yrkande 16 kan lämnas utan åtgärd.

Transport av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om regleringen av djurtransporter och om tillsyn och regelefterlevnad.

Jämför reservation 9 (V, MP), 10 (C) och 11 (S, C).

Motionerna

Regleringen av djurtransporter

Daniel Bäckström m.fl. (C) anför i kommittémotion 2022/23:843 yrkande 40 att regeringen bör verka för att EU inför ett förbud mot osäkra resor till tredjeländer om det inte går att garantera säkra djurtransporter.

Enligt kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 9 bör Sverige införa ett förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälståndet inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning

tillämpas. Enligt yrkande 7 bör Sverige även verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar. Motionärerna anför vidare i yrkande 8 att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen.

Markus Wiechel (SD) anför i motion 2022/23:520 yrkande 4 att regeringen bör se över om det ska införas krav på att grisar som inte känner varandra ska skiljas åt under slakttransporten om det inte finns särskilda skäl.

Tillsyn och regelefterlevnad

Daniel Bäckström m.fl. (C) anför i kommittémotion 2022/23:843 yrkande 39 att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur.

Markus Wiechel (SD) anför i motion 2022/23:520 att det bör göras en översyn av hur reglerna vid slakttransporter efterlevs (yrkande 2). Vidare bör det utredas om konsekvenserna för ansvariga bör skärpas om reglerna vid slakttransport inte följs (yrkande 3).

Kompletterande uppgifter

EU-reglering

Grundläggande bestämmelser om transport av djur finns i djurtransportförordningen². Enligt artikel 1 ska förordningen – med vissa undantag – tillämpas på transport av levande ryggradsdjur inom gemenskapen, inklusive de särskilda kontroller som behöriga tjänstemän ska genomföra av sändningar som ankommer till eller lämnar gemenskapens tullområde. Förordningen hindrar inte medlemsstaterna från att vidta strängare nationella åtgärder som syftar till att förbättra djurens välbefinnande under transporter som endast äger rum på deras territorium eller under sjötransporter från deras territorium.

Sedan den 14 december 2019 tillämpas EU:s kontrollförordning³. Kontrollförordningen reglerar bl.a. hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll. Kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden – bl.a.

² Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordning om offentlig kontroll).

djurhälsokrav och djurskyddskrav – följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning.

I artikel 21 i kontrollförordningen anges vad den offentliga kontrollen ska omfatta för att säkerställa att bestämmelserna om djurskydd följs när djur transporteras. Offentlig kontroll ska bl.a. utföras vid långa transporter för att kontrollera att djuren är i skick att transporteras och för att verifiera att det finns giltigt tillstånd för transportörer, giltigt intyg om godkännande för transportmedel och giltiga kompetensbevis för förare och skötare. Artikel 137 reglerar vilka allmänna skyldigheter respektive medlemsstats behöriga kontrollmyndighet har när det gäller efterlevnadsåtgärder. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138. De behöriga myndigheterna kan vid bristande efterlevnad bl.a. återkalla godkännande av transportmedel, transportörens tillstånd och förarens kompetensbevis. Enligt artikel 139 ska medlemsstaterna också ha regler för sanktioner.

Nationell reglering

I 2 kap. 13 § första stycket djurskyddslagen föreskrivs att djur ska transporteras i transportmedel som är lämpliga för ändamålet och som ger varje djur skydd mot värme och kyla samt mot stötar, skavning och liknande. I den utsträckning som det behövs ska djuren hållas skilda från varandra. Den som transporterar djur ska enligt andra stycket i samma bestämmelse ha tillsyn över djuren och vidta de åtgärder som behövs för att djuren under pålastning, transport och urlastning inte ska skadas eller orsakas lidande. För transporter som omfattas av djurtransportförordningen gäller bestämmelserna i första och andra styckena utöver vad som framgår av artiklarna 3 och 6 samt bilaga I djurtransportförordningen, om transporten sker enbart på svenskt territorium eller avser sjötransporter från svenskt territorium. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, enligt fjärde stycket, meddela ytterligare föreskrifter om villkor för eller förbud mot transport av djur.

Ytterligare regler om djurtransporter finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur. Föreskrifterna innehåller detaljerade bestämmelser om bl.a. transport såväl av levande ryggradsdjur i allmänhet som av vissa djurslag, transportmedels utformning och konstruktion, i- och urlastning, transporttider samt transport med olika slags transportmedel. I 3 kap. 1–3 §§ finns allmänna bestämmelser som bl.a. handlar om hur en god ventilation av transportutrymmet ska säkras. Av 5 kap. 8 § framgår att transporttiden, med undantag för transporter med flygplan, för bl.a. nötkreatur, får, getter, grisar och fjäderfä inte får överstiga åtta timmar om det inte anges något annat i föreskrifterna. När det gäller väg- och järnvägstransporter framgår det bl.a. att slaktgrisar ska transporteras i ett lastutrymme som är indelat i avdelningar med högst 20 grisar i varje (6 kap. 14 § och 7 kap. 1 §).

Bestämmelser om straff och sanktioner för överträdelser av reglerna om djurtransporter i djurskyddslagen och vissa bestämmelser i djurtransportförordningen finns i 10 kap. djurskyddslagen. Straffet för sådana överträdelser är böter eller fängelse i högst två år. Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt är straffet fängelse i högst två år.

Pågående arbete på EU-nivå

Europaparlamentet beslutade i februari 2019 om en resolution om skärpta regler för djurtransporter⁴. Enligt resolutionen ska bl.a. transporttiderna minska och straffen skärpas för brott mot regelverket om djurtransporter. Europaparlamentet uppmanar vidare kommissionen att i bilaterala handelsförhandlingar med tredjeländer kräva efterlevnad av EU:s normer för djurs välbefinnande och att, inom ramen för WHO, stödja en internationalisering av unionens bestämmelser på området. Parlamentet uppmanar också kommissionen att skärpa de gällande kraven gentemot unionens handelspartner, särskilt när det gäller handel med och transport av djur, så att de är minst lika stränga som EU-normerna.

Med anledning av en rekommendation i resolutionen inrättade Europaparlamentet i juni 2020 ett särskilt utskott, undersökningskommittén för frågor om skydd av djur under transport inom och utanför EU (ANIT). Utskottets uppgift var att granska att transporter med levande djur, både de som färdas mellan EU:s medlemsländer och de som passerar unionens gränser, följer reglerna. Utskottets arbete resulterade i att Europaparlamentet den 20 januari 2022 beslutade om en rekommendation till rådet och kommissionen (2021/2736(RSP)). Europaparlamentet uppmanade bl.a. kommissionen och EU:s medlemsstater att öka sina ansträngningar för att respektera djurens välbefinnande under transport och uppdatera EU:s regler. Parlamentet krävde vidare att EU-normer för djurskydd och djurens välbefinnande måste uppfyllas även vid import från tredjeländer.

I enlighet med Från jord till bord-strategin kommer kommissionen att se över djurskyddslagstiftningen, bl.a. i fråga om djurtransporter, för att anpassa den till de senaste vetenskapliga rönen, utvidga dess tillämpningsområde, göra den lättare att tillämpa och i slutändan säkerställa en högre djurskyddsnivå. Kommissionen väntas lägga fram förslag till ny djurskyddslagstiftning under det tredje kvartalet 2023.

Kommissionen har som ett första led i översynen gjort en utvärdering för att bedöma om de befintliga reglerna fortfarande är ändamålsenliga, relevanta, effektiva och bidrar till ett mervärde för EU (en s.k. fitness check). Kommissionen presenterade sin slutrapport av utvärderingen i oktober 2022. Enligt kommissionens rapport har EU:s djurskyddslagstiftning förbättrat

⁴ Europaparlamentets resolution av den 14 februari 2019 om genomföranderapporten avseende förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport inom och utanför EU (2018/2110(INI)).

många djurs välbefinnande. Skyddet av djur under transport och vid slakt har också förbättrats avsevärt men kommissionen framhåller samtidigt att det fortfarande finns problem när det gäller efterlevnaden av bl.a. reglerna om djurtransporter, särskilt när det gäller långa transporter, transport av unga eller dräktiga djur och export av boskap. Kommissionens slutsats är att EU:s nuvarande djurskyddslagstiftning inte fullt ut tillgodoser nuvarande och framtida behov. Reglerna behöver ändras för att bättre återspegla samhällets ökande förväntningar, etiska farhågor, den vetenskapliga och tekniska utvecklingen och framtida hållbarhetsutmaningar.

Vid jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2022 informerade ordförandeskapet och kommissionen om utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning och en diskussion fördes. I den kommenterade dagordningen inför mötet framhöll regeringen bl.a. att den är angelägen om att den förestående översynen blir genomgripande och resulterar i ett regelverk som innebär en verklig förbättring av djurvälståndet i EU och att en prioriterad fråga är att komma till rätta med problemen förknippade med långa djurtransporter. Vid EU-nämndens sammanträde den 9 december 2022 konstaterades att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning (prot. 2022/23:16).

Utskottets ställningstagande

Regleringen av djurtransporter

Utskottet välkomnar den översyn av EU:s djurskyddslagstiftning som pågår i enlighet med Från jord till bord-strategin och som bl.a. omfattar transporter av djur. Utskottet noterar vidare att Europaparlamentet bl.a. uppmanat kommissionen att skärpa de gällande kraven gentemot unionens handelspartner, särskilt när det gäller handel med och transport av djur. Avslutningsvis välkomnar utskottet att regeringen i arbetet med den pågående översynen prioriterar frågan om att komma till rätta med problemen förknippade med långa djurtransporter. Mot denna bakgrund, och i avvaktan på resultatet av den pågående översynen av EU:s djurskyddslagstiftning, anser utskottet att motionerna 2022/23:520 (SD) yrkande 4, 2022/23:843 (C) yrkande 40 och 2022/23:1248 (V) yrkandena 7–9 kan lämnas utan åtgärd.

Tillsyn och regelefterlevnad

Av kommissionens utvärdering av djurskyddslagstiftningen, som genomförts som en del av den pågående översynen av djurskyddslagstiftningen på EU-nivå, framgår att skyddet av djur under transport har förbättrats men att det fortfarande kvarstår problem, bl.a. när det gäller efterlevnaden av reglerna om djurtransporter. Europaparlamentet har vidare framhållit att straffen för brott mot regelverket om djurtransporter måste skärpas och uppmanat kommissionen och EU:s medlemsstater att öka sina ansträngningar för att respektera djurens välbefinnande under transport. Med hänvisning till det arbete som

pågår i samband med översynen av EU:s djurskyddslagstiftning anser utskottet att motionerna 2022/23:520 (SD) yrkandena 2 och 3 samt 2022/23:843 (C) yrkande 39 kan lämnas utan åtgärd.

Djur inom animalieproduktionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. burhållning, fjäderfåhållning i övrigt, minkhållning och tvångsmatning.

Jämför reservation 14 (MP), 15 (SD), 16 (V), 17 (MP) och 18 (SD).

Motionerna

Burhållning

Martin Kinnunen m.fl. (SD) framhåller i kommittémotion 2022/23:997 yrkande 32 att reglering av burhöns sker bäst på EU-nivå för att uppnå lika konkurrensvillkor på den europeiska marknaden.

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 3 föreslår motionärerna att burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast 2024. Enligt motionärerna blir villkor och förväntningar tydliga för samtliga äggproducenter i Sverige genom att man sätter ett slutdatum för när burarna ska vara borta från den svenska äggindustrin.

Fjäderfåhållning i övrigt

Enligt motion 2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 bör regeringen utreda ett förbud mot s.k. turbokyklingar, dvs. kycklingar som tillhör raser som odlats fram för att växa onaturligt snabbt, vilket innebär ökade hälsoproblem för enskilda individer. Enligt yrkande 2 bör regeringen se över regelverket för levnadsvillkoren inom kycklingindustrin och återkomma med hårdare krav på branschen. I yrkande 4 anförs att regeringen bör utreda möjligheten att utgå från European Chicken Commitment som miniminivå inom djurväl-färden för kycklingar.

I motion 2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att belägningsgraden i slaktkycklingproduktionen bör minska så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme. Vidare bör enligt motionärerna krav på olika typer av miljöberikningar införas. Enligt yrkande 2 bör kycklingupp-födningen ställa om till långsamväxande raser för mindre hälsoproblem. Enligt yrkande 4 ska kycklingar ges tillgång till utevistelse under de årstider väderleken tillåter det. I yrkande 5 anförs att omsorgsprogram alltid ska ha som syfte att förbättra djurväl-färden och inte användas för att kompromissa bort viktiga djurskyddsparametrar, t.ex. utrymmeskrav.

Minkhållning

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 30 anförs att forskning och studier på minkars behov och beteenden i fångenskap behöver göras för att säkerställa att djurskyddslagen verkligen efterlevs på ett tillfredsställande sätt. Enligt yrkande 31 behöver en utvärdering även göras av föreskrifterna för minkhållning för att undersöka hur minkars välfärd har påverkats sedan föreskrifterna infördes.

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) framhålls att pälsdjursuppfödningen är förenad med stora djurvälståndsbuster som i många avseenden kan anses avvika från djurskyddslagen. Flera länder har redan infört förbud mot pälsdjursfarmning. Sverige bör därför införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till senast 2025 och presentera en plan för hur utfasningen ska genomföras (yrkande 1). Regeringen bör även återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur (yrkande 2).

Enligt motion 2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) bör regeringen avveckla minkfarmarna. Motionärerna framhåller att flera länder har fattat beslut om att förbjuda all pälsdjursfarmning och att även Sverige bör göra detta.

I motion 2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD) föreslås att regeringen bör ta fram en tidsplan med målet att avveckla svensk minknäring i likhet med vad som har beslutats i Norge.

I motion 2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att de kan utöva sitt naturliga beteende.

Tvångsmatning och försäljning av fjädrar

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12 anförs att regeringen bör verka för ett förbud mot import av animalier som under uppfödning utsatts för hälsoskadlig tvångsmatning som orsakat lidande för djuret. Ett liknande förslag lämnas i motion 2022/23:2151 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 där motionären anför att regeringen bör utreda ett förbud av import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur. Enligt yrkande 1 i samma motion bör regeringen vidare arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur. I yrkande 2 föreslås en översyn av möjligheten till tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur.

Enligt motion 2022/23:875 av Michael Rubbestad (SD) bör försäljningen av fjädrar av fågeldun förbjudas i Sverige. Motionären anför att ungefär 1 miljon gäss inom EU varje år blir plockade på sitt dun och sina fjädrar medan de lever.

Kompletterande uppgifter

Övergripande regelverk

Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur är ett minimidirektiv som tillämpas på djur inklusive fisk, reptiler och amfibier som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller päls eller för annan typ av animalieproduktion. Medlemsstaterna ska enligt direktivet fastställa bestämmelser så att dessa djur inte utsätts för onödigt smärta, onödigt lidande eller onödigt skada. I enlighet med de erfarenheter som görs och utifrån aktuella vetenskapliga rön ställs i direktivet krav bl.a. på färdigheter och kunskaper hos personal, att djuren som huvudregel ska inspekteras minst en gång per dag och på dokumentation av medicinsk behandling. Vidare ställs krav på att djur ska ha viss rörelsefrihet. Det ställs även vissa krav på byggnader och utrustning. Direktivet innehåller även ett krav på att djur ska utfodras med hälsosamt foder som är lämpligt för djurens ålder och art och som ges till dem i tillräcklig mängd för att hålla dem vid god hälsa och tillgodose deras näringsbehov. Det finns också ett förbud mot att ge foder eller vätska på ett sätt eller med ett sådant innehåll som kan orsaka onödigt lidande eller skada (punkt 14 i bilagan till direktivet).

I Sverige har direktivet om skydd av animalieproduktionens djur genomförts i djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och föreskrifter från Jordbruksverket.

Enligt 2 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen ska djur hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Enligt andra stycket i samma bestämmelse får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter och villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt första stycket.

På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande).

Pågående översyn av EU:s djurskyddslagstiftning

Som framgått tidigare i detta betänkande har kommissionen genom Från jord till bord-strategin åtagit sig att se över djurskyddslagstiftningen. Översynen omfattar bl.a. reglerna för uppfödning. En kontroll av lagstiftningens ändamålsenlighet blev klar i september 2022. Resultaten bekräftar enligt kommissionen behovet av att se över och modernisera EU:s djurskyddslagstiftning. Kommissionen väntas lägga fram förslag till ny djurskyddslagstiftning under det tredje kvartalet 2023.

Vid jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2022 informerade ordförandeskapet och kommissionen om utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning och en diskussion fördes. I den kommenterade dagordningen till

mötet anförde regeringen bl.a. att ett stärkt djurskydd inom EU är en prioriterad fråga. Vidare framhölls att regeringen är angelägen om att den förestående översynen blir genomgripande och resulterar i ett regelverk som innebär en verklig förbättring av djurvälståndet i EU. I den långsiktiga strävan efter att uppnå ett hållbart livsmedelssystem är en högre djurskyddsnivå i hela EU en förutsättning, och något regeringen kommer fortsätta verka för på EU-nivå. Vid EU-nämndens sammanträde den 9 december 2022 konstaterades att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller utvärderingen av EU:s djurskyddslagstiftning (prot. 2022/23:16).

Ytterligare information om burhållning

År 2018 startade det europeiska medborgarinitiativet End the Cage Age. Initiativet, som fick nästan 1,4 miljoner namnunderskrifter, uppmanade kommissionen att förbjuda burhållning av bl.a. höns. Den 10 juni 2021 beslutade Europaparlamentet om en resolution med anledning av medborgarinitiativet. I resolutionen uppmanade parlamentet kommissionen att föreslå en översyn av direktivet om skydd av animalieproduktionens djur i syfte att fasa ut användningen av burar inom EU:s djurhållning och utvärdera en eventuell utfasningsperiod senast 2027.

Den 30 juni 2021 presenterade kommissionen meddelandet om det europeiska medborgarinitiativet End the Cage Age (C(2021) 4747). Av meddelandet framgår att kommissionen i slutet av 2023 kommer att presentera ett lagstiftningsförslag om att fasa ut och slutligen förbjuda burhållning av de arter och kategorier som nämns i medborgarinitiativet (värphöns, saggor, kalvar, kaniner, unghöns, avelsdjur för slaktkycklingar och värphöns, vaktlar, ankor och gäss) inom den planerade översynen av EU:s djurskyddslagstiftning.

Ytterligare information om fjäderfåhållning

I 2 kap. 1 § djurskyddsförordningen anges att höns för äggproduktion ska hållas i inhysningssystem som uppfyller hönsens behov av att värpa i rede, sitta upphöjt och sandbada.

Fler regler finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. I 1 kap. finns gemensamma bestämmelser om bl.a. skötsel, renhållning av stallutrymmen, foder och dricksvatten. I 2 kap. finns särskilda bestämmelser för höns som hålls för produktion av ägg och livsmedel. Av 2 kap. 2 § framgår att endast hönsraser som har en medelvikt under 2,4 kilo får hållas i burar och att de får hållas där i högst två år. I 2 kap. 10 § finns detaljerade bestämmelser om minsta utrymme för bur, rede och ströbad för värphöns i bur. När det gäller slaktkycklingar framgår av föreskrifterna bl.a. att belägningsgraden i slaktkycklingstallar får vara högst 20 kilo slaktkyckling per kvadratmeter golvyta. För slaktkyckling-uppfödare som är anslutna till ett kontrollprogram gäller dock att stallarna får

beläggas i enlighet med kontrollprogrammet, dock högst 36 kilo per kvadratmeter golvarea och högst 25 djur per kvadratmeter golvarea.

Kontrollprogram initieras frivilligt av branschorganisationer för att stärka konkurrenskraften och öka flexibiliteten för företagare samtidigt som en god djurskyddsnivå främjas och upprätthålls. Föresatsen med dessa program är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Kontrollprogram kallas ibland även för djuromsorgsprogram. Innebörden av ett kontrollprogram är att producenter som är anslutna till programmet förbinder sig att uppfylla ett flertal kriterier som går utöver miniminivån i myndighetsföreskrifter, t.ex. om teknisk utrustning och skötsel av djuren, och att genomgå en utökad kontroll. Den som deltar i sådana kontrollprogram kan samtidigt undantas från vissa andra bestämmelser i föreskrifterna och kan t.ex. få ha en högre beläggningsgrad än vad som annars är tillåtet.

European Chicken Commitment eller Better Chicken Commitment är en gemensam policy för kycklinguppfödning som företag kan ansluta sig till. Policyn omfattar bl.a. att all produktion ska vara förenlig med EU:s djurskyddslagstiftning och regelverk, oavsett kycklingens ursprungsland, krav på en maximal beläggningsgrad på 30 kilo per kvadratmeter, att endast använda långsamväxande raser som uppvisar högre välfärd och vissa kriterier för stallklimat och inredning. Ett antal företag har anslutit sig till policyn.

Ytterligare information om minkhållning

Jordbruksverket har med stöd av 2 kap. 9 § djurskyddsförordningen, meddelat föreskrifter och allmänna råd om uppfödning och hållande av pälsdjur.⁵ Föreskrifterna gäller bl.a. minkar som föds upp eller hålls för produktion av päls eller skinn (1 kap. 1 §). Föreskrifterna innehåller allmänna bestämmelser om avel, skötsel och tillsyn, foder och renhållning (1 kap.). I 2 kap. finns särskilda regler för minkar. Där föreskrivs bl.a. att förvaringsutrymmen för minkar ska vara konstruerade så att djuren ges en komplex och varierad miljö. När minkar hålls i bur ska de hållas i etagebur. Minkar ska vidare ha tillgång till bolåda med väggar av värmeisolerande material och ligghylla. Utöver bomaterial ska de ha tillgång till olika föremål som stimulerar djuren till lek, tuggning, utforskning och fysisk aktivitet. Föremålen ska bytas ut tillräckligt ofta för att ge möjlighet till varierad aktivitet.

Det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor vid SLU har till huvudsaklig uppgift att vara ett stöd i föreskriftsarbetet på djurskyddsområdet. Rådet ska vara en riskvärderande instans för djurskydd och identifiera, sammanställa och utvärdera vetenskaplig forskning om djurskydd på uppdrag av t.ex. Jordbruksverket.

SLU har bedrivit forskning om minkar sedan 2003 och forskningen har bl.a. utgjort underlag till Jordbruksverkets föreskrifter. Forskningen har handlat om

⁵ SJVFS 2019:16, senast ändrad genom SJVFS 2020:23.

huruvida olika berikningar, större burar, mer foder osv. kan minska onormalt beteende hos farmade minkar.

Jordbruksverket fick 2018 i uppdrag att utvärdera välfärden hos minkar inom pälsdjursproduktionen (N2018/00159/DL). I sin rapportering av uppdraget 2019 anförde Jordbruksverket bl.a. att underlaget från det vetenskapliga rådet för djurskydd stöder reglerna om hur mink ska hållas i etagebur med ligghyllor, bolåda med bäddmaterial och berikningsföremål som byts ut. Verket anförde vidare att det var för tidigt att utvärdera effekten av reglerna på djurvälståndet men bedömde att djurvälståndet för mink har förbättrats de senaste åren. För att utvärdera effekten av reglerna föreslogs studier på mink som hålls i enlighet med dessa.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) anförde regeringen bl.a. följande om uppdraget. Jordbruksverket gör i sin redovisning bedömningen att svenska minkar generellt har fått det bättre sedan 2012, dels tack vare nya djurskyddsföreskrifter, dels tack vare pälsdjursnäringens eget djuomsorgsprogram Minkhälsan. Jordbruksverket ger i sin redovisning inga förslag till regeländringar för mink men föreslår mer forskning i de system som mink hålls i dag med inriktning på stereotypa beteenden och minkens rörelsebehov. Redovisningen föranleder inga åtgärder från regeringens sida.

Ytterligare information om tvångsmatning och försäljning av fjädrar

I Europaparlamentets resolution med anledning av det europeiska medborgarinitiativet End the Cage Age uppmanade Europaparlamentet kommissionen att utarbeta ett förslag om att förbjuda grym och onödig tvångsmatning av ankor och gäss för produktion av gåslever. Av kommissionens meddelande om medborgarinitiativet framgår att kommissionen har begärt att Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) ska avge vetenskapliga yttranden om djurs välbefinnande vid uppfödning av vaktlar, ankor och gäss med och utan burar. Vidare framgår att kommissionen utforskar möjligheten av en EU-omfattande djurskyddsmärkning för att främja värdeöverföring inom livsmedelskedjan. För det ändamålet har kommissionen inrättat en särskild undergrupp inom EU-plattformen för djurskydd och inlett en studie om djurskyddsmärkning.

I den utredning om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd som regeringen tillsatte i februari 2023 (dir. 2023:19) ingår att analysera om märkning och information till konsumenter kan bidra till att öka konkurrenskraften för svenska livsmedelsprodukter i Sverige, inom EU och globalt.

Utskottets ställningstagande

Burhållning

Utskottet välkomnar att kommissionen har aviserat ett lagförslag om att fasa ut och slutligen förbjuda burhållning av flera olika slags djur, bl.a. värphöns

och avelsdjur för slaktkycklingar och värphöns. Med hänvisning till det arbete som nu pågår anser utskottet att motionerna 2022/23:997 (SD) yrkande 32 och 2022/23:1248 (V) yrkande 3 kan lämnas utan åtgärd.

Fjäderfåhållning i övrigt

Av redovisningen ovan framgår att det finns ett omfattande regelverk som syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvålfärd för fjäderfån. Jordbruksverket har regeringens bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser på området och verket har också beslutat om föreskrifter i syfte att säkerställa djurskyddet för fjäderfån. Utskottet ser vidare positivt på initiativ från branschorganisationer för att öka djurvålfärden för djur inom animalieproduktionen. I detta sammanhang vill utskottet särskilt betona att föresatsen med kontrollprogram är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Avslutningsvis konstaterar utskottet att det pågår en översyn av EU:s djurskyddsregelverk och att regeringen i detta arbete argumenterar för behovet av en högre djurskyddsnivå i hela EU. Utskottet ser mot denna bakgrund inte anledning att vidta några initiativ för att förändra nuvarande regelverk och föreslår att motionerna 2022/23:503 (SD) yrkandena 1, 2 och 4 samt 2022/23:764 (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5 lämnas utan åtgärd.

Minkåhållning

Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs. Utöver dessa grundläggande bestämmelser har Jordbruksverket meddelat närmare föreskrifter om uppfödning och hållande av pälsdjur. Av redovisningen ovan framgår även att SLU har bedrivit forskning om minkar sedan 2003 och att forskningsresultaten bl.a. utgjort underlag till Jordbruksverkets föreskrifter. Utskottet konstaterar vidare att Jordbruksverket har utvärderat välfärden hos minkar inom pälsproduktion. Av denna rapportering framgår bl.a. att djurvålfärden för mink har förbättrats de senaste åren. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2022/23:763 (MP), 2022/23:997 (SD) yrkandena 30 och 31, 2022/23:1132 (SD), 2022/23:1248 (V) yrkande 1 och 2022/23:1293 (S) kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om förbud mot försäljning av nyproducerad päls från djur i bur uppfattar utskottet att det som efterfrågas är ett totalförbud för sådan försäljning i Sverige. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att ett totalförbud även skulle omfatta importerade produkter som har producerats i enlighet med gällande EU-regler. Ett sådant förbud skulle inte vara förenligt med den fria rörligheten av varor och inte heller med principen om ömsesidigt erkännande. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2022/23:1248 (V) yrkande 2.

Tvångsmatning och försäljning av fjädrar

Det är enligt utskottet glädjande att Europaparlamentet har uppmanat kommissionen att utarbeta förslag om att förbjuda tvångsmatning av ankor och gäss för produktion av ank- och gåslever. Vidare noterar utskottet att kommissionen med anledning av uppmaningen har begärt att Efsa ska yttra sig i frågan och att kommissionen utforskar möjligheten till en EU-omfattande djurskyddsmärkning. Frågan om djurskyddsmärkning ingår även i den utredning om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd som regeringen tillsatte i februari 2023. Mot bakgrund av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2022/23:2151 (SD) yrkandena 1 och 2 lämnas utan åtgärd.

Det finns i nuläget inte någon EU-lagstiftning som uttryckligen förbjuder gås- och ankleverproduktion genom tvångsmatning. Utskottet konstaterar därför att Sverige, med hänsyn till principen om ömsesidigt erkännande, inte kan hindra import av varor som har producerats genom tvångsmatning. Utskottet noterar vidare att ett totalförbud mot försäljning i Sverige av produkter som innehåller äkta dun och fjädrar skulle omfatta även försäljningen av importerade produkter som har framställts i enlighet med gällande EU-regelverk, dvs. som innehåller dun och fjädrar som har plockats på ett sätt som är tillåtet. Ett sådant förbud skulle därför inte vara förenligt med principen om fri rörlighet för varor och inte heller med principen om ömsesidigt erkännande. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:875 (SD), 2022/23:997 (SD) yrkande 12 och 2022/23:2151 (SD) yrkande 3.

Utevistelse för vissa djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om minimikrav på utevistelse för hästar, utevistelse för djur inom animalieproduktionen och ligghallskravet.

Jämför reservation 19 (SD) och 20 (V).

Motionerna

Martin Kinnunen m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2022/23:992 yrkande 6 att Jordbruksverkets föreskrifter om hästhållning behöver kompletteras med ett minimikrav för hur mycket hästar behöver röra sig fritt utomhus. Samma förslag finns även i kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27.

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 föreslås en utredning om hur man kan underlätta för djurhållare som vill hålla djur utomhus hela året och samtidigt säkerställa ett fullgott djurskydd.

Motionärerna anför att ligghallskravet har upplevts som ett problem för nötköttsproducenter som önskar ha sina djur frigående året om.

Enligt kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 6 bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året. Motionärerna framhåller att möjlighet till utevistelse är en förutsättning för att skapa utrymme för naturligt beteende för många domesticerade djurarter.

Kompletterande uppgifter

Minimidirektivet om skydd för animalieproduktionens djur gäller djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller päls eller för annan typ av animalieproduktion.⁶ Medlemsstaterna ska enligt direktivet fastställa bestämmelser så att dessa djur inte utsätts för onödig smärta, onödigt lidande eller onödig skada. I direktivet ställs bl.a. krav på att djur ska ha viss rörelsefrihet och vissa krav på byggnader och utrustning.

I Sverige har direktivet om skydd av animalieproduktionens djur genomförts i djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och föreskrifter från Jordbruksverket.

Enligt 2 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen ska djur hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Enligt andra stycket i samma bestämmelse får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter och villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt första stycket.

I 2 kap. djurskyddsförordningen finns vissa allmänna bestämmelser om hur djur ska hanteras, hållas och skötas. Bland annat finns regler om bete på sommartid och möjlighet att vistas ute för nötkreatur och grisar (se bl.a. 2 kap. 3, 4 och 8 §§).

När det gäller nötkreatur finns vidare regler om utevistelse i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:18) om nötkreaturs-hållning inom lantbruket m.m. Enligt 6 kap. 10 § får endast djur som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden hållas som utegångsdjur. Enligt 11 § ska utegångsdjur under den kalla årstiden när betestillväxt inte sker ha tillgång till ligghall eller annat stall som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats. Av 12 § framgår att utegångsdjur i besättningar som är anslutna till ett kontrollprogram för utegångsdjur utan hinder av 11 § får hållas i enlighet med kontrollprogrammet.

Regler om bete eller tillfälle att vistas ute finns vidare när det gäller får och getter i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2017:26) om

⁶ Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur.

fårhållning inom lantbruket m.m. och Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2017:27) om gethållning inom lantbruket m.m.

När det gäller hästar finns bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:30) om hästhållning. Där stadgas bl.a. att hästar normalt sett dagligen ska ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter utomhus (5 kap. 1 §).

Som framgått tidigare i detta betänkande beslutade regeringen i februari 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU och undersöka möjliga åtgärder, inklusive regelförenklingar, för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2024 (dir. 2023:19).

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om utevistelse för hästar konstaterar utskottet att djurskyddslagen bl.a. syftar till att främja en god djurvälstånd och att djur ska få utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade till. Jordbruksverket har i dag riksdagens och regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om utevistelse för olika slags djur och utskottet ser för närvarande inget behov av att vidta några åtgärder för att förändra denna ordning. Motionerna 2022/23:992 (SD) yrkande 6 och 2022/23:997 (SD) yrkande 27 avstyrks därför.

När det gäller frågan om utevistelse för djur inom animalieproduktionen och ligghallskravet konstaterar utskottet att regeringen nyligen har tillsatt en utredning om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd som bl.a. ska undersöka möjliga åtgärder för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion. I avvaktan på utfallet av denna utredning föreslår utskottet att motionerna 2022/23:997 (SD) yrkande 5 och 2022/23:1248 (V) yrkande 6 lämnas utan åtgärd.

Kött från djur som slaktats utan bedövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kött från djur som slaktats utan bedövning.

Jämför reservation 21 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 2, föreslås att regeringen ska verka för ett förbud mot obedövad slakt inom EU. Motionärerna framhåller bl.a. att obedövad slakt är förenat med smärta för djuren enligt Jordbruksverket. Motsvarande förslag framförs även i kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 22, kommittémotion 2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 5, motion 2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkande 5 och motion 2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD) yrkande 1.

I kommittémotion 2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås att ett importförbud ska införas för animalieprodukter från djur som har slaktats utan bedövning. Motsvarande förslag framförs även i kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 21, kommittémotion 2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 3, motion 2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkande 3 och motion 2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD) yrkande 2.

Vidare bör enligt kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 23 allt kött som halal- eller koscherslaktats och avblodats utan bedövning tydligt märkas. Motsvarande förslag framförs även i kommittémotion 2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 4, motion 2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1 och motion 2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD) yrkande 3.

Enligt kommittémotion 2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 6 bör Sverige, till dess att det finns ett förbud mot obedövad slakt inom hela unionen, inom EU verka för att produkter från djur som slaktats utan bedövning ges en tydlig märkning. Motsvarande förslag framförs även i motion 2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkande 2.

Kompletterande uppgifter

Regler om slakt finns i slaktförordningen⁷. Av artikel 4.1 i slaktförordningen framgår att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och

⁷ Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

känsl ska bibehållas till dess att djuret är dött. I slaktförordningens ingress (skäl 18) anges följande när det gäller religiös slakt:

Undantag från kravet på bedövning vid religiös slakt som äger rum i slakterier beviljades genom direktiv 93/119/EG. Eftersom de gemenskapsbestämmelser som gäller för religiös slakt har införlivats på olika sätt beroende på nationell bakgrund och med beaktande av nationella bestämmelser som tar hänsyn till dimensioner utöver syftet med denna förordning är det viktigt att undantag från kravet på bedövning av djur före slakt bibehålls, samtidigt som en viss grad av subsidiaritet lämnas för varje medlemsstat. Följaktligen respekterar denna förordning religionsfriheten och rätten att utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer, vilket är förankrat i artikel 10 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Mot denna bakgrund följer det av artikel 4.4 i förordningen att kravet på att djuret ska vara bedövat vid slakt inte gäller för djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri.

Enligt artikel 26 hindrar inte förordningen medlemsstaterna från att i vissa avseenden behålla nationella bestämmelser som syftar till att säkerställa ett mer omfattande skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. En medlemsstat har enligt bestämmelsen bl.a. möjlighet att anta sådana regler när det gäller slakt av djur och därmed sammanhängande verksamhet som påbjuds av religiösa skäl (jfr artikel 4.4).

Sverige har valt att utnyttja möjligheten att ha nationella bestämmelser som är strängare än vad som följer av slaktförordningen. Av 5 kap. 1 § djurskyddslagen framgår därför bl.a. att ett djur som slaktas eller i annat fall avlivas genom avblodning ska vara bedövat och att bestämmelsen gäller utöver vad som framgår av artikel 4.1 i slaktförordningen. Bestämmelsen i djurskyddslagen innebär att det i Sverige är helt förbjudet att slakta djur utan föregående bedövning.

På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i alla andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande). När det gäller import av kött från djur som har slaktats utan bedövning framgår det därför av artikel 4.4 slaktförordningen att en medlemsstat inte får förbjuda eller hindra att produkter som har framställts av djur som har avlivats i en annan medlemsstat sätts i omlopp inom den egna medlemsstaten med motiveringen att de berörda djuren inte har avlivats i enlighet med den egna medlemsstatens nationella bestämmelser som syftar till ett mer omfattande skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

Generella regler om livsmedelsinformation finns i förordningen (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4). Härutöver finns särskilda bestämmelser om livsmedelsinformation om ursprung som rör vissa slags livsmedel i EU-förordningar och i Livsmedelsverkets föreskrifter. Det finns inget krav på att redovisa uppgift om att köttet kommer från djur som

slaktats utan bedövning, men det är alltid möjligt för företagaren att lämna frivillig information på förpackningen eller att på andra sätt informera konsumenten, så länge uppgifterna är sanna och inte anges på ett sådant sätt att det kan vilseleda konsumenten.

Som framgått tidigare i detta betänkande pågår en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning i enlighet med kommissionens åtagande i Från jord till bord-strategin. Som en del av denna översyn ingår frågan om en djurskydds-märkning. I regeringens ståndpunkt i den kommenterade dagordningen inför jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2022, där översynen var uppe för diskussion, anfördes bl.a. att ett stärkt djurskydd är en prioriterad fråga för regeringen och att regeringen är angelägen om att den förestående översynen blir genomgripande och resulterar i ett regelverk som innebär en verklig förbättring av djurvälståndet i EU.

Som tidigare nämnts i detta betänkande tillsatte regeringen i februari 2023 en utredning om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett stärkt djurskydd. I uppdraget ingår att analysera om märkning och information till konsumenter kan bidra till att öka konkurrenskraften för svenska livsmedelsprodukter i Sverige, inom EU och globalt (dir. 2023:19).

Riksdagens tillkännagivande om märkning av produkter som kommer från djur som slaktats utan bedövning

I juni 2012 beslutade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om märkning av produkter som kommer från djur som slaktats utan bedövning (bet. 2011/12: MJU21, rskr. 2011/12:261). I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande:

I likhet med regeringen anser utskottet också att det är mycket otillfredsställande att det inom EU saknas stöd för krav på märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning, då utskottet anser det vara av stor vikt att konsumenterna kan välja kött från djur som har bedövats före slakt. Den undersökning om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning som kommissionen genomför och som ska presenteras 2013 är därför viktig i det fortsatta arbetet. I detta arbete bör regeringen driva frågan om konsumenters rätt att genom märkning få information om huruvida köttet de köper kommer från djur som har bedövats före slakt.

I regeringens skrivelse 2021/22:75 anförde regeringen följande med anledning av tillkännagivandet:

Europeiska kommissionen tog 2012, inom ramen för EU:s strategi för djurskydd (2012–2015), initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt. En rapport från kommissionen skulle ha presenterats under 2013. Ett underlag har tagits fram men en slutlig rapport har ännu inte presenterats för rådet. Kommissionen har också inom ramen för EU:s strategi låtit genomföra en studie om att ta fram bästa praxis för djurskydd vid tidpunkten för avlivningen. Resultatet av studien presenterades i januari 2018. I rapporten redovisas metoder för bästa praxis för ett gott djurskydd vid tidpunkten för avlivning. I syfte att stödja medlemsstaterna har kommissionen tagit fram utbildningsmaterial angående avlivning av bl.a. nöt, gris, får och fjäderfä. Regeringen är fortsatt pådrivande inom EU

i djurskyddsfrågor. Sverige deltar t.ex. aktivt i den djurskyddsplattform som inrättades av EU-kommissionen i januari 2017. Kommissionen beslutade under 2021 att förlänga plattformen till den 30 juni 2025. Ett antal nya undergrupper till plattformen kommer att inrättas, bl.a. en om slakt. Regeringen samlar också aktörer från myndigheter, akademi, näringsen och organisationer i ett nationellt djurskydds nätverk i syfte att bl.a. ha en dialog om aktuella djurskyddsfrågor i EU-samarbetet. Kommissionen har i sin strategi Från jord till bord aviserat en översyn av djurskyddslagstiftningen, inklusive lagstiftningen om slakt, till slutet av 2023. Ärendet bereds vidare. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet har konstaterat tidigare i detta betänkande pågår för närvarande en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning. Denna översyn omfattar bl.a. lagstiftningen om slakt och frågan om att införa en djurskyddsmärkning. Utskottet konstaterar att ett stärkt djurskydd inom EU är en prioriterad fråga för regeringen och noterar att regeringen är angelägen om att den förestående översynen blir genomgripande och resulterar i en verklig förbättring av djurvälståndet i EU. Utskottet konstaterar vidare att det i svensk lagstiftning inte finns något krav på att redovisa uppgift om att köttet kommer från djur som slaktats utan bedövning, men att det är möjligt för företagare att lämna frivillig information om detta på förpackningen eller på annat sätt. Frågan om märkning och information till konsumenter ingår även i den nyligen tillsatta utredningen om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett stärkt djurskydd. Avslutningsvis konstaterar utskottet att det, med hänsyn till principen om ömsesidigt erkännande, inte är möjligt för Sverige att förbjuda import av kött som lagligen har slaktats eller varit till salu i en annan medlemsstat. Mot denna bakgrund, och i avvaktan på utfallet av det pågående arbetet på området, anser utskottet att motionerna 2022/23:970 (SD) yrkandena 2 och 3, 2022/23:997 (SD) yrkandena 21–23, 2022/23:1003 (SD) yrkandena 3–6, 2022/23:1133 (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt 2022/23:2149 (SD) yrkandena 1–3 kan lämnas utan åtgärd.

Övriga slaktfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om småskaliga slakterier och gårdsnära slakt, vissa tillsynsfrågor och bedövningsmetoder.

Jämför reservation 22 (V, MP), 23 (MP), 24 (SD), 25 (V) och 26 (MP).

Motionerna

Småskaliga slakterier och gårdsnära slakt

Enligt kommittémotion 2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5 bör reglerna för småskaliga slakterier förenklas. Motionärerna framhåller bl.a. att småskaliga slakterier innebär ökad djurvälstånd eftersom djuromsorgen i Sverige är god och djuren vid småskaliga slakterier inte transporteras längre sträckor. Samma förslag framförs även i kommittémotion 2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 21. Enligt yrkande 22 i samma motion bör regeringen även utreda vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier och mobila slakterier. Samma förslag framförs även i kommittémotion 2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 28.

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 10 anförs att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier. Motionärerna framhåller bl.a. att man genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan minska behovet av längre djurtransporter.

Enligt motion 2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 bör regeringen inrätta en strategi för hur den gårdsnära slakten i Sverige kan öka utan att äventyra djurvälståndet.

Vissa tillsynsfrågor

I motion 2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 anförs att regeringen bör överväga att införa nolltolerans för rättsliga övertramp under slaktprocessen. Övertramp mot djurskyddslagstiftningen bör leda till kännbara konsekvenser.

Markus Wiechel m.fl. (SD) föreslår i motion 2022/23:2143 yrkande 2 en utredning om att införa ett delat straffansvar för ägare av slakterier om brott mot djur förekommer vid slakterier. I yrkande 3 anförs att regeringen bör utreda en utökad möjlighet till förbud för enskilda som tillåtit eller själv sysslat med djurplågeri att bedriva slakteriverksamhet.

I motion 2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att ha kameraövervakning i slakterier för att möjliggöra efterkontroll av förhållanden vid slakt. På ett liknande sätt föreslås

i motion 2022/23:2143 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 att regeringen bör utreda krav på videoövervakning vid slakterier eftersom systemet för kontroller är otillräckligt.

Bedövningsmetoder

Martin Kinnunen m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2022/23:997 yrkande 13 att det behövs mer forskning på alternativa bedövningsmetoder för grisar inför slakt. Motionärerna framhåller bl.a. att inga av de mest använda bedövningsmetoderna är stress- och smärtfria för grisarna. På ett liknande sätt föreslås i motion 2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 att alternativa bedövningsmetoder inför slakt bör utredas.

Enligt kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 4 bör regeringen verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2026. Motionärerna framhåller bl.a. att bedövningsmetoden med koldioxid som i dag används inför slakt orsakar grisarna ångest, smärta och stress. Motionärerna föreslår vidare i yrkande 5 att regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds. Enligt motionärerna är denna bedövningsmetod plågsam och utdragen och fungerar inte.

I motion 2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2 anför att bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri och att metoder som inte lever upp till detta, t.ex. nuvarande elbedövning av slaktkyckling och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut.

Markus Wiechel m.fl. (SD) föreslår i motion 2022/23:2152 yrkande 1 att det ska införas ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning.

Kompletterande uppgifter

Regelverket för slakt och köttbesiktning är harmoniserat och regleras av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien och (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung och kontrollförordningen.

Grunden i dessa regelverk är att djur som ska bli livsmedel ska slaktas hygieniskt i en godkänd livsmedelslokal och att en officiell veterinär besiktigar djuret både före och efter slakt för att köttet sedan ska kunna släppas ut på marknaden. Både gårdsslakterier och mobila slakterier är förenliga med regelverket. Det finns inte några undantag eller lättnader för mobil slakt.

Ytterligare regler om slakt finns i slaktförordningen⁸. Av artikel 4.1 i slaktförordningen framgår att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för

⁸ Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och känsel ska bibehållas till dess att djuret är dött.

I Europaparlamentets resolution från januari 2022 med anledning av arbetet inom undersökningskommittén ANIT (2021/2736(RSP)) betonade parlamentet att utbyggnaden av regionala slakterier bör främjas och slakt på gårdar tillåtas för att undvika långa transportvägar och därmed ytterligare öka djurens välbefinnande.

Som framgått tidigare i detta betänkande pågår för närvarande en översyn av reglerna om djurskydd på EU-nivå och ett förslag kommer att presenteras under 2023.

Enligt 5 kap. 1 § djurskyddslagen ska djur, när de förs till slakt eller när de slaktas, skonas från onödigt lidande och obehag. I bestämmelsen anges vidare att ett djur som slaktas eller i annat fall avlivs genom avblodning ska vara bedövat.

Ytterligare föreskrifter om slakt och avlivning av djur finns i 5 kap. djurskyddsförordningen. Där anges bl.a. att bedövningen ska ges så att djuret snabbt blir medvetslöst och att medvetandet inte får återkomma. I Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:8) om slakt och annan avlivning av djur finns närmare regler om bedövning, bl.a. när det gäller vilka bedövningssätt som är tillåtna och hur bedövningen ska gå till.

I Sverige har Livsmedelsverket kontrollansvaret för slaktanläggningar (8 kap. 9 § djurskyddsförordningen). Denna kontroll innefattar såväl djurskydd och djurhälsa som livsmedelshygien.

Överträdelse av bestämmelserna om slakt kan leda till straff eller andra sanktioner, bl.a. enligt 10 kap. djurskyddslagen där det stadgas ett straff på böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, fängelse i högst två år.

Enligt svensk rätt kan endast fysiska personer begå brott och enbart den som har begått brott kan dömas till ett straff. Juridiska personer kan dock åläggas straffrättsliga sanktioner, t.ex. en företagsbot. Bestämmelser om företagsbot finns i 36 kap. 7–10 a §§ brottsbalken. Av bestämmelserna framgår att ett företag kan åläggas en företagsbot för brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet om det för brottet är föreskrivet strängare straff än penningböter. En första förutsättning för att en företagsbot ska kunna dömas ut är att det har begåtts ett brott. Det innebär att någon fysisk person måste uppfylla samtliga objektiva och subjektiva rekvisit som krävs för straffansvar.

Möjligheten att meddela näringsförbud, dvs. förbud mot att bedriva eller ta del av näringsverksamhet under viss tid, regleras i lagen (2014:836) om näringsförbud. Näringsförbud ska bl.a. meddelas om någon har grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid har gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt (4 §). Näringsförbud är en inskränkning i den grundlagsstadgade näringsfriheten (2 kap. 17 § regeringsformen).

Anslaget 1:26 Nedsättning av slakteriavgifter inom utgiftsområde 23 får användas för nedsättning av avgifter för den offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som görs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar i enlighet med kontrollförordningen. Nedsättning av slakteriavgifter kan bl.a. göras för anläggningar med liten produktion och för god följsamhet mot reglerna. Genom budgetpropositionen för 2023 anvisades nästan 82 miljoner kronor till anslaget (prop. 2022/23:1 utg.omr. 23, bet. 2022/23:MJU2, rskr. 2022/23:87). I budgetpropositionen anförde regeringen att nuvarande stödsystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar inte är ändamålsenligt och att ett arbete pågår för att se över systemet.

Vid SLU bedrivs forskning om djurvälstånd vid slakt. Bland annat genomfördes 2014–2018 ett projekt om djurvälstånd och köttkvalitet vid mobil och stationär slakt av nötkreatur. År 2021 startade ett projekt om förbättrad djurvälstånd vid slakt av grisar och nötkreatur och i januari 2022 presenterades resultaten från en studie om slakt av nötkreatur genom skjutning på gård.

Jordbruksverket fick i regleringsbrevet för 2021 i uppdrag att följa utvecklingen när det gäller forskning om, och analysera möjligheten till, användning av alternativa metoder till koldioxid- och elbedövning vid slakt.

Av Jordbruksverkets årsredovisning för 2021 framgår att Jordbruksverket har gett SLU i uppdrag att sammanställa de vetenskapliga fakta som finns om bedövningsmetoder av gris. I november 2020 presenterade SLU en rapport⁹. I rapporten konstateras att alla tillgängliga bedövningsmetoder för gris (mekanisk bedövning i form av bult eller kula, elektrisk bedövning eller system med koldioxidbedövning) har både för- och nackdelar ur djurskyddssynpunkt. För vissa metoder, som mekanisk bedövning och elbedövning, är de djurskyddsmässiga nackdelarna främst den hantering som krävs före bedövningen, dvs. kopplat till drivning och fixering av djuren som medför stress. Det finns också risk för att bedövningen går fel. För andra metoder, som system med koldioxidbedövning, är hanteringen mindre stressande och risken för ofullständig bedövning liten. Däremot är själva gasen obehaglig för grisarna under den tid det tar för dem att bli medvetslösa.

Av Jordbruksverkets årsredovisning framgår vidare att det för att få fram bättre bedövningsmetoder behövs mer forskning och att verket under 2021 deltog i den utlysning för medel till djurskyddsforskning som Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) gjorde och i dessa sammanhang lyfte fram behovet av mer forskning för att få fram nya bedövningsmetoder.

I maj 2022 beslutade regeringen att låta en särskild utredare analysera hur kamerabevakning skulle kunna användas för att stärka djurskyddet för de djur som hanteras på slakterier och föreslå hur ett krav på kamerabevakning skulle kunna utformas (dir. 2022:47). Utredaren ska bl.a. analysera vilka moment i hanteringen av levande djur som bör bli föremål för kamerabevakning och om

⁹ Bedövningsmetoder för gris vid slakt av Torun Wallgren, Anna Wallenbeck och Charlotte Berg, Rapport 51, framtagen vid SLU för Jordbruksverket, 2020.

användningen av kamerabevakning på slakterier skulle kunna göra det möjligt för berörda myndigheter att förändra genomförandet av den offentliga kontrollen för att förbättra kontrollen, minska kostnaderna eller underlätta för slakterierna. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2023.

Regeringen tillsatte i februari 2023 en utredning om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd (dir. 2023:19). I uppdraget, som ska redovisas senast den 30 juni 2024, ingår bl.a. att kartlägga hur befintliga stödssystem för svenska livsmedelsproducenter tillämpas, analysera och föreslå åtgärder för att stärka konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter med bibehållet högt ställda djurhållningskrav, analysera och föreslå regelförenklingar på djurområdet samt analysera konsekvenserna av förslagen ur konkurrenskrafts- och djurskyddssynpunkt och undersöka om det finns innovativa lösningar som kan bidra till att bibehålla det svenska djurskyddet och samtidigt stärka konkurrenskraften.

Utskottets ställningstagande

Småskaliga slakterier och gårdsnära slakt

Lokala slakterier och gårdsnära slakt kan enligt utskottets mening öka djurvälståndet eftersom det innebär att djuren slipper de transporter som annars krävs för att ta dem till slakt. Utskottet välkomnar därför att Europaparlamentet i sin resolution från januari 2022 betonade att utbyggnaden av regionala slakterier bör främjas och slakt på gårdar tillåtas för att undvika långa transportvägar. Kommissionen genomför som tidigare nämnts i detta betänkande en översyn av djurskyddslagstiftningen på EU-nivå och utskottet ser fram emot att ta del av resultatet av detta arbete. Utskottet välkomnar vidare den nyligen tillsatta utredningen om konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter som bl.a. ska kartlägga befintliga stödssystem och analysera och föreslå åtgärder för att stärka konkurrensförutsättningarna för svenska livsmedelsproducenter med bibehållet högt ställda djurhållningskrav. Med hänvisning till det arbete som pågår på området anser utskottet att motionerna 2022/23:520 (SD) yrkande 1, 2022/23:937 (SD) yrkande 5, 2022/23:970 (SD) yrkandena 21 och 22, 2022/23:985 (SD) yrkande 28 och 2022/23:1248 (V) yrkande 10 kan lämnas utan åtgärd.

Vissa tillsynsfrågor

För att säkerställa ett gott djurskydd i Sverige är det viktigt att djurskyddsregelverket när det gäller slakt efterlevs och att tillsynen av landets slakterier fungerar väl. Utskottet välkomnar därför att regeringen har tillsatt en utredning som ska analysera hur kamerabevakning kan användas för att stärka djurskyddet för de djur som hanteras på slakterier. I avvaktan på resultatet av denna utredning anser utskottet att motionerna 2022/23:794 (MP) yrkande 1 och 2022/23:2143 (SD) yrkande 1 kan lämnas utan åtgärd.

Utöver att tillsynen fungerar tillfredsställande är det även viktigt att överträdelser av regelverket för djurskydd när det gäller exempelvis slakt leder till kännbara sanktioner. Utskottet noterar i detta sammanhang att överträdelser av bestämmelserna om slakt kan leda till böter eller fängelse i högst två år och att straffet för uppsåtliga brott som avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt är fängelse i högst två år. Utskottet finner inte skäl att vidta några förändringar i detta regelverk och avstyrker därmed motion 2022/23:503 (SD) yrkande 3.

När det gäller frågan om att införa delat straffansvar noterar utskottet att flera personer kan dömas för att gemensamt ha begått en brottslig gärning, men var och ens individuella straffansvar bedöms utifrån omfattningen av den egna delaktigheten i gärningen. Om ett brott är begånget inom ramen för ett företags verksamhet kan företaget åläggas företagsbot. Utskottet konstaterar vidare att det i enlighet med lagen om näringsförbud redan är möjligt att förbjuda personer som har tillåt eller själva gjort sig skyldiga till djurplågeri att bedriva slakteriverksamhet. Utskottet ser mot den bakgrunden inte behov av några sådana utredningar som efterfrågas i motion 2022/23:2143 (SD) yrkandena 2 och 3. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Bedövningsmetoder

Inledningsvis konstaterar utskottet att djur, enligt de grundläggande bestämmelserna om slakt i djurskyddslagen, ska skonas från onödigt lidande och obehag. I djurskyddsförordningen stadgas vidare att bedövning ska ges så att djuret snabbt blir medvetslöst. Jordbruksverket har regeringens bemyndigande att närmare föreskriva vilka bedövningsmetoder som är tillåtna och utskottet finner inte skäl att vidta någon åtgärd för att ändra i denna ordning. Motionerna 2022/23:794 (MP) yrkande 2, 2022/23:1248 (V) yrkandena 4 och 5 och 2022/23:2152 (SD) yrkande 1 avstyrks därmed.

Utskottet noterar vidare att det under senare år pågått både regeringsuppdrag och forskning när det gäller bedövningsmetoder och att Jordbruksverket vid Formas utlysning för medel till djurskyddsforskning lyft fram behovet av mer forskning för att få fram nya bedövningsmetoder. Motionerna 2022/23:997 (SD) yrkande 13 och 2022/23:2152 (SD) yrkande 2 föranleder mot denna bakgrund inte någon åtgärd från utskottets sida.

Hundavel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hundavel.

Jämför reservation 27 (V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 12 anför motionärerna att regeringen bör se till att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att avel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps. Motionärerna framhåller att aveln kan leda till fysiska problem för hundarna och att det i dag inte finns några hinder mot att avla vidare på en hund med genetiska sjukdomar eller skador.

Enligt yrkande 13 bör regeringen återkomma med kompletterande förslag på regler i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar. Motionärerna framhåller att avel i många fall sker baserat på hur en hund bedömts på utställningar, vilket bidrar till avelsproblem.

Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S) anför i motion 2022/23:487 att regeringen bör överväga behovet av en utredning av hundaveln i Sverige. Utredningen ska belysa om nuvarande hundavel är förenlig med djurskyddslagstiftningen, redovisa vilka brister det finns inom hundaveln och komma med förslag på åtgärder som säkerställer djurskyddet.

Enligt motion 2022/23:523 av Markus Wiechel (SD) bör regeringen utreda om det finns behov av en hårdare reglering för vissa avelsdjur (yrkande 1). Motionären anser vidare att regeringen ska se över om det bör införas obligatoriska friskintyg inför parning för alla trubbnosdjur när det gäller andningsorganen (yrkande 2). Regeringen bör även utreda om det bör införas en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter (yrkande 3) och påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur (yrkande 4). Därutöver bör regeringen se över möjligheten att registrera antalet opererade trubbnosdjur (yrkande 5), göra en översyn för nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur (yrkande 6) och utreda ett förbud mot avel på hundar som genomgått korrigerande kirurgi i andningsvägarna (yrkande 7).

Kompletterande uppgifter

Enligt 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att utföra avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbudet och om villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunktioner eller

förmåga att naturligt föda fram sin avkomma (2 kap. 11 § andra stycket djurskyddslagen).

Jordbruksverket får enligt djurskyddsförordningen meddela föreskrifter om förbudet i 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen och villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunktioner eller förmåga att naturligt föda fram sin avkomma (2 kap. 21 § djurskyddsförordningen).

Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter innehåller bl.a. bestämmelser om avel. Enligt 6 kap. 1 § ska följande krav vara uppfyllda för att hundar och katter ska få användas i avel:

1. Föräldradyren ska ha lämpliga anatomiska, fysiologiska och beteendemässiga egenskaper och dessa egenskaper får inte riskera att påverka negativt varken föräldradyrens eller avkommornas hälsa och välfärd.
2. Föräldradyren ska vara i god fysisk och psykisk hälsa inför parningen.

Enligt 6 kap. 3 § gäller vidare ett förbud mot att använda hundar och katter i avel om

1. de har sjukdomar, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan nedärvas och kan medföra lidande för deras avkommor, eller kan hindra avkommorna att bete sig naturligt
2. de är eller är med stor sannolikhet bärare av recessivt anlag för sjukdom, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan medföra lidande eller negativt påverka avkommornas naturliga beteende, såvida inte parning sker med individ som är konstaterat fri från motsvarande anlag
3. parningskombinationen utifrån tillgänglig information ökar risken för sjukdom eller funktionshinder hos avkomman (med funktionshinder avses ett tillstånd som försvårar naturliga beteenden eller funktioner hos djur)
4. de uppvisar beteendestörningar i form av överdriven rädsloreaktion eller aggressivt beteende i oprovocerade eller för djuret vardagliga situationer
5. de saknar normalt utvecklade könsorgan samt saknar sådana kropps- och fortplantningsfunktioner som är normala för arten och som främjar ett naturligt beteende
6. parningskombinationen kan antas resultera i ökad risk för förllossnings-svårigheter.

Jordbruksverket har även meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur. Av dessa framgår bl.a. att ett djur som tränas för eller används vid tävling ska vara fritt från skada och sjukdom som kan antas förorsaka lidande (2 kap. 1 §).

Svenska Kennelklubben (SKK) har grundregler för uppfödare och hanhundsägare. Av dessa framgår bl.a. att hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKK:s avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och

rasspecifika avelsstrategi samt aktuella bestämmelser i djurskyddslagstiftningen. Uppfödningen ska ske kvalitetsmedvetet och med stort ansvar. Vidare krävs det att varje medlem i SKK-organisationen till avel endast använder hundar som inte har någon allvarlig sjukdom eller något allvarligt funktionshinder och som har ett gott temperament som är typiskt för rasen. Enligt reglerna får man endast genomföra en parningskombination som utifrån tillgänglig information inte ökar risken för allvarlig sjukdom eller allvarliga funktionshinder hos avkomman. SKK har vidare tagit fram särskilda domar-anvisningar för brakycefala (trubbnosade) raser. Anvisningarna är en del i SKK:s arbete med att minska förekomsten av exteriöra överdrifter inom avel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det befintliga regelverket när det gäller avel förbjuder avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för avkomman. Jordbruksverket kan vidare meddela föreskrifter om villkor eller förbud mot avel som kan påverka djurens naturliga beteende och normala kropps-funktioner. Verket har även meddelat föreskrifter för att säkerställa djurskyddet både vid avel och vid tävling. Enligt utskottets bedömning fungerar det befintliga regelverket på området väl. Därutöver vill utskottet framhålla betydelsen av SKK:s arbete för att minska förekomsten av exteriöra överdrifter inom avel. Med hänvisning till vad som nu har anförts avstyrker utskottet motionerna 2022/23:487 (S), 2022/23:523 (SD) yrkandena 1–7 och 2022/23:1248 (V) yrkandena 12 och 13.

Sällskapsdjur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en positiv lista för sällskapsdjur, hundsmuggling, import av valpkullar och vissa frågor om katter.

Jämför reservation 28 (SD), 29 (V, MP), 30 (C, MP), 31 (V, MP) och 32 (C).

Motionerna

En positiv lista för sällskapsdjur

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 efterfrågas en positiv lista för sällskapsdjur. Motionärerna anför att den nuvarande ordningen, dvs. att den ansvariga myndigheten kan förbjuda djurhållning av t.ex. vissa exotiska arter, är ineffektiv. En bättre ordning vore att införa en positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna att ha som sällskapsdjur, och denna fråga bör utredas.

På ett liknande sätt föreslås i kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 11 att regeringen ska återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur. Motionärerna anför att detta skulle stärka sällskapsdjurens möjlighet till beteenden som är viktiga för deras välbefinnande och innebära att arter som inte är lämpade som sällskapsdjur förbjuds.

Hundsmuggling

Daniel Bäckström m.fl. (C) anför i kommittémotion 2022/23:843 yrkande 37 att regeringen under 2023 bör ge Jordbruksverket i uppdrag att, tillsammans med andra berörda myndigheter, identifiera och stävja organiserad smuggling av sällskapsdjur. Enligt yrkande 38 bör regeringen under 2023 göra det möjligt för veterinärer att anmäla misstanke om illegal införsel av sällskapsdjur. Motionärerna framhåller att smugglingen av sällskapsdjur, framför allt hundar, ökade under pandemin och att regeringen snarast bör leverera på de tillkännagivanden om hundsmuggling som riksdagen beslutade om i april 2022.

Import av valpkullar

Enligt kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 14 bör regeringen återkomma med förslag på reglerande åtgärder för import av valpkullar. Motionärerna framhåller att hundsmugglingen har ökat under flera år, inte minst under pandemin och välkomnar därför att riksdagen i april 2022 riktade tillkännagivanden till regeringen om hundsmuggling. Dessa åtgärder är dock inte tillräckliga. Bland annat bör införsel av en hel valpkull förbjudas och hundar ska vara minst åtta månader för att föras in i landet.

Vissa frågor om katter

I kommittémotion 2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 42 anføres att den nya lagen om obligatorisk märkning och registrering av katter bör rivs upp till förmån för det tidigare systemet med frivillig märkning. Motionärerna anser att nyttan med den nya lagstiftningen är mindre än den byråkrati som kravet på märkning för med sig.

Markus Wiechel (SD) anför i motion 2022/23:522 yrkande 1 att regeringen bör utreda om ett krav på vaccinering ska införas för samtliga lösgående katter. Enligt yrkande 2 bör regeringen även se över möjligheten till ett TNR-inspirerat (trap-neuter-return) arbete.

Kompletterande uppgifter

Av de grundläggande djurskyddskraven i djurskyddslagen framgår att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Av djurskyddslagen framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö

och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs (2 kap. 1 och 2 §§).

När det gäller frågan om vilka arter som får hållas som sällskapsdjur kan vidare följande noteras. Enligt 2 kap. 2 § andra stycket djurskyddslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, utöver de allmänna kraven på en god djurmiljö, meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning.

Av 2 kap. 9 § djurskyddsförordningen framgår att Jordbruksverket får meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven på att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö på ett sådant sätt att deras välfärd främjas och att de kan utföra naturliga beteenden. Jordbruksverket har utfärdat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby. Enligt dessa föreskrifter är det inte tillåtet att hålla, förmedla eller sälja viltfångade djur, apor, rovdjur, rovfåglar, hybrider mellan tamhund och vilda hunddjur eller hybrider mellan tamkatt och vilda kattdjur för sällskap och hobby. Detsamma gäller för korsningar mellan sådana hybrider och vild art (4 och 5 §§).

Vidare kan noteras att Europaparlamentet i november 2022 beslutade om en resolution om förbättring av EU:s lagstiftning om vilda och exotiska djur som ska hållas som sällskapsdjur genom en positiv lista (2022/2809(RSP)). I resolutionen uppmanar parlamentet kommissionen att göra en konsekvensbedömning av mervärdet och möjligheten att upprätta en europeisk positiv lista, med hjälp av en uppsättning vetenskapligt baserade kriterier för att fastställa vilka arter som är lämpliga som sällskapsdjur. Parlamentet framhåller vidare att det även krävs en noggrann analys av de olika kriterier som redan används i nationella positivlistor, i syfte att fastställa vilka som är mest effektiva och eventuellt kan användas i en EU-omfattande positiv lista baserad på medlemsstaternas bästa praxis, befintliga erfarenheter och lärdomar.

Regler om införsel av hundar utan kommersiellt syfte finns bl.a. i EU:s sällskapsdjursförordning¹⁰. För sådan införsel krävs att hundarna har identitetsmärkning, är vaccinerade mot rabies och åtföljs av en identitetshandling. För införsel av hundar som är avsedda för handel gäller förutom dessa krav även regler framför allt i EU:s djurhälsoförordning¹¹. För en sådan införsel krävs ett djurhälsointyg (ofta kallat Traces-intyg) och hundarna ska enligt huvudregeln komma från en registrerad eller godkänd anläggning. Ytterligare regler finns för hundar som förs in från tredjeland, bl.a. krävs i vissa fall en titring av rabiesantikroppar.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 av den 12 juni 2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag").

Om en hund förs in i landet i strid mot något av ovan nämnda villkor och inte anmäls kan detta innebära att ett smuglingsbrott har skett enligt 3 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Djurhälsoutredningen lämnade i november 2020 betänkandet En samlad djurhälsoreglering (SO 2020:62) till regeringen. Utredningen är omfattande och innehåller bl.a. en ny djurhälsolag. Vid remissbehandlingen av betänkandet framfördes bl.a. synpunkter när det gäller Tullverkets möjligheter att omhänderta djur och veterinärers möjlighet att anmäla misstanke om illegal införsel av hund.

Under 2021 och 2022 drev underrättelseenheterna hos Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Tullverket ett projekt i syfte att upptäcka ekonomisk brottslighet som är kopplad till handel med hundar och hundsmuggling. Myndigheterna publicerade i maj 2022 en rapport där de redogör för de brister i dagens kontrollsystem som redovisats inom projektet och lämnar ett antal rekommendationer, bl.a. att veterinärer bör ges rätt att anmäla misstanke om illegal införsel. Av rapporten framgår vidare att efterfrågan på sällskapshundar ökat kraftigt under coronapandemin och att utbudet hos svenska uppfödare inte har motsvarat den ökade efterfrågan. Det har medfört att både den legala och den illegala införseln av hundar till Sverige har ökat¹².

Inför Jordbruks- och fiskerådet den 21–22 februari 2022 lämnade Danmark in ett dokument med information om sitt arbete i frågan och den danska lagstiftningen om skötsel och hantering av hundar för kommersiella ändamål. I dokumentet uppmanar Danmark också kommissionen att införa gemensam EU-lagstiftning för kommersiell skötsel och försäljning av hundar som en del av den planerade översynen av EU:s djurskyddslagstiftning. Av Regeringskansliets rapport från mötet framgår att kommissionen anförde att temat ingick som en del i översynen av djurskyddslagstiftningen när det gäller att samla in och bedöma eventuella alternativ för harmoniserade regler.

Den 1 januari 2023 trädde nya regler om krav på märkning och registrering av katter i kraft. Reglerna innebär att det i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter införs ett krav på kattägare att märka och registrera sin katt i Jordbruksverkets kattregister (2–4 §§). Syftet med kravet på märkning och registrering är att underlätta handläggande myndigheters och ideella organisationers arbete med bortsprungna, övergivna och förvildade katter. I förlängningen syftar det till att minska antalet katter som saknar ett hem, och därmed det lidande som är förenat med detta, samt att minska myndigheternas kostnader (prop. 2021/22:49, bet. 2021/22: MJU13, rskr. 2021/22:176).

I förarbetena till lagändringen (prop. 2021/22:49) anfördes i huvudsak följande. Det finns skäl att anta att ett krav på märkning och registrering av katter skulle få liknande genomslagskraft som den reglering som redan gäller för hundar. En ökning av antalet märkta och registrerade katter skulle både göra det lättare att fastställa vem som är ägare till ett upphittat djur och att särskilja ägda katter från övergivna och förvildade katter. Ett krav på märkning

¹² Oredovisad försäljning och smuggling av hundar, dnr EBM2022-466.

och registrering är ett verkningfullt sätt att betona och tydliggöra det ansvar som det innebär att ha katt och skulle sannolikt på sikt minska antalet övergivna och förvildade katter och därmed också dessa djurs lidande samt de ansvariga myndigheternas och frivilligorganisationernas kostnader. Ett krav på märkning och registrering innebär ett visst besvär och en viss kostnad för ägaren och att det blir nödvändigt att behandla vissa personuppgifter. Påverkan på de enskilda kattägarna bedöms dock bli begränsad eftersom det regleras vilka uppgifter registret får innehålla och på grund av den sekretess som föreslås gälla. Sammantaget överväger fördelarna med ett krav på märkning och registrering det intrång som förslaget innebär för enskilda, och kravet är därför proportionerligt.

Jordbruksverket beslutade i maj 2020 om nya föreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter (SJVFS 2020:8). Av 6 kap. 2 § framgår att en djurhållare ska vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion av de djur som han eller hon ansvarar för. I de allmänna råden till bestämmelsen framgår att katter som rör sig fritt utomhus bör vara kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat.

Med TNR-metoden (trap-neuter-return) avses att viltlevande djur fångas in, steriliseras eller kastreras och sedan släpps ut igen. Av regeringens förslag till ny djurskyddslag (prop. 2017/18:147) framgår bl.a. följande. TNR-metoden är omstridd och det har ifrågasatts om den kan anses vara djurskyddsmässigt acceptabel. Att acceptera eller uppmuntra TNR-metoden kan eventuellt medföra en risk för att människor betraktar denna hantering av djur som ett bra sätt att hålla katter och andra tamdjur på. En sådan utveckling vore olycklig och går i en motsatt riktning mot vad regeringen normalt sett menar är en ansvarsfull djurhållning.

Riksdagens tillkännagivanden om hundsmuggling

I april 2022 beslutade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, om tre tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om smuggling av hundar (bet. 2021/22: MJU22, rskr. 2021/22:263).

Det första tillkännagivandet rör veterinärers möjlighet att anmäla misstanke om illegal införsel. Utskottet uttalade i betänkandet att det, för att komma till rätta med den ökande illegala införseln av framför allt hundar, måste säkerställas att veterinärer har möjlighet att anmäla misstänkt illegal införsel av djur så att berörda myndigheter kan agera för att beivra sådan verksamhet.

Det andra tillkännagivandet rör Tullverkets möjligheter att stoppa fordon för att söka efter hundar. Utskottet uttalade i betänkandet att regeringen i det fortsatta arbetet med beredningen av djurhälsolagsutredningens förslag måste säkerställa att Tullverket även fortsättningsvis har de befogenheter som krävs i detta avseende.

Det sista tillkännagivandet rör frågan om insatser mot organiserad smuggling av sällskapsdjur. Utskottet uttalade i betänkandet att

Jordbruksverket bör ges i uppdrag att tillsammans med Tullverket, länsstyrelserna, Skatteverket och Försäkringskassan identifiera och stävja organiserad smuggling av sällskapsdjur.

Utskottets ställningstagande

En positiv lista för sällskapsdjur

När det gäller frågan om vilka djur som får hållas som sällskapsdjur konstaterar utskottet att Jordbruksverket i dag har ett bemyndigande att meddela förbud mot viss djurhållning och att verket också har föreskrivit att det är förbjudet att hålla vissa djur som sällskapsdjur. Utskottet noterar vidare att Europaparlamentet i en resolution i november 2022 uppmanade kommissionen att utreda frågan om en europeisk positiv lista för sällskapsdjur. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2022/23:997 (SD) yrkande 9 och 2022/23:1248 (V) yrkande 11 kan lämnas utan åtgärd.

Hundsmuggling

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det ser allvarligt på att den illegala handeln med djur ökade under coronapandemin. Utskottet välkomnar därför det arbete som pågått inom bl.a. Ekobrottsmyndigheten för att upptäcka ekonomisk brottslighet kopplad till handel med hundar. Frågan om skötsel och hantering av hundar för kommersiella ändamål ingår även i översynen av EU:s djurskyddslagstiftning. Utskottet konstaterar vidare att riksdagen 2022 riktade flera tillkännagivanden till regeringen om hundsmuggling. Utskottet har förtroende för att regeringen kommer att arbeta skyndsamt med riksdagens tillkännagivanden och i sedvanlig form återkomma med en rapport om beredningsarbetet. I avvaktan på detta lämnar utskottet motion 2022/23:843 (C) yrkandena 37 och 38 utan åtgärd.

Import av valpkullar

Utskottet finner med hänvisning till de ovan redovisade tillkännagivandena om hundsmuggling och den pågående översynen av EU:s djurskyddslagstiftning inte skäl att för närvarande vidta några åtgärder när det gäller införsel av hundar. Utskottet avstyrker därför motion 2022/23:1248 (V) yrkande 14.

Vissa frågor om katter

Reglerna om märkning och registrering av katter har nyligen trätt i kraft efter beslut av riksdagen. Utskottet avser inte att ta initiativ till att förändra den nyligen införda regleringen och avstyrker därmed motion 2022/23:843 (C) yrkande 42.

Eftersom djurskyddslagen innehåller ett grundläggande krav på att djur ska skyddas mot sjukdom anser utskottet att motion 2022/23:522 (SD) yrkande 1 om krav på vaccinering av katter kan lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet konstaterar att den s.k. TNR-metoden är omstridd och att det har ifrågasatts om den är djurskyddsmässigt acceptabel. Därutöver noterar utskottet att Jordbruksverket 2020 beslutade nya föreskrifter om hållande av katter. Av dessa regler framgår bl.a. vilka skyldigheter djurhållare har när det gäller att förebygga oplanerad, önskad eller överdriven reproduktion och att katter som rör sig fritt utomhus bör vara kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:522 (SD) yrkande 2.

Offentlig förevisning av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurparksverksamhet och cirkusverksamhet.

Jämför reservation 33 (SD), 34 (MP), 35 (SD), 36 (V) och 37 (MP).

Motionerna

Djurparksverksamhet

Enligt kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 bör det göras en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna. Det behövs enligt motionärerna eftersom flera larmrapporter de senaste åren har visat att det finns djurparker som inte lever upp till fastställda regelverk.

I motion 2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett förbud mot att hålla elefanter, stora kattdjur och delfiner på djurparker.

Enligt motion 2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 bör regeringen se över möjligheten att göra det olagligt att hålla delfiner, späckhuggare och andra valar i fångenskap.

Cirkusverksamhet

I kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 anförs att tillståndsplikt ska gälla för djurhållande cirkusar. Enligt motionen ska endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav beviljas tillstånd att hålla djur. Vid upprepade brott mot regelverken ska ett sådant tillstånd kunna dras in permanent. Enligt yrkande 7 bör de besiktningar som i dag sker efter beställning av cirkusägarna själva kompletteras med icke föranmälda inspektioner av både cirkusdjurs stationära ytor och transportytor. I yrkande 8 förespråkar motionärerna att det ska införas en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus. Övriga djur ska per automatik

förbjudas. Motionärerna framhåller att det finns en gränsdragningsproblematik på området när det gäller definitionen av vad som är domesticerade och icke-domesticerade djur.

Även i kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 16 lämnas förslag om en positiv lista. Motionärerna föreslår att SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd ska ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus. Motionärerna framhåller att en sådan lista ger flera fördelar jämfört med att införa ett förbud mot vilda djur, bl.a. eftersom gränsdragningen mellan vilda och domesticerade djur inte är helt enkel.

På ett liknande sätt föreslås i motion 2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 att regeringen bör utreda ett förbud mot att använda icke-domesticerade djur på cirkusar.

Även Rebecka Le Moine m.fl. (MP) föreslår i motion 2022/23:1260 yrkande 1 att det ska införas en positiv lista för de domesticerade djurarter som kan ges en god välfärd i cirkusmiljö och som därmed kan vara tillåtna på cirkus. Alla andra djurarter ska därmed vara förbjudna.

Kompletterande uppgifter

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive cirkusdjur och djur i djurparker – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskydds-förordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs (2 kap. 1 och 2 §§).

Särskilda bestämmelser om offentlig förevisning av djur vid cirkusar och liknande verksamheter finns i 3 kap. djurskydds-förordningen. Av 3 kap. 3 § framgår bl.a. att djur inte får flyttas runt och i samband med det förevisas offentligt i burar eller andra utrymmen eller inhägnader som begränsar deras rörelsefrihet på liknande sätt som en bur. I bestämmelsen finns också en uppräkningslista av de djur som det inte heller på annat sätt är tillåtet att flytta runt och i samband med det förevisa offentligt. Några av de djurslag som räknas upp är apor, rovdjur (med undantag för tamhundar och tamkatter), noshörningar, flodhästar, säldjur och elefanter.

I den s.k. cirkusföreskriften, dvs. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:4) om cirkusdjur finns generella bestämmelser om skötsel och hållande av cirkusdjur. I 2 kap. finns även specifika bestämmelser för vissa djurslag. För de djurslag som inte nämns i 2 kap. ska skötsel- och måttbestämmelser i vissa andra av Jordbruksverkets föreskrifter tillämpas vid turné (3 § cirkusföreskriften). För exotiska och icke-domesticerade djur ska bestämmelserna i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m. tillämpas. Vissa bestämmelser i den föreskriften behöver dock inte uppfyllas av cirkusar, bl.a. kraven på att det ska

finnas en ansvarig veterinär och i vissa fall även zoolog, se mer nedan (3 § första stycket 4).

I Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning i djurparker m.m. anges att den som ansvarar för djurhållningen och för den övergripande skötseln av djuren vid anläggningen ska ha lämplig utbildning eller erfarenhet av aktuella djurslag (1 kap. 8 §). Enligt föreskrifterna ska det också finnas en veterinär som svarar för sjukdomsförebyggande åtgärder, veterinärmedicinsk rådgivning och behandling, journalföring, rådgivning i djurskydds- och smittskyddsfrågor, upprättande av hygienprogram, provtagningar, fodersammansättning och övriga skötselfrågor. Veterinären ska besöka anläggningen regelbundet, dock minst varje kvartal (1 kap. 9 §). Vidare ska en djurparkszoolog finnas på de djurparker som visar de slags djur som anges i 2–9, 11, 14 och 15 kap. i föreskrifterna (bl.a. primater, rovdjur och säldjur, elefanter samt kräddjur och groddjur). Zoologen ska svara för rådgivning när det gäller utformning och berikning av miljön, antal och sammansättning av djur i djurutrymmen, avel, djurskyddsfrågor, fodersammansättning och övriga skötselfrågor samt svara för att det förs en uppdaterad djurförteckning (1 kap. 10 §). I samma bestämmelse uppställs vissa krav på zoologens formella kompetens liksom att zoologen ska besöka djurparken regelbundet, dock minst en gång per halvår.

Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning i djurparker innehåller också detaljerade bestämmelser om krav på storlek och utformning av de utrymmen där djuren vistas. För kattdjur finns bestämmelserna i 6 kap. 3–9 §§, för delfiner i 7 kap. 1–4 §§ och för elefanter i 8 kap. 1–3 §§. Länsstyrelserna är behöriga myndigheter att kontrollera att djurskyddsbestämmelserna följs.

I EU:s kontrollförordning regleras hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Av artikel 9 framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning.

Länsstyrelserna är behöriga myndigheter att kontrollera att djurskyddsbestämmelserna följs. Länsstyrelsernas djurskyddskontroller utförs både genom regelbundna rutinkontroller och genom klagomålskontroller som utförs efter det att ett klagomål har kommit in. Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på djurskyddsområdet och ansvarar bl.a. för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och ge stöd, råd och vägledning till dem (se 8 kap. djurskyddslagen och 8 kap. djurskyddsförordningen).

Enligt 3 kap. 6 § djurskyddsförordningen får en djurpark eller liknande anläggning inte tas i bruk för offentlig förevisning av djur innan den har godkänts av länsstyrelsen. Detsamma gäller vid omflyttning av djuren och vid ny-, till- eller ombyggnad av någon betydelse.

Särskilda regler om kontroll av cirkusar finns i 8 kap. 12 § djurskyddsförordningen och i 1 kap. 5–9 §§ cirkusföreskriften. Här föreskrivs

bl.a. att länsstyrelsen ska inbesiktiga en cirkus innan den har sin första föreställning för året. Av bestämmelserna följer också att kontrollmyndigheten, om den upptäcker allvarliga eller upprepade brister i djurhållningen, kan förbjuda cirkusen att påbörja eller fortsätta sin turné.

När det gäller offentlig förevisning av djur kan vidare nämnas att artskyddsförordningen (2007:845) innehåller vissa bestämmelser om förutsättningarna för att mot betalning eller annars yrkesmässigt över huvud taget få visa levande djur av vissa viltlevande arter för allmänheten (se 40 § om att djurparker måste ha tillstånd från länsstyrelsen för detta och 44 § om att övrig offentlig förevisning som sker mot betalning eller yrkesmässigt måste anmälas till länsstyrelsen). Vid all offentlig förevisning av arter som finns listade i bilaga A till förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EU:s Citesförordning) krävs det dessutom intyg från Jordbruksverket. Huvudprincipen är att det är förbjudet att offentligt förevisa dessa arter, men behörig myndighet i medlemsstaterna kan bevilja undantag (artikel 8).

Vid utskottets informationstillfälle den 14 februari 2023 lämnade Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Svenska Djurparksföreningen och Kommunal information om djurskyddet i landets djurparker. Vid informationstillfället uppgav länsstyrelsen bl.a. att de regelmässigt utför riskbaserade kontroller av djurparkerna omkring vart femte till tionde år och att längden av detta tidsspann är en konsekvens av hur Jordbruksverkets datasystem för riskbaserade kontroller är konstruerat. Vidare framförde flera aktörer att det finns behov av tydligare samverkan mellan olika länsstyrelser för att garantera dels en likvärdig tillsyn, dels kompetensen hos de som genomför kontrollerna.

Utskottets ställningstagande

Djurparksverksamhet

Inledningsvis vill utskottet betona att det är av största vikt att Sverige har ett starkt djurskydd för alla djur. Enligt djurskyddslagen ska djur – inklusive djur i djurparker – behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur ska vidare hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och så att beteendestörningar motverkas. Även Jordbruksverkets föreskrifter innehåller bestämmelser som syftar till ett starkt djurskydd. Bland annat finns det krav på de utrymmen där djuren vistas, liksom krav på utbildning och erfarenhet hos de som ansvarar för djurhållningen och den övergripande skötseln av djuren. Av Jordbruksverkets föreskrifter framgår vidare att alla djurparker ska ha en veterinär knuten till sin verksamhet, och i vissa fall även en zoolog. Veterinären ska bl.a. svara för sjukdomsförebyggande åtgärder och rådgivning i djurskyddsfrågor. Zoologen ska svara för rådgivning när det gäller bl.a. utformning och berikning av miljön och djurskyddsfrågor. Veterinären och zoologen ska även besöka djurparkerna regelbundet. Det är länsstyrelserna

som ansvarar för att kontrollera att djurskyddsregelverket följs. Utskottet noterar att länsstyrelsernas kontroller utförs både genom regelbundna rutinkontroller och genom särskilda klagomålskontroller. Därutöver gäller att en djurpark inte får tas i bruk innan den har godkänts av länsstyrelsen. Detsamma gäller vid omflyttning av djuren eller exempelvis ny- eller ombyggnation.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det finns ett väl utvecklat regelverk med etablerade rutiner för att säkerställa efterlevnaden. Det har enligt utskottets bedömning inte framkommit något som motiverar en förändring av detta regelverk eller en översyn av landets djurparker i enlighet med vad som efterfrågas i motionerna 2022/23:519 (SD) yrkande 2, 2022/23:997 (SD) yrkande 19 och 2022/23:1260 (MP) yrkande 2. Motionerna avstyrks därmed.

Cirkusverksamhet

Som utskottet framhållit tidigare i detta betänkande är det av största vikt att Sverige har ett starkt djurskydd för alla djur. Enligt djurskyddslagen ska djur – inklusive cirkusdjur – bl.a. behandlas väl och hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och så att beteendestörningar motverkas. Länsstyrelserna är ansvariga för kontrollen av djurhållning vid cirkusar. Dessa kontroller utförs genom både regelbundna kontroller och genom klagomålskontroller. Länsstyrelsen kan även förbjuda en cirkus att påbörja eller fortsätta sin turné vid upprepade brister i djurhållningen. Utskottet noterar vidare att djurskyddförordningen innehåller bestämmelser om vilka djur det är förbjudet att förevisa offentligt vid cirkusar och liknande verksamheter där djuren flyttas från ort till ort. Utöver detta innehåller den s.k. cirkusföreskriften bestämmelser som syftar till ett starkt djurskydd. Utskottet har inte för avsikt att föreslå någon förändring av detta regelverk och motionerna 2022/23:519 (SD) yrkande 1, 2022/23:997 (SD) yrkandena 6–8, 2022/23:1248 (V) yrkande 16 och 2022/23:1260 (MP) yrkande 1 avstyrks.

Tävlingar och prov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hästtävlingar och grytanlagsprov.

Jämför reservation 38 (V) och 39 (V, MP).

Motionerna

Hästtävlingar

I kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 15 anförs att det bör införas ett förbud mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte. Motionärerna framhåller att det är tillåtet att använda spö under travtävlingar, vilket har kritiserats av läsveterinärerna och att ett förbud skulle vara en betydelsefull åtgärd för att stärka djurvälståndet inom hästsporten.

Grytanlagsprov

Enligt kommittémotion 2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 17 bör ett förbud mot grytanlagsprov införas i den nya djurskyddslagstiftningen. Motionärerna framhåller att användning av levande grävling vid grytanlagsprov innebär lidande och stress för grävlingen och inte är förenligt med intentionerna att djur inte ska utsättas för lidande i samband med träning och prov.

Kompletterande uppgifter

I 2 kap. 9 § första stycket djurskyddslagen anges att djur inte får agas, tillfogas skada eller överansträngas. Av andra stycket i samma bestämmelse framgår att utrustning – med vissa undantag som anges i tredje stycket – inte får användas på ett sätt som kan orsaka djuret lidande eller skada.

Enligt 3 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att, på ett sådant sätt att djur utsätts för lidande, träna djur för eller använda djur vid bl.a. tävlingar, prov, föreställningar eller andra förevisningar som anordnas för allmänheten. Med prov menas en verksamhet där test utförs för att se om djur har uppnått en viss nivå av förmåga (prop. 2017/18:147), t.ex. grytanlagsprov.

Av andra stycket i bestämmelsen framgår vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om träning eller användning av djur och om undantag från förbudet mot att träna djur för eller använda djur vid prov på ett sådant sätt att de utsätts för lidande. Ett sådant undantag finns i 3 kap. 8 § djurskyddsförordningen när det gäller grytanlagsprov. Enligt bestämmelsen ska förbudet i 3 kap. 1 § djurskyddslagen inte tillämpas vid grytanlagsprov.

Enligt 2 kap. 3 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur får utrustning, hjälpmedel eller metoder inte användas på ett sådant sätt att det kan medföra skada eller annat fysiskt eller psykiskt lidande för djuret. Av 5 kap. framgår vidare att ban- eller tävlingsveterinärer ska medverka vid vissa tävlingar och bl.a. besiktiga djuren före start och närvara under tävlingen för att hålla uppsikt över de deltagande djuren och tävlingsområdet.

I juni 2020 redovisade Naturvårdsverket och Jordbruksverket ett uppdrag om att utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling för att klarlägga i vilken utsträckning det fortfarande finns intressen som motiverar att grytanlagsprov med levande grävling ska få utföras (N2019/02260/DL). I redovisningen anförs i huvudsak följande. Grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter och vid eftersök av skadat grytlevande vilt. Det är ur ett samhällsperspektiv angeläget att det även i framtiden finns lämpliga hundar för grytjakt. Det har dock inte framkommit något som visar att grytanlagsproven med levande grävling skulle vara ett bättre redskap för att få fram lämpliga grythundar än en alternativ metod, som användning av attrapper eller grytjaktprov. Mot bakgrund av att det föreligger en påtaglig risk för lidande hos grävlingar som används vid grytanlagsprov är det inte motiverat med ett fortsatt undantag. Grytanlagsproven med levande grävling bör således fasas ut under en övergångsperiod, för att det ska finnas tid för fortsatt utveckling och testning av alternativ.

Rapporten har remissbehandlats. Enligt uppgift från Regeringskansliet är frågan under beredning.

Utskottets ställningstagande

Hästtävlingar

Utskottet konstaterar att det enligt djurskyddslagen är förbjudet att utsätta djur för lidande vid tävlingar. Det är även förbjudet att, såväl vid tävlingar som i övrigt, använda utrustning på ett sätt som kan orsaka djur lidande eller skada. Enligt utskottets mening är inte användningen av spö vid tävlingar i sig problematisk, utan problemet uppstår om spödrivningen sker på ett sätt som kan orsaka hästen lidande eller skada. Utskottet noterar att ban- och tävlingsveterinärer ska tjänstgöra vid hästtävlingar och att dessa bl.a. har till uppgift att rapportera eventuella överträdelser av djurskyddslagens bestämmelser. Enligt utskottets mening är det nuvarande regelverket tillräckligt för att kunna upprätthålla ett gott djurskydd i samband med hästtävlingar. Motion 2022/23:1248 (V) yrkande 15 motiverar mot den bakgrunden inte någon åtgärd från utskottets sida, och utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Grytanlagsprov

Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket och Jordbruksverket har föreslagit att grytanlagsprov med levande grävling inte längre ska tillåtas och att dessa

prov ska fasas ut under en övergångsperiod. Myndigheternas förslag bereds nu i Regeringskansliet. I avvaktan på utfallet av detta arbete föreslår utskottet att motion 2022/23:1248 (V) yrkande 17 lämnas utan åtgärd.

Offentlig kontroll och regelefterlevnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillämpningen av djurskyddslagen, systemet för djurskyddskontroller och djurförbud. Jämför reservation 40 (SD) och 41 (C).

Motionerna

Daniel Bäckström m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2022/23:843 yrkande 35 att tillämpningen av djurskyddslagen bör vara likvärdig runt om i landet. Det finns enligt motionärerna stora variationer mellan länen när det gäller de bedömningar som görs vid djurskyddskontroller. Motionärerna anför bl.a. att Jordbruksverket ska bemyndigas att utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller. I yrkande 36 föreslår motionärerna vidare att regeringen bör utreda möjligheten att ha en organisation som sköter djurskyddskontrollerna i hela landet för att säkerställa rättssäkra och likvärdiga kontroller. För att det ska bli en objektiv bedömning av frågan om t.ex. djurförbud är det bäst att tingsrätterna tar beslut om detta.

Enligt kommittémotion 2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 14 bör regeringen utreda möjligheten att flytta beslutsfattandet om djurförbud till domstol. Motionärerna framhåller att djurförbud i princip innebär ett näringsförbud och att dessa beslut i dag fattas av tillsynsmyndigheten. Det är dock viktigt att tillsynsmyndigheten även i fortsättningen ges möjlighet att snabbt ta beslut om omhändertagande av djur som far illa.

Motionärerna anför vidare att det allmännas skadeståndsansvar vid fel eller försummelse inte kan anses vara tillräckligt. Enligt yrkande 15 bör därför staten, om ett beslut om omhändertagande upphävs, ta ansvar för den skada och de kostnader som omhändertagandet medfört. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur kontrollsystemet för djurskyddskontroller kan förbättras. I motionen framhålls att det under 2020 uppdagades flera överträdelse av djurskyddsregler på vissa svenska gårdar och slakterier och att tillsynen av rapporteringen att döma inte fungerar tillfredsställande.

Lina Nordquist (L) anför i motion 2022/23:718 att det behövs en översyn av möjligheten att i brådskande fall omedelbart omhänderta djur. Motionären hänvisar till att den gällande djurskyddsförordningen, till skillnad från den tidigare djurskyddsförordningen, saknar en bestämmelse som gör det möjligt att verkställa beslut om omhändertagande av djur utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft.

I motion 2022/23:1418 av Michael Rubbestad (SD) föreslås att djurskyddslagen ska revideras för att minska antalet avlivningar. Motionären hänvisar till att en länsstyrelse i ett fall lät avliva åtta omhändertagna katter eftersom det enligt uppgift fanns kattsnuva i området, trots att intresse fanns för att ta hand om dessa.

I motion 2022/23:218 av Mikael Larsson (C) föreslås att regeringen ska utreda hur sekretessen i djurskyddsärenden kan bli bättre så att handlingar hos länsstyrelsen i dessa ärenden alltid omfattas av en stark sekretess och att djur och lantbrukare sätts i första rummet.

Kompletterande uppgifter

EU-reglering

I EU:s kontrollförordning regleras hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll. Kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden – bl.a. djurhälsokrav och djurskyddskrav – följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning.

Enligt artikel 6 i kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna genomföra interna revisioner eller låta sin myndighet revideras. Revisionerna ska vara föremål för oberoende granskning och genomföras på ett öppet sätt. De behöriga myndigheterna ska med beaktande av resultaten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de följer förordningen.

Nationell reglering

Enligt 8 kap. 1 § djurskyddslagen utövar länsstyrelserna och de andra statliga myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) offentlig kontroll. Med uttrycket offentlig kontroll avses i djurskyddslagen dels offentlig kontroll enligt EU:s kontrollförordning, dels kontroll i övrigt av att djurskyddslagen och föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs (1 kap. 4 a §). Livsmedelsverket utövar, genom de officiella veterinärerna och de officiella assistenterna på slakterierna, de djurskyddskontroller som krävs enligt EU:s kontrollförordning (8 kap. 9 § djurskyddsförordningen).

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på djurskyddsområdet och ansvarar bl.a. för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet

och ge stöd, råd och vägledning till dem. Jordbruksverket ska senast den 15 april varje år lämna en nationell djurskyddsrapport till Regeringskansliet. Rapporten ska innehålla statistik om och en analys av hur djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga djurskyddsarbete fungerar (8 kap. 1 och 3 §§ djurskyddslagen och 8 kap. 1 § och 10 §§ djurskyddsförordningen).

Jordbruksverket har, efter bemyndigande av regeringen i 8 kap. 16 § djurskyddsförordningen, meddelat föreskrifter om offentlig kontroll på djurskyddsområdet (SJVFS 2022:13). I föreskrifterna anges bl.a. att kontrollmyndigheten varje år ska fastställa en plan för det kommande årets offentliga kontroll, att kontrollmyndigheten varje år ska genomföra en uppföljning och utvärdering av föregående verksamhetsårs offentliga kontroll och att kontrollmyndigheten årligen ska rapportera resultatet av den utförda offentliga kontrollen till Jordbruksverket.

Enligt 14 a § förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk får myndigheten på begäran av en länsstyrelse utföra sådana revisioner som avses i artikel 6 i kontrollförordningen.

Beslut om djurförbud fattas av länsstyrelsen om någon av förutsättningarna i 9 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är uppfyllda. Ett sådant förbud kan enligt bestämmelsen beslutas för den som t.ex. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur, har misshandlat ett djur, inte har följt vissa beslut som kontrollmyndigheten har meddelat eller som har dömts för djurplågeri eller för att ha brutit mot vissa bestämmelser i djurskyddslagen eller mot vissa EU-bestämmelser. Enligt 9 kap. 1 § andra stycket ska djurförbud inte beslutas om det är sannolikt att den omständighet som annars ska leda till djurförbud inte kommer att upprepas. Av 11 kap. 2 § djurskyddslagen följer att länsstyrelsens beslut om djurförbud och om omhändertagande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

I 9 kap. 5 § första stycket djurskyddslagen finns bestämmelser om under vilka förhållanden som länsstyrelsen ska besluta att ett djur ska omhändertas. Länsstyrelsen ska även ansvara för att omhändertagandet verkställs (5 § andra stycket). I 9 kap. 6 § djurskyddslagen finns bestämmelser om när länsstyrelsen eller Polismyndigheten får besluta att omhänderta djur omedelbart.

Beslut om omhändertagande och beslut om omedelbart omhändertagande får enligt 11 kap. 2 § djurskyddslagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I 35 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) anges att ett beslut som får överklagas inom en viss tid får verkställas när överklagandetiden har gått ut, om beslutet inte har överklagats. Enligt paragrafens tredje stycke får en myndighet verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Myndigheten ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild, att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs eller någon annan omständighet.

Frågan om hur omhändertagna djur ska hanteras regleras i 9 kap. 8 § djurskyddslagen. Enligt bestämmelsen ska länsstyrelsen vid omhändertagande

av djur snarast besluta om djuret ska säljas, överlåtas på något annat sätt eller avlivas. Om det inte går att verkställa ett beslut om att ett omhändertaget djur ska säljas eller överlåtas får länsstyrelsen i stället besluta att djuret ska avlivas. Länsstyrelsen ansvarar för att sådana beslut verkställs.

Regler om det allmännas skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (1972:207). Enligt 3 kap. 2 § svarar staten för personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada som har vållats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i sådan verksamhet som staten svarar för. Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § ett ansvar för styrkt vållande, dvs. ett s.k. culpaansvar. För att skadestånd ska kunna betalas ut i samband med djurförbud och omhändertaganden krävs alltså att länsstyrelsen vid beslutsfattandet har gjort sig skyldig till fel eller försummelse i skadeståndslagens mening.

Justitiekanslern har i ett stort antal beslut uttalat sig om statens skadeståndsansvar när en högre instans ändrar ett överklagat beslut eller domstolsavgörande. I ett beslut den 17 januari 2019 (dnr 12146-17-43) anförde Justitiekanslern bl.a. följande:

Staten bär inte något strikt skadeståndsansvar för ofullkomligheter i den statliga verksamheten. Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § skadeståndslagen ett ansvar för styrkt vållande. Bedömningen av om en myndighet har varit oaktsam ska vara objektiv. Vid den bedömningen är det av stor vikt vad för slags regel, norm eller princip som har åsidosatts, vad dess normskydd omfattar och vilka risker felet eller försummelsen innebär. Det är inte tillräckligt att en myndighet eller en domstol har gjort en bedömning av en rätts- eller bevisfråga som kan ifrågasättas eller kan kritiserats för sitt ställningstagande i en fråga där det har funnits utrymme för olika bedömningar. Endast rena förbiseenden av en bestämmelse eller uppenbart oriktiga bedömningar anses utgöra fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 §.

Sekretess gäller, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. tillsyn med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för bl.a. uppgift om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Sådana föreskrifter har meddelats av regeringen i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), förkortad OSF, där det i punkt 30 anges att sekretess gäller i verksamhet som består i bl.a. tillsyn enligt lagstiftningen om djurskydd, dock inte för uppgifter i beslut. Sekretess gäller vidare enligt 32 kap. 10 a § OSL hos en kontrollmyndighet för djurskydd för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som av djurskyddsskäl har lämnats av personal inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Det nationella arbetet för djurskyddskontroll

Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna samverkar i ett gemensamt råd, Rådet för djurskyddskontroll. Rådet har till uppgift att verka för att djurskyddskontrollen utvecklas i syfte att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv. Rådet ska särskilt samordna löpande strategiska frågor som rör djurskyddskontrollen och identifiera områden där samsyn och samverkan inom kontrollen brister. Jordbruksverket ska senast den 31 januari varje år till Regeringskansliet rapportera resultatet och effekterna av rådets arbete (8 kap. 11 § djurskyddsförordningen).

Av budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg. omr. 23) framgår att flera länsstyrelser under 2022, för att effektivisera och höja kvaliteten i djurskyddsarbetet, har utvecklat arbetssätt och rutiner för att bättre kunna styra och följa upp kontrollverksamheten och för att stärka förutsättningarna för att lika fall behandlas lika.

Av Jordbruksverkets årsredovisning för 2021 framgår att Jordbruksverket genomför revisioner på uppdrag av länsstyrelserna bl.a. när det gäller djurskydd och att det är ett riskbaserat revisionsprogram som ligger till grund för revisionerna. Under 2021 genomfördes fyra ordinarie revisioner enligt plan och nio uppföljande revisioner. 2021 genomförde Nordiska samrådsgruppen när det gäller oberoende granskning av revisionssystem en granskning av Jordbruksverkets revisioner på länsstyrelserna och myndigheten blev godkänd helt utan anmärkning.

Riksdagens tillkännagivande om djurförbud

I samband med behandlingen av den nya djurskyddslagen beslutade riksdagen om ett tillkännagivande till regeringen om att i lämpligt sammanhang se över beslutsprocessen för djurförbud (prop. 2017/18:147, bet. 2017/18: MJU24 res. 18, rskr. 2017/18:401). Tillkännagivandet var baserat på en reservation där bl.a. följande anfördes:

Ett starkt djurskydd kräver även en stark rättssäkerhet. I dag är det tillsynsmyndigheten som beslutar om djurförbud. Beslutet kan sedan överklagas till förvaltningsdomstolen. Djurförbud är i praktiken jämförbart med näringsförbud, men medan näringsförbud är en fråga för domstol är det tillsynsmyndigheten som utfärdar djurförbud. Att utfärda djurförbud i domstol skulle stärka rättssäkerheten för djurägare, men skulle också stärka länsstyrelsens tjänstemän genom att en tredje part skulle avgöra en fråga som ofta skapar konflikt och en otrygg arbetsmiljö. Därför anser vi att regeringen i lämpligt sammanhang bör se över beslutsprocessen för djurförbud.

I regeringens skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 anförde regeringen att den avser att se över frågan om beslutsprocessen för djurförbud vid lämpligt tillfälle och att punkten inte är slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

För att det ska vara möjligt att garantera ett starkt djurskydd i praktiken är det av största vikt att djurskyddskontrollerna fungerar och att de utförs på ett likvärdigt sätt i hela landet. Utskottet konstaterar att Jordbruksverket har en viktig uppgift i detta sammanhang eftersom verket ansvarar för att samordna kontrollmyndigheternas verksamhet och ge dem stöd, råd och vägledning. Jordbruksverket har även meddelat föreskrifter om offentlig kontroll och kan vidta revisioner av kontrollmyndigheterna. Utskottet vill vidare framhålla det arbete som utförs inom Rådet för djurskyddskontroll för att utveckla djurskyddskontrollen och göra den mer rättssäker, likvärdig och effektiv och noterar att även länsstyrelserna arbetar för att effektivisera och höja kvaliteten i djurskyddsarbetet. Avslutningsvis konstaterar utskottet att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att i lämpligt sammanhang se över beslutsprocessen för djurförbud. Utskottet förutsätter att regeringen ser över denna fråga så snart som möjligt. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de insatser som görs för att förbättra djurskyddskontrollen och göra den mer likvärdig anser utskottet att motionerna 2022/23:997 (SD) yrkandena 11 och 14 samt 2022/23:843 (C) yrkandena 35 och 36 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om att djurägare ska hållas skadeslösa för kostnader i fall då myndighetsbeslut upphävs av högre instans konstaterar utskottet att det allmänna har ett skadeståndsansvar vid vållande genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning där huvudregeln är full ersättning för uppkomna skador. Däremot innebär inte ansvaret att alla fall när en högre instans gör en annan bedömning än den lägre instansen medför att det rör sig om ett skadeståndgrundande vållande. Det finns enligt utskottets mening inte skäl att särbehandla beslut om omhändertagande av djur och i just dessa fall gå ifrån de generella principerna om det allmännas skadeståndsansvar. Motion 2022/23:997 (SD) yrkande 15 avstyrks därmed.

Frågan om hur djur som har omhändertagits ska hanteras regleras i djurskyddslagen där det framgår att länsstyrelsen snarast efter omhändertagandet ska besluta om djuret ska säljas, överlåtas på något annat sätt eller avlivas. Utskottet finner inte skäl att ta initiativ till någon förändring i denna ordning och avstyrker därmed motion 2022/23:1418 (SD). Utskottet noterar vidare att ett beslut om omhändertagande av djur kan verkställas omedelbart med stöd av 35 § förvaltningslagen. Motion 2022/23:718 (L) kan därför lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om sekretess i djurskyddsärenden konstaterar utskottet att offentlighets- och sekretesslagen respektive offentlighets- och sekretessförordningen reglerar frågan om sekretess i ärenden om tillsyn enligt djurskyddslagstiftningen. Det finns enligt utskottet inte skäl att ta initiativ till en sådan sekretessreglering som efterfrågas i motion 2022/23:218 (C). Befintlig reglering på området bedöms vara fullt tillräcklig. Utskottet avstyrker därför motionen.

Antibiotika och koccidiostatika

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om antibiotika och koccidiostatika.

Jämför reservation 42 (SD), 43 (C, MP) och 44 (MP).

Motionerna

Antibiotika

Daniel Bäckström m.fl. (C) anför i kommittémotion 2022/23:843 yrkande 30 att Sverige ska utveckla sitt arbete för ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt samt verka för ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistensen i enlighet med riksdagens tillkännagivande.

I kommittémotion 2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29 framhålls att djuren i Sverige är friska och antibiotikaanvändningen låg men att utvecklingen av sjukdomar, behandling och dödlighet bör följas för att se om regler och policyer behöver justeras. Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) bör därför få i uppdrag att utreda gällande regler och praxis för antibiotikaanvändning kopplat till dagens sjukdomsincidens och behandling i husdjursbesättningar för att bedöma deras effekter på djurskyddet.

Enligt motion 2022/23:524 av Markus Wiechel (SD) bör regeringen inom ramen för EU-samarbetet verka för att minska incitamenten att överanvända antibiotika.

Koccidiostatika

I motion 2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 3 anförs att koccidiostatika bör fasas ut i all kycklinguppfödning.

Kompletterande uppgifter

Arbetet mot antibiotikaresistens

Den övergripande målsättningen i Sveriges strategi för arbetet mot antibiotikaresistens 2020–2023 är att bevara möjligheten till effektiv behandling av bakteriella infektioner hos människor och djur. Enligt strategin ska det svenska arbetet mot antibiotikaresistens nationellt, inom EU och internationellt vara långsiktigt och hållbart samt utgå från effektiva insatser inom alla relevanta områden. Sverige ska fortsätta att visa ledarskap i det internationella arbetet, i linje med Sveriges politik för global utveckling, globala åtaganden gjorda inom Agenda 2030 och arbetet inom EU. I strategin betonas vidare vikten av ansvarsfull användning av antibiotika liksom av övervakning av antibiotikaresistens och användning.

SVA övervakar resistensläget och förbrukningen av antibiotika i programmet Svensk veterinär antibiotika resistens monitorering (Svarm). Resultaten presenteras i en årlig rapport tillsammans med motsvarande information från humanmedicinen som Folkhälsomyndigheten sammanställer. Folkhälsomyndigheten har uppdraget att verka för att möjligheten att effektivt använda antibiotika hos människor och djur bevaras. SVA har uppdraget att verka för ansvarsfull användning av antibiotika till djur.

Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens inom veterinärmedicin och livsmedel (Strama VL) är ett samverkansorgan med syfte att verka för sektorsövergripande samordning av frågor som rör förutsättningar för att bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika vid bakteriella infektioner hos människor och djur. Strama VL är tänkt som ett nätverk där en bred grupp intressenter deltar. SVA har uppdraget att stödja denna samverkan.

Folkhälsomyndigheten och Jordbruksverket har ett gemensamt uppdrag från regeringen att leda en nationell samverkansfunktion i arbetet mot antibiotikaresistens. Samverkansfunktionen utgörs av en samverkansgrupp där 26 myndigheter och organisationer är representerade. Arbetet styrs av en tvärsektorieell handlingsplan som i nuläget gäller för perioden 2021–2024. Handlingsplanen har ett tydligt One Health-fokus, dvs. att problemet med antibiotikaresistens behöver hanteras gemensamt eftersom resistenta bakterier kan överföras mellan människor, djur och livsmedel och spridas via miljön.

Regeringen gav i juni 2022 Folkhälsomyndigheten i uppdrag att bidra till arbetet för rationell antibiotikaanvändning internationellt samt betala ut medel till den nationella arbetsgruppen för rationell antibiotikaanvändning (S2022/03172(delvis)). Uppdraget ska slutredovisas den 1 april 2023.

I juli 2022 överlämnade Utredningen om en effektivisering och utveckling av Sveriges arbete för ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt betänkandet Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43) till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen insatser för att effektivisera och utveckla det svenska internationella arbetet för en ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt. Utredningen har remitterats. Sista svarsdag var den 20 februari 2023.

Regeringen överlämnade i november 2022 propositionen Förbättrad övervakning av antibiotikaanvändning för behandling av djur (prop. 2022/23:13) till riksdagen. I propositionen föreslås vissa bestämmelser som ska komplettera två nya EU-förordningar på djurläkemedelsområdet. I propositionen föreslås bl.a. en skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter om användningen av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur till Jordbruksverket. Propositionen kommer att behandlas av riksdagen under våren 2023.

Koccidiostatika

Koccidiostatika klassas inom EU som en fodertillsats¹³. Koccidiostatika ges i fodret för att förebygga parasitsjukdomen koccidios som kan finnas i kycklingens miljö, såväl inomhus som utomhus. Vid utbrott av koccidios hos kycklingar använder man inte koccidiostatika utan antibiotika av helt andra typer. Parasitformen koccidier kan bli resistenta mot koccidiostatika precis som bakterier kan utveckla resistens mot antibiotika.

Svensk Fågel driver ett resistensövervakningsprogram för koccidier i samarbete med Livsmedelsverket, SVA och Jordbruksverket. Övervakningen visar enligt Svensk Fågel att det inte finns någon resistensproblematik kopplad till koccidiostatika i den svenska kycklinguppfödningen. Anledningen till det är att svenska kycklingbönder arbetar förebyggande med god hygien i sina stallar.

Ett svenskt kontrollprogram för slaktkycklingsjukdomarna koccidios och klostridios (KC-programmet) startade 1999 med branschorganisationen Svensk Fågel som huvudman. Programmets syften är att kontinuerligt kontrollera effekten av användningen av koccidiostatika när det gäller koccidios och klostridios hos slaktkyckling samt att kontinuerligt registrera förbrukningen av koccidiostatika inom slaktkycklingproduktionen. Ett långsiktigt mål med programmet är att ersätta koccidiostatika med andra metoder för att förebygga koccidios och klostridios. Kontrollen av förekomst av koccidios görs både i besättningar och vid slakt. Svensk Fågel har valt en referensgrupp som består av representanter för slaktkycklinguppfödarna, foderindustrin och SVA. Referensgruppen beslutar om större utredningar och eventuellt byte av koccidiostatika. Svensk Fågel rapporterar varje år om verksamheten till Jordbruksverket. I referensgruppens arbetsuppgifter ingår också att främja forskning för att utveckla alternativ till koccidiostatika för att förebygga koccidios och klostridios.

Riksdagens tillkännagivande om arbetet mot antibiotikaresistens

I april 2022 riktade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige behöver arbeta mer aktivt på ett globalt plan för att motverka antibiotikaresistens och för etablerandet av ett globalt avtal, regelverk eller liknande för att begränsa användningen av antibiotika (bet. 2021/22:MJU22, rskr. 2021/22:263). Utskottet uttalade i huvudsak följande i sitt ställningstagande:

Antibiotika är ett av våra mest värdefulla läkemedel, men i en stor del av världens djurhållning används det som ett rutinmässigt insatsmedel. Utskottet kan konstatera att många års överanvändning av antibiotika, inom såväl djurhållningen som humansjukvården, har lett till en situation där antibiotikan är på väg att förlora sin effekt vid behandling av sjukdomar. Antibiotikaresistens är ett av de största globala hoten mot såväl

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september 2003 om fodertillsatser.

djurs som människors hälsa, och utskottet ser mycket allvarligt på detta. Utskottet kan konstatera att arbetet med att minska antibiotikaanvändningen påbörjades i Sverige redan på 1980-talet och att Sverige globalt sett tillhör de länder som använder minst antibiotika i sin animalieproduktion. För att motarbeta utvecklingen av antibiotikaresistens och spridning av resistenta bakterier krävs enligt utskottet ett engagerat och samordnat arbete på flera nivåer: lokalt, nationellt, inom EU och globalt. Det är enligt utskottet glädjande att det pågår en utredning om Sveriges arbete med att få till stånd en mer ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt och utskottet har stora förhoppningar på vad denna utredning kan resultera i. Detta arbete, liksom de andra åtgärder som utskottet beskrivit ovan, är välkomna och viktiga steg på vägen. Utskottet anser dock att Sverige behöver arbeta än mer aktivt på ett globalt plan för att motverka antibiotikaresistens och för etablerandet av ett globalt avtal, regelverk eller liknande för att begränsa användningen av antibiotika.

Regeringskansliet har uppgett att det tidigare nämnda betänkandet Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43) ingår som en del i beredningen av tillkännagivandet.

Utskottets ställningstagande

Antibiotika

Antibiotikaresistens är ett av de största globala hoten mot såväl djurs som människors hälsa och utskottet ser mycket allvarligt på detta problem. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen 2022 om att Sverige behöver arbeta mer aktivt på ett globalt plan för att motverka antibiotikaresistens och för att etablera ett globalt avtal för att begränsa användningen av antibiotika. Utskottet noterar att betänkandet Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan har överlämnats till regeringen och nyligen remitterats. Utskottet välkomnar detta. Utskottet kommer att noga följa frågan vidare men anser mot bakgrund av det arbete som pågår att motion 2022/23:843 (C) yrkande 30 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller arbetet mot antibiotikaresistens inom EU noterar utskottet att Sverige enligt strategin för arbetet mot antibiotikaresistens ska visa ledarskap bl.a. inom EU och att det svenska arbetet mot antibiotikaresistens nationellt, inom EU och internationellt ska vara långsiktigt och hållbart samt utgå från effektiva insatser. Utskottet finner därför inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:524 (SD).

Utskottet kan mot bakgrund av redovisningen ovan konstatera att det redan i dag pågår flera projekt och arbeten för att på olika sätt följa resistensläget och förbrukningen av antibiotika för att, om behovet uppstår, bl.a. kunna förändra riktlinjerna för antibiotikaanvändning. Det som motionärerna efterfrågar är enligt utskottet mot den bakgrunden i stor utsträckning redan tillgodosett. Utskottet föreslår därför att motion 2022/23:985 (SD) yrkande 29 lämnas utan åtgärd.

Koccidiostatika

Som redovisas ovan driver Svensk Fågel, i samarbete med relevanta myndigheter, ett resistensövervakningsprogram för koccidier. Det är enligt utskottet positivt att denna övervakning visar att det för närvarande inte finns någon resistensproblematik kopplad till koccidiostatika i den svenska kycklinguppfödningen. Vidare noterar utskottet att det sedan 1999 finns ett svenskt kontrollprogram för bl.a. sjukdomen koccidios som syftar till att kontinuerligt kontrollera effekten av användningen av koccidiostatika och att kontinuerligt registrera förbrukningen av koccidiostatika inom slaktkycklingproduktionen. Utskottet noterar också att ett långsiktigt mål med programmet är att ersätta koccidiostatika med andra metoder för att förebygga de sjukdomar som behandlas med koccidiostatika. Mot denna bakgrund ser utskottet inte något behov av att vidta några åtgärder med anledning av motion 2022/23:764 (MP) yrkande 3.

Veterinärer och djursjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgången till och utbildningen av veterinärer och djursjukskötare, om veterinärkostnader och om distriktsveterinärverksamheten.

Jämför reservation 45 (SD).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 30 bör regeringen utreda hur man kan få fler personer med lantbruksbakgrund att söka och antas till veterinärutbildningar. Motionärerna framhåller att bristen på veterinärer inom lantbruksnäringen kan äventyra både det framtida djurskyddet och konkurrenskraften.

Carina Ödebrink m.fl. (S) anför i motion 2022/23:680 att det råder brist på legitimerade veterinärer och djursjukvårdare och att regeringen därför bör överväga behovet av fler utbildningsplatser.

Enligt motion 2022/23:1646 av Kerstin Lundgren (C) bör regeringen se över åtgärder för att möta behovet av att utöka och sprida djursjukskötartutbildningen, t.ex. till Umeå och Skara.

I motion 2022/23:1828 av Sten Bergheden (M) anfördes att regeringen måste se över hur Sverige kan lösa den akuta bristen på veterinärer.

Martin Kinnunen m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2022/23:997 yrkande 29 att veterinärkostnaderna har ökat de senaste åren. Referenspriser skulle underlätta för den som söker vård för sitt djur att jämföra priser. Regeringen bör därför genom lämplig myndighet ta fram och tillhandahålla information om referenspriser för veterinärvård.

I motion 2022/23:904 av Michael Rubbestad (SD) föreslås att regeringen ska utreda en kostnadsmodell för veterinärvårdskostnader med utgångspunkten att så många djurliv som möjligt ska kunna räddas från onödig avlivning.

Enligt motion 2022/23:526 av Markus Wiechel (SD) bör regeringen se över en privatisering av distriktsveterinärverksamheten. Motionären framhåller att den statliga veterinärverksamheten med tiden allt mer kommit att innebära djursjukvård för sällskapsdjur och hästar och att det statliga anslaget till distriktsveterinärerna därmed subventionerar en verksamhet som bedrivs i konkurrens med privata veterinärer.

Kompletterande uppgifter

Jordbruksverket har enligt förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk i uppgift att säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar samt att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård (10 §). Jordbruksverket ska i de områden där Distriktsveterinärerna är etablerade bedriva hälso- och sjukvård för lantbrukets djur (11 §). I sådana områden får Jordbruksverket även bedriva hälso- och sjukvård för hästar och sällskapsdjur på en primärvårdsnivå som fastställs av myndigheten i förväg med begränsad utrustning och utan möjlighet till stationärvård. Myndigheten får bedriva vård utöver primärvårdsnivå för hästar och sällskapsdjur om sådan vård inte finns att tillgå inom rimligt avstånd (12 §). Distriktsveterinärerna är en avdelning inom Jordbruksverket som fullgör veterinära uppgifter enligt 10 §. Distriktsveterinärerna får endast vara etablerade där det krävs för att säkerställa tillgången till veterinärer enligt 10 § (22–23 §§). Jordbruksverket får enligt förordningen (2009:1397) om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse.

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23) genomfördes en förstärkning när det gäller utbildningen av veterinärer och djursjukskötare. Förstärkningen ska ske successivt med 7,5 miljoner kronor 2022 upp till 71 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2027. Fullt utbyggd innebär satsningen att ytterligare 40 veterinärer och 20 djursjukskötare kommer att utbildas årligen.

I regleringsbrevet för 2023 fick SLU i uppdrag att redovisa hur man utökar antalet utbildningsplatser för veterinärer och djursjukskötare. Av redovisningen ska framgå tidplan för ökad antagning, planer för utbyggnad av lokaler samt kostnader för insatserna. SLU ska även redovisa antal utländska veterinärer som fått tilläggsutbildning efter avslutad utländsk utbildning.

En särskild utredare har på regeringens uppdrag sett över lagstiftningen för djurens hälso- och sjukvård och annan veterinär verksamhet och undersökt vilka åtgärder som behöver vidtas i syfte att säkerställa en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur. Utredningen

överlämnade i november 2022 betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58) till regeringen.

Utredningen har bl.a. analyserat vilka åtgärder som bör vidtas för att komma till rätta med resursbristen inom djurens hälso- och sjukvård och det framtida resursbehovet av olika yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård. Utredningen lämnar bl.a. förslag på en utredning om distansutbildning för djursjukskötare, bättre uppföljning av hur veterinär- och djursjukskötarutbildningarna svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, ett urvalsalternativ med antagningsintervjuer och ökade möjligheter för utländska veterinärer att arbeta i Sverige. Utredningen lämnar också förslag för att säkerställa att det statliga åtagandet inom veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar ska kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt. Vidare lämnar utredningen förslag som rör konsumenters möjligheter att jämföra priser på hälso- och sjukvårdsmarknaden för djur. Utredningen har remitterats.

Riksrevisionen har granskat Jordbruksverkets arbete med att säkerställa tillgången till veterinär service, inklusive verksamheten vid Distriktsveterinärerna. I granskningen ingick även om Jordbruksverket säkerställer att Distriktsveterinärernas verksamhet bedrivs på ett sådant sätt att konkurrens på likartade villkor upprätthålls på veterinärmarknaden (RiR 2021:4). Riksrevisionens övergripande slutsats var att det finns stora brister i regeringens och Jordbruksverkets styrning och uppföljning. Det finns även brister i hur Jordbruksverket säkerställer tillgången till veterinär service. Detta innebär att det finns en risk för att den veterinära servicen blir bristfällig i vissa delar av landet. Dessutom säkerställer inte Jordbruksverket att Distriktsveterinärernas verksamhet bedrivs på sådant sätt att konkurrens på likartade villkor upprätthålls på veterinärmarknaden. I september 2021 redovisade regeringen sin bedömning av Riksrevisionens rapport i en skrivelse till riksdagen (skr. 2020/21:223). Vid sin behandling av skrivelsen instämde miljö- och jordbruksutskottet i regeringens bedömning att Riksrevisionens rapport visar att det finns ett behov att se över och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att även i fortsättningen säkerställa en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur och konstaterade att regeringen har tillsatt en utredning för att göra detta. Utskottet konstaterade vidare att utredningen även omfattade frågan om utbildningsplatser och att regeringen i budgetpropositionen för 2022 föreslagit en satsning på att öka antalet utbildningsplatser för veterinärer och djursjukskötare (bet. 2021/22:MJU9).

Utskottets ställningstagande

En god tillgång till veterinärer och djursjukskötare är avgörande för möjligheten att upprätthålla en välfungerande hälso- och sjukvård för djur. Utskottet konstaterar att betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård nyligen överlämnades till regeringen. Utredningen omfattar bl.a. frågan om vilka åtgärder som krävs för att komma till rätta med

resursbristen inom djurens hälso- och sjukvård, det statliga åtagandet inom veterinär service och konsumenters möjligheter att jämföra priser på hälso- och sjukvårdsmarknaden för djur. Betänkandet har remitterats och utskottet kommer att noga följa regeringens fortsatta beredning av ärendet. Vidare välkomnar utskottet den förstärkning som gjorts när det gäller utbildningen av veterinärer och djursjukskötare och noterar att SLU har fått i uppdrag att redovisa hur myndigheten utökar antalet utbildningsplatser. Mot bakgrund av det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2022/23:526 (SD), 2022/23:680 (S), 2022/23:904 (SD), 2022/23:985 (SD) yrkande 30, 2022/23:997 (SD) yrkande 29, 2022/23:1646 (C) och 2022/23:1828 (M) kan lämnas utan åtgärd.

Vissa övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förprovning av stallbyggnader och djurförsök.

Jämför reservation 46 (C).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2022/23:851 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 24 bör regeringen utreda om och eventuellt hur en utvecklad förprovning av stallbyggnader kan stärka svensk beredskap.

I motion 2022/23:1785 av Ulrika Heindorff (M) yrkande 1 anförs att Sverige behöver en strategi för att fasa ut försök på levande djur.

Kompletterande uppgifter

Förprovning av djurstallar

Enligt 6 kap. 1 § första stycket djurskyddsförordningen ska stall, förvaringsutrymmen och hägn, eller en del av en sådan anläggning, godkännas från djurskydds- och djurhälsosynpunkt innan de uppförs, byggs till eller om, ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt eller tas i anspråk eller inreds för djurhållning eller djuruppfödning som de tidigare inte har använts för. Detta gäller dock endast sådana anläggningar avsedda för hästar, djur som föds upp eller hålls för produktion av bl.a. livsmedel eller djur som används i sådan undervisning som inte är djurförsök.

Våren 2019 beslutade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa det obligatoriska kravet på förprovning av djurstallar och förenkla reglerna för hur djurstallar ska

byggas (2018/19: MJU11, rskr. 2018/19:188). Utskottet uttalade i det sammanhanget följande:

Utskottet anser att det finns anledning att avskaffa det obligatoriska kravet på att förpröva djurstallar. Utskottet har förståelse för att det kan finnas en oro för att avskaffandet av kravet på förprovning av djurstallar skulle kunna bidra till en försämring av djurhälsa och djurskydd. Utskottet vill dock framhålla att de som väljer att hålla djur, och att göra de stora investeringar som krävs för att bygga lämpliga djurstallar, gör det med djurens bästa för ögonen. Utskottet anser vidare att reglerna för hur djurstallar ska byggas bör förenklas. De nuvarande reglerna är alltför detaljerade och ökat fokus bör i stället ligga på funktion och djurvälstånd.

I regeringens skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 uttalade regeringen följande om tillkännagivandet:

Regeringen bedömer att en konsekvensanalys bör genomföras för att utformningen av regler ska ta tillvara alla behov som t.ex. företagens administrativa börda och djurskyddsaspekter. Analysen beräknas vara klar under 2022. Punkten är inte slutbehandlad.

Enligt uppgift från Regeringskansliet är analysen ännu inte klar och frågan är under beredning.

Regeringen gav i februari 2023 en särskild utredare i uppdrag att analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU (dir. 2023:19). Utredaren ska bl.a. analysera för- och nackdelar ur konkurrenskrafts- och djurskyddssynpunkt med det obligatoriska kravet på förprovning och konsekvenserna av att ta bort kravet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2024.

Djurförsök

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål (EU:s försöksdjursdirektiv) anges att det slutliga målet är att ersätta alla försök på levande djur i vetenskapliga syften och i undervisningssyfte så snart det är vetenskapligt möjligt att göra det (skäl 10).

I proposition 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige presenteras forskningspolitiken för åren 2021–2024. När det gäller djurförsök presenteras i propositionen ett antal satsningar som är en del i Sveriges arbete med fortsatt utveckling av alternativa metoder för djurförsök i enlighet med inriktningen i EU:s försöksdjursdirektiv och det slutliga målet om att ersätta alla försök på levande djur. Av propositionen framgår bl.a. följande. Forskning om alternativ till djurförsök utgår från den s.k. 3R-principen, från engelskans replace, reduce och refine, dvs. ersätt, minska och förfin. Vetenskapsrådet finansierar under 2020 forskning om och utveckling av alternativa metoder till djurförsök med 15 miljoner kronor, inklusive stöd med högst 2 miljoner kronor till svenska laboratoriers medverkan i projekt om utvärdering av alternativa metoder på EU-nivå. Vid Jordbruksverket finns ett kompetenscenter för 3R-frågor som har byggts upp i

samverkan med företrädare för forskarsamhället, industrin och djurskyddsorganisationer. Centret bidrar till att stärka djurskyddet för försöksdjuren genom att främja och samordna arbetet med alternativ till djurförsök.

Jordbruksverket har, enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2021, inom ramen för arbetet inom 3R-centret kartlagt vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att begränsa försöksdjursanvändningen så långt som möjligt. Åtgärderna kan sammanfattas i följande fyra punkter:

- ökad finansiering och ett större incitament för utveckling, utvärdering och användning av djurförsöksfria och helt djurfria metoder
- ökad kunskap och tillgång till relevant information om djurförsöksfria metoder
- ökat samarbete och diskussion mellan aktörer som berörs av frågan om att ersätta och minska djurförsök
- ökat fokus på insatser som kan minska och förfina de djurförsök som fortfarande behöver utföras.

Nationella kommittén för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål är inrättad i enlighet med EU:s försöksdjursdirektiv. Kommitténs uppdrag är att ge råd och stöd till svenska djurskyddsorgan och myndigheter, dela med sig av bästa praxis och fungera som styrgrupp för 3R-centret.

Av 3R-centrets fokusbrev från december 2022 framgår att Nationella kommittén och 3R-centret arbetar med att utforma en nationell strategi för att ersätta djurförsök. Strategin kommer i första hand att användas av Nationella kommittén som en hjälp för att forma kommitténs arbete i frågan. Den slutliga versionen av strategin kommer att beslutas av Nationella kommittén, offentliggöras och spridas till alla intressenter, förhoppningsvis under 2023. Strategin kommer att påverka kommitténs operativa arbete för 2024 och framåt. Den ska också användas som grund för samarbete och inspiration till andra.

Utskottets ställningstagande

Att stärka den svenska livsmedelsberedskapen är en prioriterad fråga för utskottet. Utskottet konstaterar dock att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa det obligatoriska kravet på förprovning. Den nyligen tillsatta utredningen om stärkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd ska nu analysera för- och nackdelarna med det obligatoriska kravet på förprovning och konsekvenserna av att avskaffa detta krav. I avvaktan på utfallet av detta arbete föreslår utskottet att motion 2022/23:851 (C) yrkande 24 lämnas utan åtgärd.

Utskottet konstaterar att det pågår omfattande forskning, bl.a. vid det svenska 3R-centret, när det gäller att utveckla alternativa metoder till djurförsök. Den nationella kommittén för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål och 3R-centret arbetar även med att utforma en

nationell strategi för att ersätta djurförsök. Mot bakgrund av det arbete som pågår kan motion 2022/23:1785 (M) yrkande 1 lämnas utan åtgärd.

Reservationer

1. **Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling, punkt 1 (SD)**

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 33–35 och avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 20.

Ställningstagande

Respekten för djur som individer är skäl nog att verka för en sund djurhållning. Ohälsa och farliga, ibland till och med dödliga, sjukdomar för människan hänger ofta tätt ihop med en osund djurhållning. Att försöka minimera risken för att nya sjukdomar sprids bör ligga i allas intresse. Sverige, som många gånger ligger i framkant på djurskyddsområdet, behöver med tydlighet visa på vikten av att lyfta dessa frågor betydligt mer i internationella sammanhang. Det är ett faktum att Kinas roll i smittspridningen under coronapandemin inte går att vifta bort, men mot bakgrund av hur djurhållningen ser ut på andra platser i världen hade det lika gärna kunnat starta någon annanstans. De djurmarknader som vi ser på dessa platser präglas ofta av ett ofattbart och brutalt djurplågeri, i kombination med en usel hygien. De är källan till många virus som drabbar oss och ett så stort problem att de snarast och omedelbart och permanent måste stängas ned. Regeringen bör därför verka för en internationell reglering av såväl handel med vilda djur som villkoren för djur i fångenskap.

Trots att man på olika håll har antytt annat, trängs fortfarande livrädda och stressade djur på varandra i rostiga och alldeles för små gallerburar, samtidigt som andra djur styckas bredvid, på djurmarknader runt om i världen. Vi ser även sedan 2018 att Kina återigen öppnar upp för medicinsk handel med exempelvis noshörningshorn och tigerdelar. Detta göder den omfattande tjuvjakten på utrotningshotade djur. Det är inte konstigt att dessa djurmarknader i vissa fall hemlighålls, men det är likväl en skandal att ansvariga politiker inte tar sitt ansvar trots alla de ekonomiska och inte minst hälsofarliga konsekvenser deras djurmarknader medför för hela världen. När så inte sker

måste omvärlden agera. Regeringen bör därför verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning.

2. Djurskydd, djurmarknader och hållbar utveckling, punkt 1 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 20 och
avslår motion
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 33–35.

Ställningstagande

Storskaliga djurindustrier påverkar, förutom djuren, ofta också miljön och klimatet negativt. Handeln med och konsumtionen av vilda djur ökar risken för att sjukdomar övergår till människor, vilket kan leda till dödliga utbrott som sars och nu senast covid-19. Sverige bör därför engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, inom Agenda 2030 och i efterarbetet till Rio Plus 20.

3. Deklaration om djurvelfärd, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 36 och
avslår motion
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 19.

Ställningstagande

FN:s deklaration om mänskliga rättigheter är en vägledande deklaration för mänskligheten om hur vi ska leva för att gemensamt forma humana samhällen. Det saknas dock en liknande deklaration om djurs rättigheter, något som den internationella djurrättsgruppen World Animal Protection arbetar med. Sådana rättigheter för djur saknas trots vetskapen om att behandlingen av djur ofta återspeglar hur man som individ behandlar människor och att respekten för andra individer hänger ihop, oavsett art. Tidigare har en svensk regering meddelat att man stöder kravet på den tänkta FN-deklarationen om djurs välfärd, dock utan fortsatt engagemang. Regeringen bör snarast möjligt arbeta vidare inom FN med att erkänna deklarationen om djurs välfärd.

4. Deklaration om djurvälfärd, punkt 2 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 19 och avslår motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 36.

Ställningstagande

Sverige anses ha en av de strängaste djurskyddslagarna i världen. Men Sverige borde också verka internationellt för ett stärkt djurskydd. Regeringen bör därför, i dialog med riksdagen och berörda intresseorganisationer, utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälfärd.

5. Det svenska djurskyddsarbetet, punkt 3 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 17, 24 och 25 samt
avslår motionerna
2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och
2022/23:1252 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP).

Ställningstagande

Svensk lagstiftning är i dag splittrad när det gäller djurs rättigheter. Genom att samla all lagtext som rör djur i en särskild djurskyddsbalk åskådliggörs lagstiftningen bättre, samtidigt som det tydliggör och sätter fokus på djurens rättigheter.

För att bättre spegla allmänhetens uppfattning om djurs juridiska status, i synnerhet när det gäller sällskapsdjur, bör vidare en statlig utredning tillsättas för att föreslå hur djurs juridiska status som individer kan stärkas. I samband med detta bör det övervägas att införa en djurskyddsombudsman som kan bistå med juridisk hjälp i djurskyddsmål som gäller sällskapsdjur.

6. Det svenska djurskyddsarbetet, punkt 3 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1252 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) och
avslår motionerna

2022/23:518 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 17, 24 och 25.

Ställningstagande

I 1 kap. 2 § djurskyddslagen anges att lagen endast avser djur som hålls av människan och viltlevande försöksdjur. Övriga viltlevande djurarter omfattas inte av djurskyddslagen. Detta innebär att de viltlevande djuren inte har ett lika starkt rättsligt skydd som de djur som hålls av människan. I 2 kap. djurskyddslagen finns t.ex. grundläggande djurskyddskrav som förbud att skada djur och villkor för försäljning och transport av djur. Några liknande krav finns inte för viltlevande djur. Däremot är det enligt brottsbalken förbjudet att med uppsåt eller av grov oaktsamhet plåga djur oavsett om det är ett tamdjur eller viltlevande djur. Detta träffar alltså inte handlingar som inte

är minst grovt oaktsamma och heller inte underlåtenhet att agera i situationer då detta innebär att djur riskerar att utsättas för lidande.

Om viltlevande djur omfattades av djurskyddslagen skulle det falla sig mer naturligt att exempelvis ställa krav på mer djurskyddsanpassade jakt- och fiskemetoder, infrastrukturåtgärder för att förebygga viltolyckor samt eftersöksåtgärder i fler fall då djur skadats i trafiken. Den finska djurskyddslagen omfattar alla djur, inklusive viltlevande djur. Likaså omfattar den polska djurskyddslagen samtliga djur. I den lagen finns även ett separat kapitel om skyddet av viltlevande djur i sin egenskap av nationellt värde. Norge har också en djurvälståndslag som inbegriper i huvudsak alla djur, såsom däggdjur, fåglar, reptiler, fiskar och andra havslevande arter samt bin. Storbritannien har en djurskyddslag för alla vilda däggdjur, som ska skydda djuren från människors grymhet. Vilket begrepp som används, djurskydd eller djurvälstånd, varierar mellan länderna, men grunden är densamma, dvs. att skydda och visa respekt för alla levande djur.

Viltlevande djur bör mot denna bakgrund införlivas i samma djurskyddslag som de djur som hålls av människan.

7. Djurskydd och konkurrenskraft, punkt 4 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Johan Löfstrand (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2072 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 16 och avslår motionerna

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 41 och

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och 20.

Ställningstagande

Alla Sveriges tamdjur, sällskapsdjur och produktionsdjur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras hälsa och välmående främjas. Djurskyddskontrollen ska vara rättssäker, likvärdig och effektiv så att vi kan känna oss trygga med att våra djur behandlas väl. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen införde en modern djurskyddslag som ställer ökade krav på djurägare och slår fast att djur ska få bete sig naturligt. Ett starkt djurskydd gör djuren friskare och i stället för att proppa dem fulla med antibiotika hålls djuren i lantbruket friska genom förebyggande åtgärder.

Det svenska djurskyddet i lantbruket ger svensk mat en konkurrensfördel. Hit hör bl.a. beteskravet som innebär viktiga djurvälståndsfördelar. Förutom att djuren får utlopp för sitt naturliga beteende får de även motion. Kor som går ute och betar på sommaren blir också friskare än de som står inne.

Nästa år ska kommissionen presentera sitt förslag till förstärkningar av djurskyddslagstiftningar inom EU. Det ger Sverige en stor möjlighet att vara med och stärka djurskyddet och djurvälståndet inom hela unionen. Det behövs skärpta regler, bl.a. när det kommer till transport av djur. Inget djur ska behöva utsättas för det lidande och den stress som långa transporter kan innebära.

Det som anförs ovan om att värna och utveckla det svenska och europeiska djurskyddet bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Djurskydd och konkurrenskraft, punkt 4 (C)

av Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 41 och
avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2–4 och 20 samt

2022/23:2072 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

För att konkurrenskraften för de gröna näringarna ska bli bättre behövs rimliga spelregler inom Europa. Arbetet med en ny och generell djurskyddslagstiftning på EU-nivå är därför välkommet. Regeringen bör verka för en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det EU-gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå. Det skulle också innebära att alla konsumenterna kan lita på den mat vi konsumerar.

9. Reglering av djurtransporter, punkt 5 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 7–9 och
avslår motionerna
2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 och
2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 40.

Ställningstagande

Det förekommer återkommande rapporter om djur som far illa under transport på grund av värme, trängsel och den långa tid de står fastkedjade. I samband med djurtransporter uppskattas att omkring 200 000 djur, till största delen kycklingar, självdör varje år i Sverige. Det är uppenbart att djurtransporter är en stor stress för djuren.

Minskad transporttid är en av de viktigaste faktorerna för att minska antalet djur som självdör under transport enligt Efsa som rekommenderar en transporttid för fåglar om max fyra timmar. Sverige bör vara en stark röst i EU för ett utökat djurskydd, där kortare transporttider är en viktig del. Därför bör regeringen inom ramen för EU-samarbetet agera för att djurtransporter inte får överstiga fyra timmar.

Sverige bör även ta fram en strategi för att ställa om transporter inom Sverige till att transportera kött i stället för djur. En sådan strategi bör bl.a. omfatta åtgärder för att stimulera gårdsslakterier och mobila slakterier för att minska behovet av djurtransporter och lidandet för djuren. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen.

Djur transporteras även till länder utanför EU som inte har samma regler som vi när det gäller djurtransporter. Så fort djuret har passerat EU:s gränser är det därför fritt fram att transportera djuret än längre. Nederländerna har beslutat att neka tillstånd för djurtransporter från landet till länder utanför EU eftersom man inte kan vara säker på att EU:s slaktförordning kommer att efterlevas i det aktuella landet. Att kunna försäkra sig om att regler för djurvälstånd kommer att efterlevas under transport ända till det att djuren kommit fram är medlemsländernas skyldighet. Sverige bör likt Nederländerna ta beslut om att stoppa export av djur till länder utanför EU där man inte kan garantera en god djurvälstånd. Sverige bör således införa ett förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälstånden inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning tillämpas.

10. Reglering av djurtransporter, punkt 5 (C)

av Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 40 och avslår motionerna

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 7–9.

Ställningstagande

Sverige har hårda krav och tillsyn när det gäller djurtransporter, och det är vi stolta över. Även inom EU finns regler om djurskydd. Situationen är dock en annan utanför EU:s gränser. Regeringen bör därför verka för att EU inför ett förbud mot osäkra resor till tredjeländer om det inte går att garantera säkra djurtransporter.

11. Tillsyn och regelefterlevnad, punkt 6 (S, C)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S), Johan Löfstrand (S) och Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 39 och avslår motion

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Sverige har hårda krav och tillsyn när det gäller djurtransporter, och det är vi stolta över. Det har dock uppdagats flera fall av ovärdiga transporter av levande djur inom EU. Trots att det finns regler om djurskydd i EU, efterföljs dessa inte av alla medlemsstater. Kontrollen av hur medlemsstater efterlever EU-regelverket när det gäller djurskydd bör förbättras eftersom alla skärpningar av regelverket blir tandlösa om inte efterlevnaden säkerställs. Regeringen bör därför verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur.

12. **Burhållning, punkt 7 (SD)**

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 32 och

avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

De värphöns som finns i svensk produktion i dag är till övervägande del frigående inomhus. Det är förbjudet att hålla höns i oinredda burar, men en del hålls i inredda burar där de har möjlighet att värpa i rede, sitta upphöjt och sandbada. Frågan om frigående höns kontra höns i inredda burar är komplex, eftersom båda systemen har fördelar och nackdelar. De höns som hålls i stora grupper inomhus blir lätt stressade och kan börja hacka på varandra. Frigående höns har även en högre skadefrekvens och fler sjukdomar, vilket troligen beror på den mer komplexa miljön. Höns i inredda burar är däremot mer begränsade i sin rörelsefrihet.

Till följd av det europeiska medborgarinitiativet End the Cage Age har kommissionen meddelat att man kommer att ta fram ett lagförslag för att förbjuda bl.a. höns i bur som produktionssystem. Vi anser att frågan om burhöns bäst regleras på EU-nivå, för att uppnå lika konkurrensvillkor på den europeiska marknaden.

13. **Burhållning, punkt 7 (V, MP)**

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 3 och

avslår motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 32.

Ställningstagande

I den nya djurskyddslagen förstärks rätten för djur att kunna röra sig obehindrat och utföra beteenden som är viktiga för deras välfärd. För hönor är ett grundläggande behov att kunna sträcka på vingarna, att få sandbada och dra sig undan andra hönor för att kunna lägga ägg. Detta är i dag inte möjligt för de hönor som fortfarande hålls i det som kallas inredda burar inom äggindustrin i Sverige.

Frågan om burarnas fortsatta närvaro inom svensk äggindustri är inte en fråga som kommer att fälla den svenska äggbranschen. Tvärtom har många dagligvaruhandlare redan aktivt valt att helt sluta sälja ägg från hönor i burar och slutat använda burägg i sina egna varor. År 2021 gick även alla livsmedelskedjor i Sverige, på initiativ av Djurens Rätt, ut med att de inte skulle sälja burägg. Efterfrågan på burägg har därmed fallit de senaste åren, och många äggproducenter har valt att gå över till frigående system tack vare ihärdiga informationskampanjer från ideella organisationer och konsumenter som aktivt valt att ta ställning mot burar. Svenska burägg göms dock också i svenska frysätter där äggens ursprung och produktionsätt inte redovisas vilket gör att konsumenter inte kan göra ett aktivt val. Det bidrar även till att produktionen av ägg från burhöns fortgår. Politiken har under alltför många år valt att se mellan fingrarna när det gäller just burarna inom äggindustrin och det bristande djurskyddet.

Det exporteras fortfarande burägg från Sverige till andra länder, t.ex. Tyskland, främst i form av äggpulver. Burarna inom äggindustrin i Tyskland förbjöds i praktiken 2016 och snart är samtliga burar utfasade från den tyska äggproduktionen. Äggpulvret från Sverige är alltså det billigare alternativet med sämre djurskydd som konkurrerar med Tysklands egen äggproduktion som håller en högre djurskyddsnivå. Detta skadar Sveriges rykte som föregångsland i djurskyddsfrågor inom EU. I Sverige hålls ungefär 3 procent av alla hönor i bur på äggfabriker.

Äggpulver från burägg som producerats i Sverige säljs också till läkemedelsindustrin som generellt inte ställer några krav på inhysningssystem. Inom detta område är även konsumenten begränsad i sina valmöjligheter, dels på grund av att det inte framgår på läkemedelsförpackningen vilken typ av ägg som används i läkemedlet, dels på grund av att det är svårt att välja bort ett läkemedel som en läkare rekommenderar om det inte finns ett likvärdigt alternativ utan burägg.

Genom att sätta ett slutdatum för när burarna ska vara borta från den svenska äggindustrin blir villkoren och förväntningarna tydliga för samtliga äggproducenter i Sverige. Det är en tydlig viljeriktning som svenska folket gett uttryck för både genom aktiva val i butikerna och i de opinionsundersökningar som gjorts i frågan och där hela nio av tio svenskar vill se att burarna fasas ut. Med beaktande av att många gårdar redan i dag har gått över till frigående system borde utfasningen av de sista burarna kunna vara klar senast 2024. Burhållning av höns inom äggindustrin ska därför vara utfasad senast 2024.

14. Fjäderfåhållning i övrigt, punkt 8 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 4 och 5 samt avslår motion

2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1, 2 och 4.

Ställningstagande

Slaktkycklingen har en mycket snabb tillväxt, vilket medför en stor risk för benfel och rörelsestörningar. Aveln är starkt centraliserad med endast två bolag med varsin avelslinje. För avelsdjuren är den snabba tillväxten ett mycket stort djurvälståndproblem. Dessa djur når vuxen ålder och för att undvika att de blir gravt överviktiga och får fertilitetsproblem utfodras de restriktivt – vilket innebär att de i princip alltid är hungriga. Kycklinguppfödningen bör därför ställa om till långsamväxande raser för mindre hälsoproblem.

I takt med att kycklingarna växer blir det också trängre. Djurskyddslagen inklusive föreskrifter talar om vilken absolut miniminivå man måste uppfylla i djurhållningen för att inte äventyra djurens välfärd. Där sägs t.ex. att slaktkycklingar får hållas med en maximal beläggning om 20 kilo per kvadratmeter, vilket innebär ca tio till elva djur per kvadratmeter. Beläggningsgraden i slaktkycklingproduktionen bör minska så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme. Vidare bör krav på olika typer av miljöberikningar införas.

Branschen själv, som Svensk Fågel, har utformat något de kallar ett ”omsorgsprogram”. För att få vara med i programmet måste man uppfylla vissa kriterier. Om man är ansluten till programmet får man därmed ha upp till 36 kilo per kvadratmeter, vilket alltså är mycket mer än djurskyddslagens minimikrav. Det betyder ca 24 kycklingar per kvadratmeter mot slutet av kycklingens liv, ca 20 x 20 centimeter golvyta per kyckling. Jordbruksverket utfärdar dessa ”omsorgsprogram”, vilket i praktiken innebär en generell dispens från lagen. Det finns program för värphöns också med liknande effekter, och svinnäringen jobbar för att införa ett program som bl.a. skulle leda till tidigare avvänjning än lagen tillåter och till att suggor fixeras i perioder.

Omsorgsprogram måste utformas på ett sätt som innefattas av djurskyddslagen. Ett omsorgsprogram borde rimligen innebära att man ger djuren mer frihet och naturligt beteende än vad lagen kräver som minimum. Ett omsorgsprogram ska därför alltid ha som syfte att förbättra djurvälståndet och inte användas för att kompromissa bort viktiga djurskyddsparametrar som t.ex. utrymmeskrav.

15. Minkhållning, punkt 9 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 30 och 31 samt
avslår motionerna
2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP),
2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD),
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S).

Ställningstagande

Minkfarmer har såväl som andra djurfarmer i Sverige lagar och krav att förhålla sig till. I djurskyddslagen står det att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende). Jordbruksverket utfärdar kontinuerligt nya föreskrifter för minkhållning, men det har emellertid inte utvärderats hur minkarnas välfärd har påverkats. Enligt en rapport från SLU från 2020 om minkhållningen i Sverige behövs det mer studier på minkars välfärd. För att säkerställa att djurskyddslagen verkligen efterlevs på ett tillfredsställande sätt behöver forskning och studier göras på minkars behov och beteenden i fångenskap. En utvärdering behöver även göras av gällande föreskrifter för att undersöka hur minkars välfärd har påverkats.

16. Minkhållning, punkt 9 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP),

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 30 och 31,

2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD) och

2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S).

Ställningstagande

Allt fler länder har tagit beslut om att nationellt stoppa pälsdjursuppfödningen, som till största delen består av minkar. Inom EU har nästan hälften av medlemsländerna tagit beslut om att förbjuda pälsdjursfarmning.

Minknäringen har alltid varit den dominerande delen av svensk pälsdjursuppfödning. I Sverige lever minkar i burar utan möjlighet att simma, leka, springa eller leva under naturliga omständigheter. Hur den onaturliga miljön i buren påverkar djuren fullt ut vet vi inte i dag. I januari 2019 presenterade Jordbruksverket rapporten Utvärdering av välfärden hos mink inom pälsproduktionen, i vilken man påvisar stora brister i kunskapen om hur djurvälfärden ser ut inom den svenska pälsdjursindustrin. Jordbruksverket menar i rapporten att omfattande studier skulle behöva göras där minkarna bevakas under en längre tid.

Pälsdjursuppfödning är förenad med stora djurvälfärdsbrister som i många avseenden kan anses avvika från djurskyddslagen. Möjligheterna för djuren att bete sig naturligt är kraftigt begränsade i de burar som de hålls i. Ingen skulle acceptera att katter, som är rovdjur likt minken, hölls i gallerburar dygnet runt dag ut och dag in, men så ser verkligheten ut på de svenska minkfarmarna. Det resulterar i sin tur i beteendestörningar hos djuren, såsom repetitiva rörelsemönster, självska debeteenden och passivitet, enligt tidigare studier som finns från Sverige. Vid elva av tolv inspektioner av pälsdjursfarmer som genomfördes under 2019 i Sverige kunde brister i djurhållningen konstateras. Att föda upp djur för deras päls tillhör det förgångna.

Folkviljan i fråga om pälsdjursuppfödning har länge varit entydig; svenska folket vill att pälsdjursindustrin ska avvecklas. Hela åtta av tio svenskar anser att det inte bör vara tillåtet att föda upp djur i bur för pälsens skull. Det finns

en klar majoritet som skulle uppskatta att regeringen visade handlingskraft i den här frågan.

Inför ett beslut i Norge om att införa stoppår för pälsdjursfarmning utredde effekterna noga, bl.a. med avseende på hur landsbygden skulle påverkas av att pälsdjursindustrin avvecklades. En oberoende utredning genomfördes av Institutet för landsbygds- och regionforskning Rurals i Norge som landade i slutsatsen att en avveckling av pälsdjursindustrin inte skulle påverka den norska landsbygden som helhet. På grund av de låga priserna på päls är inte pälsdjursindustrin en viktig inkomstkälla på landsbygden, detta trots att den norska pälsdjursindustrin bedömdes vara mer än dubbelt så stor som den svenska.

Under årens gång har det gjorts flera skärpningar för att förbättra miljön för minkarna. Vi har hittills inte sett att det går att skapa konstgjorda miljöer som på ett tillfredsställande sätt ger minkarna möjlighet att utöva sitt naturliga beteende. Med flera länder som lägger förbud, både EU-länder som behöver ta hänsyn till samma EU-lagstiftning som vi och andra länder, så är det rimligt att Sverige, som har ett högt anseende i djurskyddsfrågor, följer efter. Sverige bör därför införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till senast 2025 och regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande.

Förutom förbud mot pälsfarmning har en rad länder och delstater förbjudit försäljning av nyproducerad päls från djur som föds upp i bur, såsom mink, räv och kanin. Med förbud mot försäljning av nyproducerade pälsar menas här inte päls eller skinn från får, ren eller liknande som tagits till vara i samband med slakt där pälsen och skinnet inte är den primära eller enda orsaken till att döda djuret.

Intresset från världens modehus har också minskat för päls som kommer från djur som fötts upp i bur och allt fler tar aktivt ställning mot att använda päls som en del av sina framtida kollektioner. Detta är en utveckling som Sverige självklart borde följa.

Försäljning av pälsprodukter, enligt definitionen ovan, förutsätter att djur föds upp i fångenskap under förutsättningar som inte är rimliga. Försäljningen av päls från djur i bur är i Sverige ingen stor marknad, och därför skulle de ekonomiska konsekvenserna inte heller bli stora. Försäljningen av nyproducerad päls kan tyckas som en icke-fråga sett till omsättningen, men med en global handel är det viktigt att alla länder inför samma restriktioner för att inte skapa en fristad för pälshandeln. Sverige bör inte fortsätta att tillåta den här handeln när andra länder har avslutat sin. Regeringen bör därför återkomma med förslag på ett regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur.

17. Minkhållning, punkt 9 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) och
avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 30 och 31,

2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD),

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S).

Ställningstagande

Den 2 maj 2002 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare för att utreda två olika handlingsvägar för pälsdjursnäringen i Sverige. Utredningen konstaterade bl.a. att det bakomliggande materialet som utredningen haft i sitt arbete ger en samstämmig bild av att det förekommer en alltför hög grad av stereotypier och att det indikerar att djurskyddslagen inte är uppfylld för minkar och att ansvaret för detta ligger på näringen. Utredningen landade i att villkoren för minkarna skulle ha förbättrats senast 2010. Om inte det hade skett skulle hela eller delar av minknäringen läggas ned.

Därefter har ett antal rapporter publicerats som visat enighet om att det förekommer en hög grad stereotypier, vilket indikerar att djurskyddslagen inte har uppfyllts. Även utredningen om ny djurskyddslag (SOU 2011:75) konstaterade att åtgärder måste sättas in för att säkerställa djurens välfärd och att minknäringen, om det inte sker, helt eller delvis bör läggas ned.

Jordbruksverket har i sina föreskrifter ställt högre krav på minknäringen, bl.a. genom att föra in krav på etageburar, klättermöjligheter och miljöberikning. Jordbruksverket har också genomfört ett regeringsuppdrag om att utvärdera välfärden hos minkar. Jordbruksverket konstaterade i princip i sin rapport att det ännu inte varit möjligt att utvärdera effekterna av de regeländringar man genomfört och att det behövs mer forskning för att det t.ex. ska gå att svara på frågan om minkarna kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för. Jordbruksverket angav vidare att man inte hade några uppgifter på hur vanligt det är med beteendestörningar hos minkarna.

Flera ledande forskare i Sverige har uttryckt stark kritik mot det sätt som minkar hålls i Sverige och krävt att minkfarmningen ska avvecklas. I Dagens Nyheter den 7 oktober 2020 skrev 120 veterinärer och forskare en gemensam debattartikel med krav på förbud mot minkfarmer i Sverige. I sin artikel

refererade man bl.a. till en svensk studie från 2017, som visade att 20 procent av minkarna utförde stereotypa beteenden. I artikeln konstaterades vidare att det finns tillräckligt med vetenskapligt underlag för att kunna konstatera att burhållningen på farmarna inte tar hänsyn till djurens djupt rotade beteenden och behov.

Under 2020 publicerade även Svenska Dagbladet en debattartikel undertecknad av en av de forskare i Sverige som var med och tog fram det underlag som ledde till att rävållningen en gång avvecklades. Hon konstaterar att det finns lika stora problem med minkållningen som det tidigare fanns med rävållningen. Hon konstaterar vidare att rävållningen blev oekonomisk medan minknäringen skulle skyddas till varje pris och att det inte finns någon logik i att låta minknäringen få fortsätta med sin burållning av djur, utan att det helt och hållet handlar om politik och inte alls om djurskydd.

Runt om i Europa har allt fler länder fattat beslut om att förbjuda all pälsdjurshållning medan Sverige har halkat långt efter. När även allt fler modehus, företag och även konsumenterna tar mer och mer avstånd från pälsprodukter, är det inte försvarbart med detta lidande till förmån för en industri som är på kraftig tillbakagång och inte har en framtid.

Det är hög tid att Sverige sällar sig till de länder som förbjuder och avvecklar all pälsdjurshållning. Det är viktigt att djurskyddet sätts i första rummet.

18. Tvångsmatning och försäljning av fjädrar, punkt 10 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12,

bifaller delvis motion

2022/23:2151 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och

avslår motionerna

2022/23:875 av Michael Rubbestad (SD) och

2022/23:2151 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Tvångsmatning i animalieproduktion är kanske mest känt vid framställandet av foie gras, gåslever. Det är en produktionsmetod som är förbjuden i flera länder, däribland Sverige. Detta hindrar dock inte svenska konsumenter att

åtnjuta denna delikatess eftersom det fortfarande är möjligt att till Sverige importera animalier som framställts genom övergödning och tvångsmatning i andra länder. Gässen dör många gånger redan innan slakt, genom skador på organ eller av kvävning. Vi anser att det är nödvändigt att gå längre än till enbart ett produktionsförbud i Sverige. Regeringen bör därför verka för ett förbud mot import av animalier som under uppfödningen utsatts för hälsoskadlig tvångsmatning och övergödning som orsakat lidande för djuret.

19. Utevistelse för vissa djur, punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:992 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 och

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27 och

avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 och

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Djurskyddslagen säger att djur ska kunna utföra sådana beteenden som är starkt motiverade för dem. Det tycker vi är positivt. I Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om hästhållning står det att hästar normalt sett dagligen ska ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter utomhus. Att ha möjlighet säkerställer dock inte att hästarna får alla sina behov tillgodosedda. Föreskrifterna behöver därför kompletteras med ett minimikrav på hur mycket hästar behöver röra sig fritt utomhus dagligen.

När det gäller motion 2022/23:997 (SD) yrkande 5 hänvisar vi till vårt särskilda yttrande.

20. Utevistelse för vissa djur, punkt 11 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 6 och avslår motionerna

2022/23:992 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 och

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 5 och 27.

Ställningstagande

Djurskyddslagens rätt till naturligt beteende måste fullföljas. När den gamla djurskyddslagen kom 1988 fick kor, får och getter rätt till utevistelse. Med anledning av den kris som för närvarande råder för svenska mjölkbönder har förslag framförts på att försvaga nuvarande beteskraV, dvs. rätten för kor att gå ute på bete. Situationen för våra mjölkbönder är akut och kräver åtgärder. Men ett försvagat djurskydd kan aldrig vara en hållbar strategi för det svenska lantbruket och vår livsmedelsproduktion. Därutöver har forskare från SLU konstaterat att det även finns en ekonomisk vinst med kor på sommarbete och kor i lösdrift. Forskningen visar att kor på bete har ökad välfärd, bättre hälsa, färre skador, högre fruktsamhet och mindre behov av antibiotika än kor som hålls inne året runt. Bete djur håller dessutom markerna öppna och hindrar att de växer igen. Det finns således djurvälståndsskäl, miljöskäl, ekonomiska skäl samt folkhälsoskäl för att värna och utveckla det svenska djurskyddet genom att behålla beteskraVet.

Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Regeringen bör mot denna bakgrund återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året.

21. Kött från djur som slaktats utan bedövning, punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21–23,

2022/23:1003 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkandena 3–6,

2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt

2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

I Sverige gäller krav på bedövning innan slakt, men det kravet finns inte i de flesta andra länder. Många svenskar äter i dag, ofta helt ovetande, kött från djur som har halal- eller kosherslaktats. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren avlivas och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Enligt Jordbruksverket är obedövad slakt förenat med smärta för djuren. Problemet måste angripas ur flera vinklar. Dels måste Sverige inta en stark hållning inom EU och arbeta för generella förbud för denna form av slakt inom hela unionen, dels måste Sverige aktivt söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött som slaktats med metoder som avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning.

För att stärka konsumentmakten bör även allt kött från djur som halal- eller kosherslaktats och avblodats utan bedövning, och som saluförs i Sverige, tydligt märkas. Till dess att ett förbud mot slakt utan bedövning finns på plats, ska Sverige också inom EU verka för att produkter från djur som slaktats utan bedövning ska märkas tydligt inom hela EU.

22. Småskaliga slakterier och gårdsnära slakt, punkt 13 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 10 och

avslår motionerna

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 22 samt

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 28.

Ställningstagande

Många djur transporteras en gång i livet, och det är till slakt. Därför är satsningar på fler slakterier en del av svaret för att kunna korta ned transporterna. Mindre, svenska slakterier har det däremot ofta tufft. Trycket

på att hålla ned priserna på grund av import av billigt kött och konkurrens från stora slakterier är några faktorer, liksom brist på utbildad personal. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad på livsmedel. Regeringen bör därför ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier.

23. Vissa tillsynsfrågor, punkt 14 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna

2022/23:503 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 och

2022/23:2143 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Även i livets slutskede har djuren rätt till en god hantering. Tyvärr är det inte alltid så det ser ut i dag. För att möjliggöra efterkontroll av förhållandena vid slakt bör därför kameraövervakning införas vid slakterier.

24. Bedövningsmetoder, punkt 15 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13, bifaller delvis motion

2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2,
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt
2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

I dag används flera metoder för bedövning av grisar inför slakt, samtliga med olika för- och nackdelar. Den vanligaste metoden är att grisarna i grupp gasas med koldioxid. Denna metod är vedertaget plågsam för grisarna under bedövningsprocessen, som i värsta fall tar flera minuter. Under tiden bedövningen börjar verka känner grisarna stickningar och sveda i halsen, och djuren kippar efter luft. Eftersom inga av de mest använda bedövningsmetoderna är stress- och smärtfria för grisarna behövs det mer forskning om alternativa metoder för bedövning av grisar inför slakt.

25. Bedövningsmetoder, punkt 15 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt
avslår motionerna

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2,
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13 och
2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Att koldioxidbedövningen upplevs som starkt obehaglig för grisar har varit känt av forskare i över 20 år. Ett första steg för att komma bort från den plågsamma bedövningsmetoden är att sätta ett slutår och ett datum för när koldioxidbedövningen ska vara borta från de svenska slakterierna. Först då får branschen på riktigt anledning att titta efter alternativa metoder. Ett andra steg är att omgående tillsätta resurser för att ta fram alternativa bedövningsmetoder. Det finns redan i dag intressanta projekt, bl.a. på SLU, där t.ex. kvävgasskum studeras som ett alternativ. Så länge koldioxidbedövningen är tillåten och inget slutdatum är satt saknas incitament att gå ifrån den billiga bedövningen med koldioxid.

När koldioxidbedövning anses vara det bästa sättet att avliva grisar i Sverige klingar argumentet om att vi är bäst på djurskydd ganska illa. Genom

att sätta en högre standard bidrar vi inte bara till att minska lidandet i Sverige utan kan också inspirera fler länder i Europa att faktiskt komma bort från en oetisk och otidsenlig metod för att bedöva grisar. Regeringen bör därför verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2026.

Fiskar som föds upp inom vattenbruket omfattas av djurskyddslagen och kravet om bedövning inför slakt. Det saknas dock närmare föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar. Den bedövningsmetod som är vanligast i Sverige är koldioxidbedövning, som innebär att vattnet mättas med koldioxid i syfte att göra fiskarna medvetslösa inför avblodning. Denna bedövningsmetod har av en samlad forskarkår dömts ut som plågsam, utdragen och icke fungerande. Trots detta bedövas majoriteten av all svenskproducerad matfisk med koldioxid. Forskning har visat att en hög andel av fiskarna är vid fullt medvetande vid avblodning. Detta är i strid med djurskyddslagen som anger att samtliga djur ska vara medvetslösa vid slakt. På grund av detta är koldioxidbedövning av fiskar förbjuden i Norge sedan 2012.

Frågan om att fasa ut koldioxidbedövningen och att hitta alternativa bedövningsformer är akut. Särskilt eftersom satsningar görs för att främja tillväxten inom vattenbruket och det redan i dag handlar om ett oerhört stort antal individer. Jordbruksverket bör därför få i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, eftersom den strider mot djurskyddslagen. Förbudet bör ligga ett antal år fram, förslagsvis 3–5 år, för att underlätta omställningen och för att möjliggöra att forskning kan bidra till fler svar på frågan om vilken eller vilka bedövningsmetoder som bör ersätta koldioxidbedövningen.

26. Bedövningsmetoder, punkt 15 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motionerna

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13,

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt

2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

I Sverige råder ett strikt krav på att ingen slakt får ske utan föregående bedövning. Några av de absolut vanligaste bedövningsmetoderna vid slakt i Sverige är koldioxidbedövning av grisar och fiskar och elbadsbedövning av fåglar (som kycklingar och hönor). Alla dessa tre metoder har allvarliga nackdelar ur ett djurvälståndsperspektiv. Skrivningarna i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen om att djur ska skonas från onödigt lidande och obehag och att djuret snabbt ska bli medvetslöst speglas inte i Jordbruksverkets föreskrifter.

Vid elbedövning hängs kycklingarna upp och ned i fötterna vid fullt medvetande. Det är mycket obehagligt och smärtsamt för dem och det finns även en risk att fågeln inte blir tillräckligt medvetslös och avlivad, utan skällas levande.

Merparten av grisarna bedövas med gasen koldioxid, en gas som visat sig vara mycket irriterande för grisens andningsvägar och skapar stor ångest innan grisens till sist förlorar medvetandet. Koldioxidbedövning orsakar smärta, rädsla och andnöd och det kan ta uppemot en och en halv minut innan grisarna förlorar medvetandet. Koldioxidbedövning av fiskar i vattenbruket är en vanlig, billig och praktisk metod eftersom många fiskar kan hanteras samtidigt. Men koldioxiden orsakar fiskarna stort obehag och stress. Gasen kan också göra fiskarna orörliga så att det ser ut som att de är bedövade medan de i själva verket är vid medvetande, med risken att fiskarna utsätts för avblodning och urtagning vid fullt medvetande. Koldioxidbedövning av fiskar är sedan 2012 förbjudet i Norge. Redan för femton år sedan slog Efsa fast att koldioxidbedövning orsakar fiskarna stort lidande och inte bör användas. Dessa tre bedövningsmetoder bör förbjudas. För elbadsbedövning av fåglar finns det redan alternativ som också används, gasbedövning. Det behövs mer forskning om bättre alternativ för bedövning av framför allt fiskar och grisar. Från politikens håll behövs det tydliga besked om att de här tre bedövningsmetoderna ska bort, även om ikraftträdandet skulle ligga några år framåt när det gäller grisar och fiskar, samt resurser till mer forskning. När det gäller fiskar saknas det fortfarande regler i Sverige om djurskydd vid slakt, trots att vattenbruket ses som en framtidsbransch och att det görs satsningar på att den ska växa. Jordbruksverket måste ta fram artspecifika föreskrifter om djurskydd vid slakt av fiskar.

All bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri. Metoder som inte lever upp till detta, t.ex. nuvarande elbedövning av slaktkyckling och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut.

27. Hundavel, punkt 16 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2022/23:487 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S) och

2022/23:523 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–7.

Ställningstagande

Hundaveln har en tydlig baksida, vilket uppfödare och veterinärer länge har påpekat. Problemet uppstår oftast när man fokuserar på utseende i stället för funktion. Det finns flera exempel på framavlade defekter hos hundar som nu kommer redan från födseln. Människans påverkan utgår från ideal för hur en viss hund ska se ut som i dag kan vara långt ifrån hundens ursprungliga utseende. En hel del av de här idealen leder till fysiska problem för hundarna. Trubbnosiga hundar har ofta problem med att andas, medan schäferhundar kan få ryggproblem som gör att de har svårare att röra sig normalt. Problemet uppstår när vi medvetet tillåtit aveln att fortgå på individer som egentligen inte är friska men som anses ha det rätta utseendet.

Det finns i dag inga hinder mot att avla vidare på en hund med genetiska sjukdomar eller skador. Därför behöver vi som en del av djurskyddslagen föreskrifter som reglerar hundaveln. Från veterinärernas sida, som är de som ofta ser och får genomföra korrigerande operationer för att hunden ska kunna leva med de framavlade defekterna, har det höjts röster för att hundar som genomgår korrigerande operationer för sina andningsvägar inte bör användas i avel och att operationen bör registreras hos Svenska Kennelklubben (SKK). För andra raser med andra problem kan ett friskhetsintyg tas fram.

Inför försäljning är det i dag praxis med en besiktning hos veterinären innan den nya ägaren tar med hunden hem. Den besiktningen bedömer status på hunden och ger betyg utifrån olika nivåer, där en nivå är ”för rasen normalt”. Andningsbesvär eller sluttande ryggrad kan vara normalt samtidigt som det orsakar stort lidande. Därför skulle en sådan besiktning behöva ta hänsyn till även framavlade defekter oavsett om de är vanliga eller inte. Det är ett viktigt steg i att också göra köparna medvetna om de problem som olika fysiska egenskaper kan ha för en hund.

Regeringen bör mot denna bakgrund se till att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att hundavel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps.

Djurskyddslagen har korta skrivningar om villkor för djur som deltar i tävlingar men nämner inte något som begränsar möjligheten för hundar med framavlade sjukdomar att delta i utställningar. Det är viktigt eftersom avel i många fall sker på meriter utifrån hur väl en hund bedöms på en utställning. Bra poäng på en utställning ses som bättre förutsättning för avel. Problemet blir att utställningens bedömningar bidrar till att eftersöka snarare än förhindra avelsproblem. Några exempel på detta är Shetland sheepdogs som vid födseln har upprättstående öron men inte får delta i tävling om deras öron inte är tippade, något som framvingas genom att sätta häftmassa i öronen på dem som valpar. Ett annat exempel är mexikansk nakenhund som trots sitt namn har päls men där en hårlös mexikansk nakenhund avlats fram. Den hårlösa versionen är nu förbjuden att avla vidare på eftersom den bär på en sjuk gen. Trots det fortsatte de nakna hundarna länge att belönas på utställningar.

Regeringen bör mot denna bakgrund återkomma med kompletterande förslag på regelverk i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar.

28. En positiv lista för sällskapsdjur, punkt 17 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Ordningen i dag är att ansvarig myndighet har till uppgift att förbjuda djurhållning av exempelvis rovdjur eller exotiska djur som anses vara vilda. Detta är en ineffektiv ordning. En bättre ordning vore att införa en s.k. positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna att ha som sällskapsdjur för privatpersoner. En sådan ordning skulle stärka djurskyddet och garantera att förbud inte utfärdas i efterhand och orsakar onödigt krångel och komplikationer. Därför behöver ett införande av en positiv lista för sällskapsdjur utredas.

29. En positiv lista för sällskapsdjur, punkt 17 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 11 och
avslår motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9.

Ställningstagande

I djurskyddslagsutredningens betänkande (SOU 2011:75) konstateras att lagstiftningen kring exotiska djur är otillräcklig och att det saknas både praktiska och kunskapsmässiga förutsättningar för att dessa djur ska få en god välfärd. Utredaren anser därför att djurskyddsbestämmelserna bör ändras så att endast djur som är lämpade som sällskapsdjur tillåts hållas. En sådan begränsning bör införas för att stärka sällskapsdjurens möjlighet till beteenden som är viktiga för deras välbefinnande och så att arter som inte är lämpade som sällskapsdjur inte tillåts. I nuläget har ansvarig myndighet enligt djurskyddslagen möjlighet att förbjuda viss djurhållning, och Jordbruksverket har även rätt att specificera vilka arter som är lämpliga att hålla som sällskapsdjur. Då det i dag sker en ständig tillströmning av nya exotiska arter som sällskapsdjur skulle införande av en s.k. positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna att hållas av privatpersoner vara en möjlig lösning. Regeringen bör därför återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur.

30. Hundsmuggling, punkt 18 (C, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkandena 37 och 38.

Ställningstagande

Smuggling av sällskapsdjur, framför allt hundar, är ett brott som ökade under pandemin och det behövs politiska krafttag för att beivra denna verksamhet, som medför stort lidande för djuren och som dessutom hotar svensk folkhälsa genom spridning av rabies m.m. Kunskapen om djursmuggling måste därför öka hos relevant personal vid Tullverket, och myndigheten behöver även säkerställa att denna kompetens finns tillgänglig vid de större gränspassagerna. Samverkan mellan Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna samt med Skatteverket och Försäkringskassan behöver även stärkas för att identifiera och stävja organiserad smuggling. Veterinärer måste även ha möjlighet att anmäla misstanke om illegal införsel. I dag står dataskyddsförordningen (GDPR) samt veterinärernas tystnadsplikt och sekretess i vägen för det. Riksdagen beslutade i april 2022 om flera tillkännagivanden till regeringen som rör hundsmuggling och åtgärder för ökad myndighetssamverkan samt veterinärers möjligheter att anmäla misstänkt illegal införsel av djur. Regeringen bör snarast leverera på dessa tillkännagivanden.

31. Import av valpkullar, punkt 19 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 14.

Ställningstagande

Hundsmugglingen till Sverige har ökat under flera år, inte minst i samband med pandemin. Mellan 2007 och 2018 beslutade Jordbruksverket om avlivning av 600 hundar som smugglats in i landet på grund av att de var sjuka. Riskerna bakom hundsmugglingen är flera. Dels ökar risken för sjukdomar som kan drabba andra hundar likaväl som människor, dels är risken stor att hunden växt upp under dåliga omständigheter med låg eller avsaknad av djurvälstånd. Hos Tullverket är hundsmuggling vid sidan av många andra brott lågt prioriterat. Men med tanke på det lidande som är förknippat med uppfödningen för många av de här hundarna tillsammans med risken för att sjukdomar sprids när hunden kommer in i landet bör hundsmuggling få högre prioritet hos Tullverket.

De tillkännagivanden som riksdagen i april 2022 riktade till regeringen för att stärka Tullverkets möjligheter att förhindra hundsmuggling samt förbättra

insatserna mot organiserad smuggling av sällskapsdjur var därför välkomna. Dessa åtgärder är dock inte tillräckliga. De smuggelhundar som kommer till Sverige kommer oftast från ett EU-land där hundsmugglarna helt hänsynslöst låter tikar, som oftast sitter i trånga burar staplade på varandra, föda så många valpkullar som möjligt. Sedan fraktas valparna hit, ibland gömda, men ofta helt öppet med falska papper. Detta är en handel med kännande sällskapsdjur som måste stoppas. Inte minst krävs det att införsel av en hel valpkull förbjuds. Hundar ska vara minst åtta månader för att få lov att föras in i landet. Det ska vara möjligt att göra undantag för att importera en enstaka valp ur en kull, men inga hela valpkullar under åtta månader bör få komma in i landet.

Regeringen bör därför återkomma med förslag på reglerande åtgärder för import av valpkullar.

32. Vissa frågor om katter, punkt 20 (C)

av Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 42 och
avslår motion

2022/23:522 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Riksdagen beslutade i mars 2022 om ett nytt obligatoriskt krav för kattägare att märka och registrera sin katt liknande det system som fanns sedan innan för hundar. Syftet med förändringen är att värna om katten och höja dess status som sällskapsdjur. Jordbruksverket är den myndighet som har i uppdrag att genomföra den nya lagstiftningen. Som en del i det arbetet byggde myndigheten upp en ny e-tjänst, som öppnade i januari 2023.

Uppskattningsvis finns det ungefär 1,4 miljoner katter i Sverige fördelade på fler än 700 000 hushåll. Att samla in uppgifter från alla kattägare kommer att bli en stor uppgift och det är tveksamt om den lilla klick kattägare som missköter sig kommer att bry sig om att märka och registrera sin katt eller sina katter.

Det myndighetsregister som Jordbruksverket håller på att ta fram utvecklas trots att en ökande andel av kattägarna redan i dag väljer att märka och registrera sin katt på frivillig väg. Cirka 60 procent av landets katter bedöms vara märkta och ungefär 30 procent av dessa katter bedöms finnas i något av registren hos Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK) och SKK.

Nyttan med den nya lagstiftningen understiger den byråkrati som kravet på märkning för med sig. Även den ansvariga myndigheten, Jordbruksverket, har varit kritisk till den nya lagstiftningen. Därför bör den nya lagstiftningen om obligatorisk märkning och registrering av katter rivas upp till förmån för det tidigare systemet med frivillig märkning.

33. Djurparksverksamhet, punkt 21 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och
avslår motionerna
2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och
2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Djurparkerna har en viktig undervisande och folkbildande roll i samhället och arbetar dessutom artbevarande i en rad olika projekt. Ett stort värde finns med djurparkerna och de projekt de arbetar med. Ett antal olika larmrapporter de senaste åren har dock visat att det finns djurparker som brister i sina rutiner och som inte lever upp till fastställda regelverk. Det har handlat om allt från dåliga arbetsförhållanden för personal till dålig djurhållning och dåliga och underdimensionerade djurhågn. Med anledning av detta vill vi se en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk.

34. Djurparksverksamhet, punkt 21 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 2 och

avslår motionerna
2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19.

Ställningstagande

Djurparker kan vara problematiska för många djur, bl.a. på grund av de begränsade utrymmena och att många djur inte är anpassade för det svenska klimatet. Djurparker måste utformas på ett sådant sätt att djuren mår bra och att de inte uppvisar beteendestörningar. Detta innebär att föreskrifter för hur olika arter får hållas behöver skärpas och att vissa arter inte alls bör få hållas i djurpark. Elefanter, stora kattdjur och delfiner är exempel på djur där internationella studier påvisat allvarliga djurvälståndspåslag. Dessa arter bör därför inte få hållas i djurpark. Ett förbud att hålla elefanter, stora kattdjur, delfiner och andra valar och marina däggdjur i fångenskap bör därför formuleras skyndsamt. Under tiden bör ett moratorium införas mot att ta in nya delfiner till delfinarier i Sverige samt mot att avla på delfiner som hålls i fångenskap i Sverige.

35. Cirkusverksamhet, punkt 22 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och
avslår motionerna

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 16 och
2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

En viktig del i ett bra och trovärdigt djurskydd är försiktighet med att använda djur enbart för nöjes skull. En god utvärderingsgrund för djurs välmående är huruvida de får utlopp för sina naturliga behov och beteenden. Livet på en cirkus innebär i de allra flesta fall stora inskränkningar av möjligheterna till detta. Djuren drabbas av cirkusens alla resor och därmed sammanhängande transporter samt begränsade möjligheter till lämpliga utrymmen. Därför är det viktigt att följa upp djurens hälsotillstånd med jämna mellanrum. Djurhållande

cirkusar måste enligt dagens regler besiktigas minst en gång årligen, före den första föreställningen för säsongen. Däremot ställs inga grundläggande krav på cirkusägarnas kompetens innan djurhållning. Det som kontrolleras är levnadsvillkoren samt att befintliga regelverk följs.

Cirkusar ska omfattas av en tillståndsplikt där endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav beviljas tillstånd att hålla djur. Vid upprepade brott mot regelverken ska ett sådant tillstånd kunna dras in permanent. Dessutom bör de besiktningar som i dag sker efter beställning av cirkusägarna själva kompletteras med icke förannmälda inspektioner när det gäller både transporter och stationära förvaringsplatser.

Skötsel av icke-domesticerade djur regleras i dag av samma föreskrifter som för djur i djurparker, dock med flera undantag. Detta förefaller minst sagt orimligt eftersom djurhållning i djurparker kan motiveras med såväl artbevarande som undervisande syfte, och alltså har mer än ett rent underhållningsvärde för människor. Djurskyddsutredningens bedömning att icke-domesticerade djur inte är lämpliga att hålla inom cirkusverksamhet är viktigt att ta fasta på. Därför är det välkommet att den nya djurskyddslagen förbjuder elefanter och sjölejon i detta sammanhang. Däremot är det en brist att den nya djurskyddslagen enbart förbjuder ytterligare två arter. Det skulle i framtiden kunna öppna upp för andra icke-domesticerade djur inom cirkusverksamheterna. Ett gränsdragningsproblem finns på området. Det gäller definitionen av vad som är och inte är icke-domesticerade djur. Av den anledningen behöver en s.k. positiv lista skapas över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus. Övriga djur ska per automatik förbjudas.

36. Cirkusverksamhet, punkt 22 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 16 och avslår motionerna

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och

2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Cirkusverksamhet bygger på att den förflyttas och att djuren i någon form förevisas. Förutsättningarna för att skapa en god djurvälstånd i cirkusverksamhet är begränsade eftersom den är på olika platser samt att ytorna att hålla djuren på också är begränsade. Olika djurarter har olika behov, vilket gör dem mer eller mindre lämpliga att använda i cirkusverksamhet.

Som djurskyddslagsutredningen bedömde är icke-domesticerade djur olämpliga att hållas och visas på cirkus. Därför bör inga icke-domesticerade djur tillåtas i cirkusverksamhet. Förbudet mot sjölejon och elefanter var ett steg i rätt riktning, men det behöver kompletteras med ytterligare åtgärder. I dag fungerar våra bestämmelser på området genom att en förbudslista finns över vilka arter som inte får hållas och visas på cirkus. Det bör i stället införas en s.k. positiv lista över de djurarter som ska vara tillåtna att hållas och visas på cirkus. Genom att inrätta en positiv lista över vilka djur som får hållas på cirkus ges en rad fördelar jämfört med att införa ett förbud mot vilda djur. För det första är gränsdragningen mellan vilda och domesticerade djur inte alldeles enkel att göra. Det krävs vetenskap och beprövad erfarenhet för att göra dessa gränsdragningar. För det andra ges lagstiftaren eller den som har bemyndigande större möjlighet att med en sådan lista säkerställa att djurvälståndet ligger steget före när nya arter tillkommer som kan vara aktuella att förevisas på cirkus. Med en positiv lista försvinner även behovet för kontrollmyndigheten att bedöma lämpligheten i att hålla alla de olika djurslag som saknas på förbudslistan. Ett antal länder i Europa har infört, eller är på väg att införa, förbud mot vilda djur på cirkus med en positiv lista med domesticerade arter. Belgien införde 2014 ett förbud mot vilda djur på cirkus, och domesticerade arter som finns på en positiv lista är tillåtna. Nederländerna införde en positiv lista för djur på cirkus 2015. Finland och Luxemburg och Estland är andra länder som under 2018 valde att införa samma förbud genom att inrätta en positiv lista.

SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd bör således ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus.

37. Cirkusverksamhet, punkt 22 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår motionerna

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Cirkusens verksamhet innebär ständiga transporter och begränsade utrymmen för de djur som visas upp. Det är svårt att se att cirkusar lever upp till djurskyddslagens krav på naturligt beteende. I Sverige är det numera förbjudet att visa upp vilda djur som elefanter och sjölejon på cirkus. Eftersom Sverige har en s.k. negativ lista, dvs. en lista över djur som inte får visas upp på cirkus, betyder det att alla arter som inte uttryckligen är förbjudna i praktiken är tillåtna. En mer vetenskapligt baserad typ av reglering vore en s.k. positiv lista som anger vilka domesticerade djurarter som är lämpliga att hålla på cirkus. Regeringen bör därför införa en positiv lista för de domesticerade djurarter som kan ges en god välfärd i cirkusmiljö och som därmed kan vara tillåtna på cirkus, vilket betyder att alla andra djurarter är förbjudna.

38. Hästtävlingar, punkt 23 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 15.

Ställningstagande

Under travtävlingar används spöet för att styra och korrigera hästen men även för att få hästen att springa fortare. Det är tillåtet under hela loppet fram till 400 meter innan målgång då spöet får användas ett fåtal gånger för lätt drivning. Det finns också reglering av hur många gånger man får använda piskan.

Länsveterinärer har tidigare kritiserat användandet av spödrift och vill se att det upphör helt. Veterinärerna menar att det skadar hästen fysiskt likaväl som psykiskt och likställer det i vissa delar med misshandel eller att slå ett djur, något som vi i andra sammanhang aldrig skulle godkänna.

I Norge har spödrift varit förbjudet sedan 1970-talet. Förbudet genomfördes eftersom man ansåg det omöjligt att skilja mellan när kusken använder piskan som tillåten korrigering och olovlig framdrivning. Just nu är Norge det enda land som inte tillåter piska, men trots att frågan emellanåt är uppe för

diskussion finns det ingen önskan från det norska travsportförbundet att tillåta piskan igen.

I den senaste stora utredningen om djurskydd föreslås i betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) att ett förbud mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte bör införas. Detta skulle vara en betydelsefull åtgärd för att stärka djurvälståndet inom hästporten. Ett förbud bör därför införas mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte.

39. Grytanlagsprov, punkt 24 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 17.

Ställningstagande

Användning av levande grävling vid grytanlagsprov innebär lidande och stress för grävlingen och kan inte anses vara förenligt med intentionerna att djur inte ska utsättas för lidande i samband med träning och prov. Samhällsnyttan av dessa prov är också ytterst begränsad. Myndigheterna har inte kunnat finna att grytjakten är betydelsefull för att bekämpa djursjukdomar. Inte heller förekommer det i samband med trafikolyckor något eftersök av räv eller grävling, vilket skulle motivera denna typ av prov för hundar. Även djurskyddslagsutredningen konstaterade att grävlingarna utsätts för en sådan stress att det inte kan anses förenligt med djurskyddslagstiftningen och rekommenderar att grytanlagsprov förbjuds. Ett förbud mot grytanlagsprov bör därför införas.

40. Offentlig kontroll och regelefterlevnad, punkt 25 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 14 och 15 samt

avslår motionerna

2022/23:218 av Mikael Larsson (C),

2022/23:718 av Lina Nordquist (L),

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkandena 35 och 36 samt

2022/23:1418 av Michael Rubbestad (SD).

Ställningstagande

Under 2020 uppdagades flera grova överträdelser när det gäller djurskyddsregler på vissa svenska gårdar och slakterier. Det har bl.a. handlat om slaktare som sparkat och på andra sätt plågat grisar som helt eller delvis har bedövats och som inte heller avlivats inom de föreskrivna tidsramarna. Det har även uppmärksammats att djur från ett stort antal gårdar, där förelägganden gjorts men där åtgärder för att förbättra förhållandena för djuren inte har vidtagits av djurhållarna, fått fortsätta lida. Av rapporteringarna att döma fungerar inte tillsynen tillfredsställande. Enligt uppgifter gör tillsynsmyndigheterna endast besök på 7,5 procent av landets gårdar per år, något som möjliggör djurplågeri när inte tillräckliga resurser för kontroll finns. Vi ställer oss positiva till den utredning som tillsatts om hur kontrollsystemet för djurskyddskontroller kan förbättras samt möjligheten till införande av kroppskameror och/eller övervakningskameror på djurgårdar och slakterier, för att underlätta kontrollarbetet. Vi ser fram emot resultatet av utredningen som ska redovisas senast den 31 maj 2023.

Djurhållaren måste hållas skadeslös i de fall där myndighetsutövning, som har visat sig omotiverad, leder till konsekvenser för djurhållningen. Det är grundläggande att prövningen kännetecknas av hög rättssäkerhet. Djurförbud är den mest drastiska konsekvensen, som i princip innebär ett näringsförbud. Beslut om djurförbud fattas i dag av tillsynsmyndigheten. Det bör utredas om dessa beslut kan överföras till domstol, samtidigt som det är viktigt att tillsynsmyndigheter även i fortsättningen ges möjlighet att snabbt ta beslut om omhändertagande av djur som far illa. Vidare kan det allmännas skadeståndsansvar vid fel eller försummelse i myndighetsutövningen inte anses vara tillräckligt. Om ett beslut upphävs bör staten därför ta ansvar för den skada och de kostnader som omhändertagandet medför.

41. Offentlig kontroll och regelefterlevnad, punkt 25 (C)

av Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkandena 35 och 36 samt avslår motionerna
2022/23:218 av Mikael Larsson (C),
2022/23:718 av Lina Nordquist (L),
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 11, 14 och 15 samt
2022/23:1418 av Michael Rubbestad (SD).

Ställningstagande

Många animalieproducenter i Sverige uppger att man känner oro i kontakten med länsstyrelsens djurskyddskontroller. Förutom att enskilda tjänstemän har stor påverkan på enskilda företag finns det också stora variationer mellan länen i bedömningar vid kontroller. För att följa upp tillämpningen av djurskyddslagen bör Jordbruksverket bemyndigas att utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller. Med ett mer målstyrt regelverk blir det än viktigare med kontrollanter som har kunskap och erfarenhet av lantbrukets djur för att kunna göra kloka avvägningar, där både djurägare och kontrollant kan känna ömsesidig respekt och trygghet. Regeringen bör därför titta på fördelar och nackdelar med att samla djurskyddskontrollen i en egen organisation för att säkerställa rättssäkra och likvärdiga kontroller i hela landet. För att det ska bli en objektiv bedömning av djurförbud eller näringsförbud är det bäst att tingsrätten tar beslut om detta. Genom att flytta besluten från tillsynsmyndigheten blir bedömningen mer opartisk.

42. Antibiotika, punkt 26 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29 och avslår motionerna

2022/23:524 av Markus Wiechel (SD) och

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

Sverige har en av världens mest omfattande djurskyddslagar och de mest kompetenta djuruppfödarna. Sveriges lagstiftning om djuromsorg är unik och

går mycket längre än de andra stora livsmedelsproducerande konkurrentländernas. En god djuromsorg uppnås i de flesta fall för att lantbrukaren eftersträvar att djuren ska växa och må bra. En god djurhälsa, tillväxt och produktion hänger intimt samman. Att djuren mår bra är också något som svenska lantbrukare sätter en heder i. Här är djuren friska och antibiotikaanvändningen är låg. Detta utgör goda skäl för att bevara och utveckla produktionen inom Sverige. Utvecklingen av sjukdomar, behandling och dödlighet i besättningarna måste dock följas för att se om justeringar behövs i regler och policyer om antibiotikaanvändningen, uppåt eller nedåt. SVA bör därför ges i uppdrag att utreda gällande regler och praxis för antibiotikaanvändning kopplat till dagens sjukdomsincidens och behandling i husdjursbesättningar för att bedöma effekten på djurskyddet. SVA bör vidare långsiktigt följa utvecklingen.

43. Antibiotika, punkt 26 (C, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 30 och avslår motionerna

2022/23:524 av Markus Wiechel (SD) och

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29.

Ställningstagande

Antibiotikaresistens är ett av de största globala hoten mot vår hälsa. Många år av hög användning av antibiotika i såväl sjukvård som djuruppfödning har lett till en situation där antibiotikan är på väg att förlora sin effekt. Resistent bakterier kan spridas mellan människor och djur för att sedan spridas i miljön eller via livsmedel. Med ökad resistens kan det bli svårare eller omöjligt att behandla sjukdomar som vi i dag tar för givet att vi lätt ska kunna bli av med. Det grundläggande problemet är att antibiotika förskrivs alltför generöst, inte minst inom djurhållningen. I Sverige påbörjades arbetet med att minska antibiotikaanvändningen redan på 80-talet och globalt sett är vi i dag bland de länder som använder minst antibiotika inom animalieproduktionen.

För att motarbeta utvecklingen av antibiotikaresistens och spridning av resistent bakterier krävs arbete på flera nivåer: lokalt, nationellt, inom EU, och globalt. Engagemang och samverkan krävs från flera aktörer i samhället. Genom januariavtalet intensifierade Sverige sitt internationella arbete för

minskad och ansvarsfull antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt. År 2022 presenterades utredningen Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43) med flera förslag inom området som regeringen bör ta vidare under mandatperioden. Det gäller även det tillkännagivande som riksdagen beslutade om i april 2022 om att regeringen ska verka för ett globalt avtal, regelverk eller liknande för att begränsa användningen av antibiotika.

44. Koccidiostatika, punkt 27 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Konventionella slaktkycklingar hålls väldigt trångt och dessutom på en permanent ströbädd. Båda dessa faktorer innebär en hög risk för att drabbas av parasitsjukdomen koccidios. Därför ges ett medel, koccidiostatika, i fodret till konventionellt uppfödda slaktkycklingar för att förebygga koccidios.

Koccidiostatika har även viss bakteriehämmande effekt, men klassas trots detta som en fodertillsats och inte ett läkemedel i EU:s regelverk. I Sverige används koccidiostatika fram till tre dagar innan slakt. Det är inte tillåtet att använda koccidiostatika i ekologisk produktion. I Norge beslutade slaktkycklingbranschen att fasa ut koccidiostatika vid utgången av 2016, efter en stor samhällsdebatt om dessa substansers eventuella koppling till antibiotika-resistens. Koccidiostatika bör fasas ut i all kycklinguppfödning.

45. Veterinärer och djursjukvård, punkt 28 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 30 och
2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 29 och
avslår motionerna
2022/23:526 av Markus Wiechel (SD),
2022/23:680 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
2022/23:904 av Michael Rubbestad (SD),
2022/23:1646 av Kerstin Lundgren (C) och
2022/23:1828 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Bristen på veterinärer inom lantbruksnäringen kan äventyra både framtida djurskydd och konkurrenskraft. Dels bör veterinärutbildningen utökas, dels är det viktigt att fler veterinärer väljer att vara verksamma inom lantbruksnäringarna. Ett sätt att åstadkomma det på är att fler med egen erfarenhet från animalieproduktion antas till veterinärutbildningen. Det bör därför utredas hur man får fler personer med lantbruksbakgrund att söka och antas till veterinärutbildningar.

Veterinärkostnaderna har ökat de senaste åren och många djurägare anser att kostnaderna är för höga. Det kan vara svårt att veta om de höga priserna för djurvård är rimliga, framför allt i stressade situationer när man behöver söka akutvård för sitt djur. Referenspriser skulle underlätta för den som söker vård för sitt djur, för att kunna jämföra priser och känna sig trygg med att hen får betala rätt pris för rätt vård. Regeringen behöver därför genom lämplig myndighet ta fram och tillhandahålla information om referenspriser för veterinärvård. Referenspriserna bör också synas tydligt på varje veterinärklinikis prislista.

46. Vissa övriga frågor, punkt 29 (C)

av Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:851 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 24 och
avslår motion
2022/23:1785 av Ulrika Heindorff (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Svenskt jordbruk, och därmed primärproduktionen, är viktig för vårt lands totalförsvär. Längre kriser skapar större problem för jordbrukets möjligheter att verka nationellt och kan få stora samhällskonsekvenser. Generellt sett behövs en utvecklad kunskap och rådgivning om beredskapen på den egna gården och det bör finnas ett offentligt ansvar att stödja jordbruket i detta, exempelvis genom att utreda om och eventuellt hur en utvecklad förprovning av stallbyggnader kan stärka svensk beredskap.

Särskilt yttrande

Hänvisning till pågående arbete (SD)

Martin Kinnunen (SD), Elsa Widding (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD) anför:

Med hänvisning till Tidöavtalet och den utredning som nyligen beslutats på området väljer Sverigedemokraterna i det här läget att avstå från att lägga reservationer som är kopplade till djurskyddsfrågor och livsmedelsproducenters konkurrenskraft. Sverigedemokraterna står fortsatt bakom förslagen men avser att återkomma till frågorna i ett annat sammanhang.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:218 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess inom djurskydd och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:487 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att det görs en utredning av hundaveln i Sverige för att belysa om nuvarande hundavel är förenlig med djurskyddslagstiftningen samt redovisa vilka brister det finns inom hundaveln med förslag på åtgärder som säkerställer djurskyddet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:503 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett förbud av s.k. turbokyklingar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för levnadsvillkoren inom kycklingindustrin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga nolltolerans för rättsliga övertramp under slaktprocessen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utgå från European Chicken Commitment (ECC) som miniminivå inom djurvälzfärden för kycklingar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:518 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en djurbalk för såväl vilda som tama djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda inrättandet av en djurskyddsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:519 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förbud mot användandet av icke domesticerade djur på cirkusar och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det olagligt att hålla delfiner, späckhuggare och andra valar i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:520 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta införandet av en strategi för att öka den gårdsnära slakten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur väl rådande regler vid slakttransporter efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda skärpta konsekvenser för ansvariga vid övertramp av reglerna vid slakttransport och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över krav på att grisar som inte känner varandra ska skiljas åt under slakttransporten om inte särskilda skäl föreligger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:522 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda krav på vaccinering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett TNR-inspirerat arbete och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:523 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om det finns behov av en hårdare reglering för vissa avelsdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av obligatoriska friskintyg inför parning avseende andningsorganen för alla trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en registrering av antal opererade trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förbud mot avel på hundar som genomgått korrigering kirurgi i andningsvägarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:524 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för att minska incitamenten att överanvända antibiotika och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:526 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en privatisering av distriktsveterinärverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:680 av Carina Ödebrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av fler utbildningsplatser för veterinärer och djurskötare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:718 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att i brådskande fall omedelbart omhänderta djur och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:763 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla minkfarmarna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:764 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slaktkycklingproduktionen bör minska belägningsgraden så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme och att krav på olika typer av miljöberikningar bör införas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppfödningen bör ställa om till långsamväxande raser för mindre hälsoproblem och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koccidiostatika bör fasas ut i all kycklinguppfödning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kycklingarna tillgång till utevistelse under de årstider väderleken tillåter det och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omsorgsprogram alltid ska ha som syfte att förbättra djurvälståndet, inte användas för att kompromissa bort viktiga djurskyddsparametrar såsom utrymmeskrav, och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:794 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha kameraövervakning i slakterier för att möjliggöra efterkontroll av förhållanden vid slakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri och att metoder som inte lever upp till detta, till exempel nuvarande elbedövning av slaktkyckling och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:843 av Daniel Bäckström m.fl. (C):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska utveckla sitt arbete för ansvarsfull och minskad antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt samt verka för ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistensen och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpningen av djurskyddslagen bör vara likvärdig runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna med att ha en organisation som sköter djurskyddskontrollerna i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att under 2023 ge i uppdrag till Jordbruksverket tillsammans med andra berörda myndigheter att identifiera och stävja organiserad smuggling av sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att under 2023 göra det möjligt för veterinärer att anmäla misstanke om illegal införsel av sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur och tillkännager detta för regeringen.

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU inför ett förbud mot osäkra resor till tredjeländer om det inte går att garantera säkra djurtransporter och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det införs en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp den nya lagen om obligatorisk märkning och registrering av katter till förmån för dagens system med frivillig märkning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:851 av Mikael Larsson m.fl. (C):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om och eventuellt hur en utvecklad förprovning av stallbyggnader kan stärka svensk beredskap och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:875 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda försäljning av fjädrar av fågeldun och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:904 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda en kostnadsmodell för veterinärvårdskostnader i enlighet med motionens intention och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:970 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för förbud mot obedövad slakt inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett importförbud för animalieprodukter från djur som har slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för småskaliga slakterier ska förenklas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången

på mindre, lokala slakterier och mobila slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:985 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att öka tillgången på små lokala slakterier och mobila slakterier och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge SVA i uppdrag att utreda gällande regler och praxis för antibiotikaanvändning kopplat till dagens sjukdomsincidens och behandling i husdjursbesättningar för att bedöma deras effekter på djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan möjliggöras för fler personer med lantbruksbakgrund att söka och antas till veterinärutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:992 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur mycket hästar behöver röra sig fritt utomhus och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:997 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och tillse att den målinriktade djurskyddslagen leder till en ändamålsenlig djurskyddsnivå med minskad byråkrati samt större flexibilitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det mest effektivt går att höja ambitionen på djurskyddsområdet utan att också hämma svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kostnads-nyttanalys bör göras av hur olika förslag om höjd ambition inom djurskyddet påverkar svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan underlätta för djurhållare som vill hålla djur utomhus hela året om ett fullgott djurskydd samtidigt ska kunna säkerställas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillståndspflicht ska gälla för djurhållande cirkusar och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke föranmälda inspektioner av cirkusdjurs stationära ytor och transportytor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av en positiv lista för sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kontrollsystemet för djurskyddskontroller kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot import av animalier som under uppfödning utsatts för hälsoskadlig tvångsmatning som orsakat lidande för djuret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning på alternativa bedövningsmetoder för grisar inför slakt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att flytta beslutsfattandet av djurförbud till domstol och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadsansvar vid upphävda beslut om djurförbud och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt djurskydd som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa import av animalier som producerats på ett sätt som avviker från svensk djurskyddslagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett förbud mot slakt utan bedövning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning av kött som halal- eller kosherlaktats och avblodats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djurs juridiska status kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av en djurskyddsombudsman och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minimikrav för utomhusvistelse för hästar och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämförelsepriser för veterinärkostnader och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och studier på minkars behov och beteenden i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av rådande föreskrifter för minkhållning för att undersöka hur minkars välfärd har påverkats sedan införandet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglering av burhöns bäst sker på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i internationella forum verka för en reglering av handel med vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för internationell reglering av villkoren för djur i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en internationellt erkänd deklaration om djurs välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot import till Sverige av produkter från obedövad slakt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att till Sverige importerade produkter från obedövad slakt, till dess ett importförbud finns på plats, bör märkas tydligt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för ett förbud mot slakt utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU, till dess att det finns ett förbud mot obedövad slakt inom hela unionen, bör verka för att produkter från djur som slaktats utan bedövning ges en tydlig märkning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1132 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tidsplan med målet att avveckla svensk minknäring i likhet med vad som har beslutats i Norge och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1133 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man kräver generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1248 av Kajsa Fredholm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till senast år 2025 och att regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast år 2024 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2026 och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälståndet inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning tillämpas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att hundavel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kompletterande förslag på regelverk i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglerande åtgärder för import av valpkullar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud bör införas mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd bör ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud mot grytanlagsprov bör införas i den nya djurskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer bör utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio + 20 och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1252 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införliva viltlevande djur i samma djurskyddslag som de djur som hålls av människan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1260 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en positiv lista för de domesticerade djurarter som kan ges en god välfärd i cirkusmiljö och som därmed kan vara tillåtna på cirkus, vilket betyder att alla andra djurarter är förbjudna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda hållande av elefanter, stora kattdjur och delfiner på djurparker och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1293 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att de kan utöva sitt naturliga beteende och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1418 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera djurskyddslagen (2018:1192) för att minska antalet avlivningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1646 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åtgärder för att möta behovet av att utöka och sprida djurskötarutbildningen t.ex. till Umeå och Skara och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1785 av Ulrika Heindorff (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver en strategi för att fasa ut försök på levande djur och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1828 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur Sverige kan lösa den akuta bristen på veterinärer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2072 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla det svenska och europeiska djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2143 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda krav på videoövervakning vid slakterier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av möjligheten till ett delat straffansvar för ägare av slakterier i de fall djurskyddsbrott förekommer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en ökad möjlighet till förbud för enskilda som tillåtit eller själv sysslat med djurplågeri att bedriva slakteriverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2149 av Markus Wiechel och Charlotte Quensel (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett generellt förbud mot obedövad slakt inom EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till införande av varningstexter för kött som producerats genom obedövad slakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2151 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förbud av import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2152 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda alternativa bedövningsmetoder inför slakt och tillkännager detta för regeringen.